

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

Analýza trendů kriminality v roce 2010

Alena Marešová

Martin Cejp

Milada Martinková

Miroslav Scheinost

Jiří Vlach

Praha 2011

Autoři:

PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

PhDr. Martin Cejp, CSc.

PhDr. Milada Martinková, CSc.

PhDr. Miroslav Scheinost

Mgr. Jiří Vlach

Recenzenti:

PhDr. Jana Firstová (Policejní akademie ČR)

PhDr. Markéta Štěchová (IKSP)

ISBN 978-80-7338-117-2

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011

www.kriminologie.cz

OBSAH

Strana

Úvod PhDr. Alena Marešová, Ph.D.	4
Trendy kriminality v ČR v roce 2010 PhDr. Alena Marešová, Ph.D.	6
Trendy v kvantitativních ukazatelích o organizovaném zločinu na území České republiky od roku 1993 do roku 2010 PhDr. Martin Cejp, CSc.	26
K údajům, které poskytla policejní statistika za rok 2010 o obětech kriminality v ČR PhDr. Milada Martinková, CSc. Přílohy: 1 – 14 statistika k obětem trestné činnosti v roce 2010	77
Hospodářská kriminalita PhDr. Miroslav Scheinost	95
Stručný přehled vývoje trestního práva hmotného Mgr. Jiří Vlach	107
Resume PhDr. Alena Marešová, Ph.D.	115
Abstract	118
Přílohy 1-8	121
Příloha č. 1 Celková kriminalita v ČR od r. 1973	121
Příloha č. 2 Trestná činnost v ČR v roce 2010 podle územního členění	122
Příloha č. 3 Trestná činnost v Praze podle jednotlivých obvodních ředitelství Policie ČR v roce 2010	123
Příloha č. 4 Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistiky a statistik státních zastupitelství a soudů	125
Příloha č. 5 Přehled o počtu vražd na území ČR od roku 1974	126
Příloha č. 6 Přehled o počtu policíí evidovaných loupeží od roku 1973	127
Příloha č. 7 Vývoj stavu obviněných a odsouzených v ČR v letech 1998-2010	128
Příloha č. 8 Indexy zastoupení vězňů ve vybraných zemích (poměr počtu vězňených osob v té které zemi k počtu obyvatel tamtéž)	130

Úvod

Rok 2010 byl rokem určitého, i když nepříliš radikálního zlomu ve sledování trendů kriminality v ČR. Od 1.1.2010 začal totiž platit nový trestní zákoník (blíže viz text Mgr. Vlacha). Změna trestního zákona, z pohledu dopadu této změny na statistiky o kriminalitě, měla jen charakter „kosmetické“ úpravy – byly přečíslovány jednotlivé trestné činy zahrnuté do TSK (takticko-statistické klasifikace PP ČR), v souladu s novým číselným označením v trestním zákoníku. Tj. zatím nebyl proveden větší zásah do metodiky zpracování statistických dat ani v resortu MV (Policie ČR), ani v resortu MSp. Proto v této naší studii nečiníme z dat roku 2010 žádné dalekosáhlé závěry, pokud se změn trendů kriminality týká, protože k tomu chybí hlubší analýza, jak se změna trestního zákona promítla do úrovně jednotlivých kriminálních jevů zjišťovaných statistikami obou zmíněných resortů. Takovou analýzu však lze učinit až po uplynutí určité doby - minimálně však 3 – 5 let.

Z těchto důvodů úvodní stať vedoucí autorského kolektivu, která je tradičně věnována vývoji kriminality v roce předchozím, v kontextu vývoje kriminality po roce 1990 nezachází do příliš velkých detailů, ani nečiní ze změn ve statistických datech hlubší závěry.

Ostatní příspěvky se již liší od let minulých podle toho, zda jsou ovlivněny změnou trestního zákona, či způsobem zpracování statistických dat. V případě stať věnované organizovanému zločinu a zpracované vytěžením dotazníku expertů, není provedena žádná podstatnější změna, jen doplněny údaje roku 2010. Radikální změnou však prošla kapitola věnovaná obětem – vzhledem ke změnám v možnosti zpracovat nestandardní sestavy ve stejném rozsahu jako podle zadání z devadesátých let a navázat tak na více než desetiletou tradici minulých ročenek. Výsledkem je tak značně okleštěná část statistik, ilustrujících skladbu obětí podle převažující trestné činnosti apod. – viz stať o obětech kriminality v roce 2010. Jako rozšíření sborníku jsou stať věnované právě novému trestnímu zákoníku a ekonomické kriminalitě.

Nezbytnou součástí sborníku jsou časové řady vybraných ukazatelů kriminality, a to od počátku počítačového zpracování statistických dat o kriminalitě, tj. od let 1973 a 1974 příp. později, tak, aby navazovaly na informace z let minulých.

Při zpracování všech ve sborníku obsažených statí jsou maximálně využívány statistické údaje získané z Policejního prezidia ČR. Tyto základní údaje jsou doplněny o statistické údaje z resortu Ministerstva spravedlnosti ČR, o informace a údaje ze zpráv Nejvyššího státního zastupitelství, z ročenek Vězeňské služby a z některých dalších resortních i mimoresortních materiálů hodnotících stav a vývoj kriminality a stav a vývoj počtu stíhaných, obžalovaných, odsouzených a vězněných pachatelů v tom kterém roce. Vydáním sborníku se snažíme trvale soustřeďovat všechny základní dostupné informace o stavu kriminality v daném roce, a to bez úzké resortní specializace a v kontextu delšího časového vývoje a vývojových trendů.

Vzhledem k množství navzájem nesouvisejících grafů, tabulek a příloh jsou tyto u každého příspěvku číslovány zvlášť. Tabulky uvedené na konci sborníku jsou kontinuálním pokračováním tabulek z předchozích sborníků.

Marešová

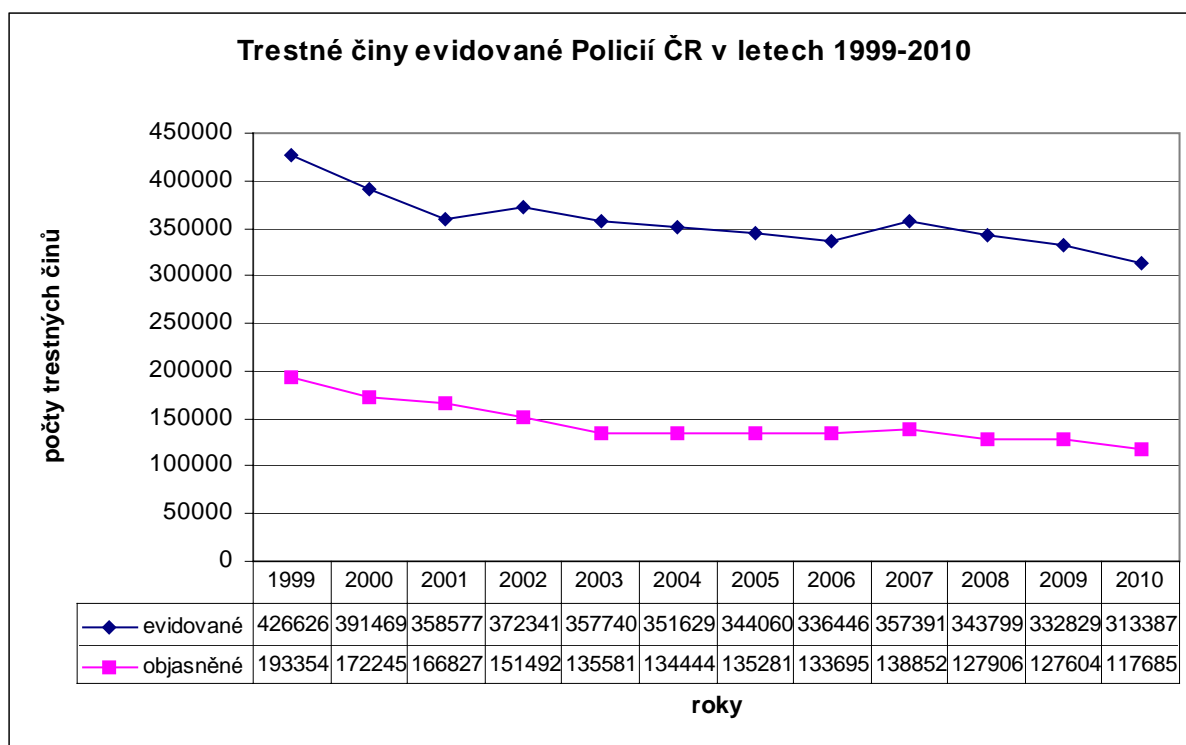
Trendy kriminality v ČR v roce 2010

(především z pohledu statistik Policie ČR)

PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

Poslední léta, pokud jde o změny v úrovni kriminality, nevykazují nijak zajímavý vývoj. Také komentáře k resortním statistikám Ministerstva vnitra ČR i Ministerstva spravedlnosti ČR unisono označují stav kriminality, za dlouhodobě stabilizovaný.

Graf 1

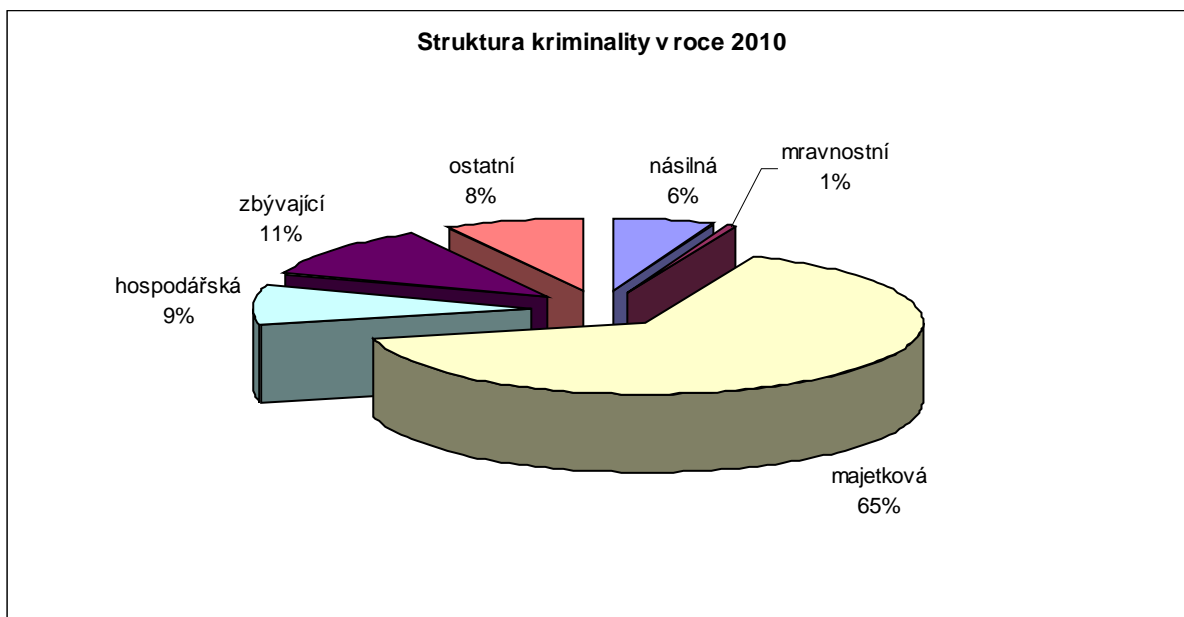
Na grafu 1 vidíme velmi pozitivní trendy vývoje kriminality ve sledovaném období – s výjimkou mírného zvýšení počtu evidovaných trestných činů v roce 2002 a 2007 - dochází ke stálému poklesu kriminality. Méně pozitivním jevem je obdobně klesající křivka u počtu objasněných trestných činů, kde s výjimkou roku 2007¹ též dochází k nezadržitelnému poklesu.

¹ Rok 2007 je výjimečný proto, že v tu dobu bylo kriminalizováno jednání „řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění“, což vedlo především k výraznému nárůstu počtu tzv. známých pachatelů. Jedním z důvodů kriminalizace tohoto jednání byl nejen jeho mimořádně častý výskyt na českých silnicích, ale i to, že pachatel byl vždy policií zjištěn na místě činu. Proto zvýšení počtu trestných činů řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění bylo v roce 2007 evidováno cca 19 tis.) bylo současně doprovázeno zvýšenou objasňeností.

Rok 2010 tak z pohledu statistik představuje rok s nejnižším počtem evidovaných trestných činů od roku 1999, a jejich počet se začíná blížit hranici 300 tis. ročně. Klesá i index kriminality – **za rok 2010 činí 298 evidovaných trestných činů na 10 tis. obyvatel ČR**. Ve srovnání s rokem předchozím (2009) došlo k poklesu ve většině druhů evidovaných trestných činů – **nejvíce v části tzv. zbývající kriminality** (o cca 17 tis. trestných činů), dále v části majetkové kriminality (o cca 8,5 tis. trestných činů), v části hospodářské kriminality (o cca 1,5 tis. trestných činů). Ke zvýšení došlo jen u tzv. ostatní kriminality² (o 6 tisíc trestných činů) a násilné kriminality (o 1 tisíc.).

Nutno však upozornit, že v roce 2010, v kompetenci pořádkové policie bylo zjištěno téměř 750 tis. přestupků. Z toho více než 50 % na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, cca 200 tis. přestupků proti majetku a cca 100 tis. na úseku veřejného pořádku a občanského soužití. Dopravní policíí bylo v tomtéž roce zjištěno cca 600 tis. přestupků řidičů motorových vozidel. Celkem Policie ČR řešila v roce 2010 1 268 733 přestupků.(Č.,s.4).

Graf 2

Na prvních stránkách posledních Zpráv o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky je vždy zdůrazněno, že stav a vývoj kriminality v ČR je stále více ovlivňován mezinárodními souvislostmi. Závažné formy kriminality jako terorismus, organizovaný zločin a ekonomická kriminalita představují jedno

² Nejvíce se zvýšil počet trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí, do kterého se asi promítly skutky, dříve stíhané jako řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění.

z největších světových bezpečnostních rizik. Ve statistice o kriminalitě v ČR však všechny tyto vyjmenované zločiny představují jen malý zlomek z policií evidované kriminality.

Při pohledu na graf 2 zjistíme, že majetková kriminalita, která je v ČR již trvale výrazně převažujícím druhem kriminality a léta určuje vývojové trendy kriminality, je, co do četnosti, následována především, druhy kriminality s neurčitým a pohyblivým obsahem: tzv. **zbývající kriminalitou a ostatní kriminalitou**. Hospodářská kriminalita (obsah jejího pojmu je zvlášť stanoven policejní metodikou a není totožný s jejím vymezením v trestním zákoníku) činí pak zhruba stejný podíl kriminality jako tzv. ostatní kriminalita. Podíl tzv. mravnostní kriminality ve struktuře kriminality je už léta zcela zanedbatelný a aby mohl být součástí grafu (tj. představoval alespoň 1 %) musíme jeho kvantitativní ukazatel zaokrouhlovat výrazně nahoru.

*Část kriminality označená jako „zbývající kriminalita“ obsahovala např. v roce **2008** (řazeno podle četnosti výskytu ve statistice kriminality): další ostatní kriminalitu, mezi níž patřil především právě §180d tr. zák. řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (v roce 2008 to bylo **18 752 evidovaných tr.činů a více než 15 tis. pachatelů**). Spolu s trestným činem poškozování cizích práv (§ 209 tr. zák.) představovaly tyto trestné činy cca 40 % ze **zbývající kriminality celkem**. Následovaly trestné činy: ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství (21 %), dopravní nehody silniční (20 %), zanedbání povinné výživy (19 %). V roce **2005** byl obsah a převažující trestná činnost u této položky následující: výrazně převažoval trestný čin zanedbání povinné výživy – 11 tis. případů (bylo to 57 % ze zbývající kriminality), s cca 5 tis. následovaly dopravní nehody silniční a jen 1 tis. (tj.6 %) činila tzv. ostatní trestná činnost. V roce **2010** byla skladba opět jiná – podobně jako v roce 2005 převažovaly trestné činy zanedbání povinné výživy – cca 15 tis. trestných činů (41 % ze zbývající kriminality, která se jako celek oproti roku 2005 zvýšila z cca 20 tis. na 36 tis.evidovaných trestných činů), následovaly trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství – 11 tis. tr.činů (31 % ze zbývající kriminality), dopravní nehody silniční – 18 % a ostatní trestná činnost – 7 % ze zbývající kriminality.*

*Část kriminality označená jako „ostatní kriminalita“, která je samostatnou skupinou ve struktuře kriminality odlišnou od podskupiny „ostatní“ ve zbývající kriminalitě, zahrnuje především (řazeno podle četnosti výskytu v roce **2008**): maření výkonu úředního rozhodnutí (28 % z ostatní kriminality celkem), sprejerství (22 %), výtržnictví (15 %), drogovou kriminalita (13 %) a obecné ohrožení úmyslné a neúmyslné - požáry (5 %) a v roce **2005**: maření výkonu úředního rozhodnutí (52 %), výtržnictví (19 %), nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů (10 %), podílíctví (5 %). Skladba ostatní kriminality v roce **2010** je pak následující: maření výkonu úředního rozhodnutí – 13 tis. (53 % z ostatní kriminality), výtržnictví, sprejerství a drogové delikty, jednotlivě po cca 3 tis.trestných činů – tj. každá skupiny po 10 % z ostatní kriminality.*

(Pojem „ostatní kriminalita“ se tak v policejní statistice vyskytuje 2x. Poprvé jako samostatná skupina ve struktuře kriminality, podruhé jako podskupina v části „zbývající kriminalita“, přičemž oba pojmy jsou užívány pro označení odlišných druhů kriminality. Při interpretaci policejních statistik tato skutečnost má za následek mnohá nedorozumění.)

Relativně vysoké procentní zastoupení zbývající a ostatní kriminality ve struktuře evidované kriminality (srov. Graf 2) ukazuje, že některé trestné činy takto označované by si zasloužily ve snaze o snižování kriminality větší pozornost, než jim byla dosud věnována. A také nová účinná opatření proti nim, a protože se jedná o bagatelní trestnou činnost a o jednání převážně nově kriminalizované, tak opatření především mimo oblast trestněprávní.

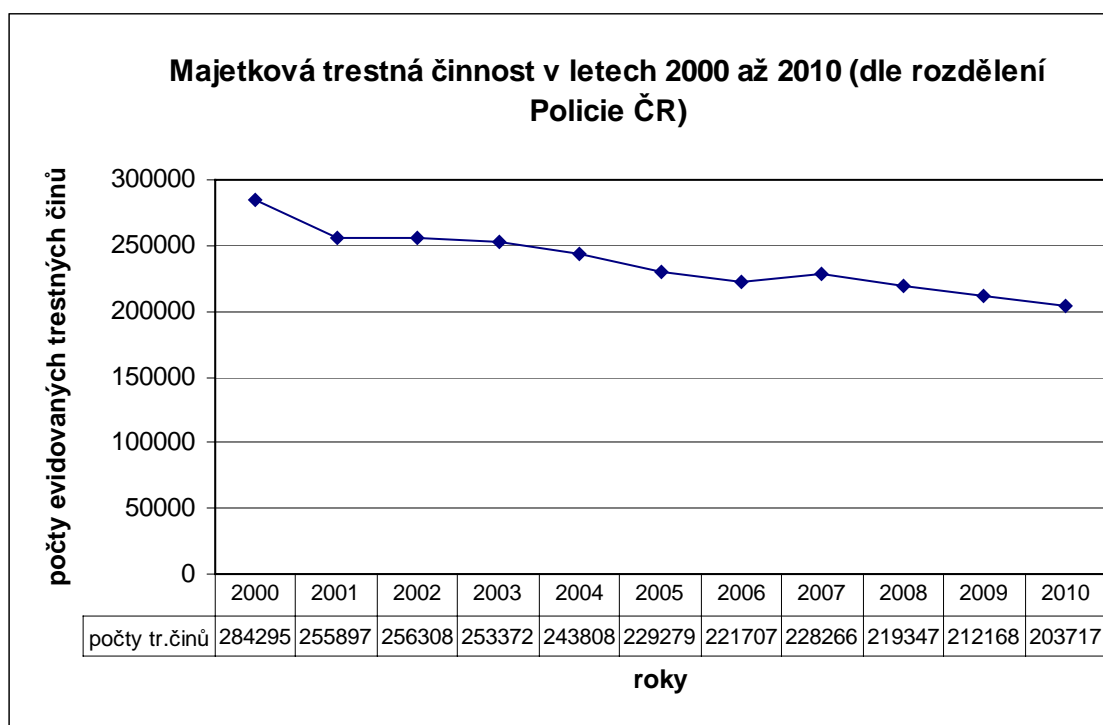
Jen jako dokreslení, že položka zbývající kriminalita je manipulativní součástí evidované kriminality, lze použít srovnání s evidovanou kriminalitou v Polsku. Tam totiž je řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění trestným činem již od roku 2003 – možná se tam naše trestní legislativa inspirovala pro změnu tr. zák. – a je trestné dosud. A v případě, že klesá celková objasněnost kriminality, jsou policisté vysláni do ulic lovit dopravní hříšníky, aby se objasněnost zase zvýšila. V Polsku se tak chlubí více než 60 % objasněností evidované kriminality.

Jak je ze struktury kriminality zjevné – největší podíl stále patří **kriminalitě majetkové – v roce 2010 – 65 %**. Je doménou především recidivistů (v roce 2010 představovali 65 % ze všech známých pachatelů). Dle policie³ kladou současní pachatelé majetkové kriminality důraz především na jistotu výsledku útoku na majetek a minimalizaci rizik jejich odhalení. Snaží se toho docílit přejezdy z místa na místo – změnou míst kriminálních útoků, a to nejen v rámci měst, okresů, krajů, ale i zemí a je tak zjevné, že roste jejich profesionalizace (technické vybavení, maskování), organizovanost (a mezinárodnost ve složení skupin pachatelů), ale také i jejich zisky a s tím související škoda způsobená jejich trestnou činností.

---

³ Čtvrtletně o kriminalitě v ČR vybrané druhy kriminality v České republice k 31.12.2010. Praha: PP ČR, str. 7.

Graf 3

Z křivky Grafu 3 lze opět optimisticky odvozovat pokles počtu trestných činů majetkové kriminality.

Oproti minulým obdobím však v posledních letech dochází ke zvyšování počtu trestných činů krádeží vloupáním, a to především do rodinných domů. Úbytek kapesních krádeží zdůrazňovaný ve Zprávě⁴ je problematické vykládat jen jako úspěch v zadržení v Praze velké skupiny pachatelů kapesních krádeží. Jako argument, zpochybňující pro policii příznivý výklad poklesu počtu kapesních krádeží, lze použít data o kapesních krádežích právě v Praze. Např. v roce 2010 bylo v Praze stíháno a vyšetřováno 6 nezletilých (do 15 let věku), 22 mladistvých a 129 recidivistů pro kapesní krádeže. Pro Pražany, kteří alespoň okrajově se zajímají o trestnou činnost ve městě, to jsou čísla lehce zpochybnitelná vlastní zkušeností i informacemi z místních médií. Je známou skutečností, že objasňování kapesních krádeží je složité, ale fakt, že ze 7 469 zjištěných trestných činů kapesních krádeží bylo objasněno 138 (při 914 činech ještě prověřovaných), což představuje necelé 2 %, je číslo přece jen alarmující. Takže pojem úspěch v zadržení pachatelů je v tomto případě věc spíše pro další diskusi, jak proti kapsářům zasahovat efektivněji. (Zásah proti skupině kapesních zlodějů je

⁴ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky 2010.

určitě úspěchem, ale **konkrétních kriminalistů**, příp. skupiny policistů, ale vykládat tím snížení celkové úrovně kapesních krádeží je dosti troufalé.)

Nejvyšší počet majetkových trestných činů byl evidován v roce 2010, jako již po mnoho let, na území Prahy, následovaly kraje Moravskoslezský a Středočeský.

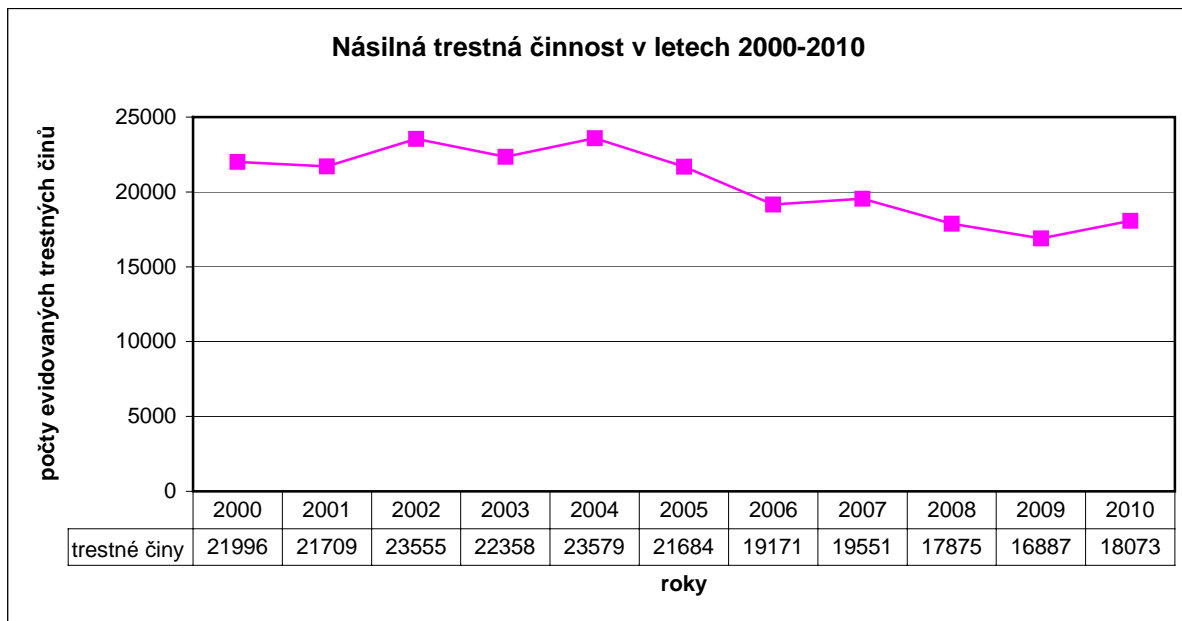
Když pomíneme již výše zmiňovanou kriminalitu zbývající a ostatní, následuje v pořadí velikosti podílu na struktuře kriminality kriminalita hospodářská. V posledních letech, vzhledem k výši způsobených škod a pozornosti jí věnované veřejnoprávními médii a politiky, je to i kriminalita charakteru závažné trestné činnosti. Bohužel při bližším pohledu na její členění ve statistikách policie zjistíme, že toho času hospodářskou kriminalitu představují i mnohé položky, které mají spíše charakter bagatelní trestné činnosti.

V roce 2010 hospodářskou kriminalitu představovaly: neoprávněné držení platební karty- 8 tis. trestných činů, což představovalo 28 % z celkové hospodářské trestné činnosti, následovaly – podvod – 15,5 %, úvěrový podvod – 13 %, ochrana měny – 10,5 %, zpronevěra – 10 %. Způsobená škoda hospodářskou kriminalitou představovala 14 miliard, z toho nejvíce se o ní zasloužily **trestné činy krácení daně – 32 %**, dále podvody – 24 %, zpronevěry – 11,5 %, porušování povinností při správě cizího majetku – 8 %. To platí v souhrnu jednotlivých položek hospodářské kriminality taktickostatistické klasifikace, ale konkrétní případy bývají ve stanovení škody u celé položky rozhodující – takže by bylo vhodné provést podrobnější analýzu.

Také ve zprávě Nejvyššího státního zastupitelství (str.3) se hovoří o tom, že např. bankovní kriminalita se v evidenci prakticky nevyskytuje, „aniž lze s určitostí říci, zda zcela odezněla, nebo si negativní jevy ve svém oblasti řeší bankovní sektor sám, případně je skryta v latentní formě.“ Totéž pak platí i v případě pojišťovnictví. Blíže na téma hospodářské kriminalita – viz stať dr. Scheinosta.

Na předposledním místě, co do počtu evidovaných trestných činů je teprve násilná trestná činnost – její vývoj viz graf 4.

Graf 4

Výkyvy v počtu evidovaných trestných činů násilné povahy v časovém období cca 10 let nejsou výrazné. Oscilují kolem 20 tisíc ročně. Násilná kriminalita však představuje z pohledu jedince nejzávažnější kriminalitu, protože zahrnuje trestné činy vraždy, loupeže, úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování.

Vražd bylo v roce 2010 spácháno celkem 173, z toho 170 vražd bylo objasněno, a to dokonce do 30 dnů! Dokonaných vražd – tj. kde oběť byla usmrcena - bylo ze 173 – 106. Objektem napadení byli častěji muži – v 89 případech, ženy v 74 případech. Více než 60 % vražd bylo spácháno se zbraní a cca 35 % vražd bylo spácháno pod vlivem drog nebo alkoholu. Dle Zprávy (s. 37) byly motivovány především osobními konflikty a ziskuchtivostí. Část z nich souvisela s vydíráním a prostitucí.

Počet evidovaných **loupeží** stále (byť mírně) klesá – v roce to bylo celkem 4 019 trestných činů, z toho 145 loupeží na finančních institucích. Objasněno – včetně dodatečně objasněno (v jiném než sledovaném období) bylo více než 50 % loupeží. Mezi pachateli loupeží je nepřehlédnutelný – tj. značný - počet mladých osob závislých na drogách.

Největší podíl na násilných trestných činech měly trestné činy úmyslného **ublížení na zdraví** – bylo jich evidováno 4 786 a z toho u více než 80 % byl pachatel znám, či zjištěn, včetně dodatečně objasněných.

Mírné zvýšení počtu evidovaných násilných trestných činů je mj. vysvětlováno nově kriminalizovaným trestným činem nebezpečné pronásledování (v roce 2010 to bylo 537 trestných činů a dále nárůstem trestného činu porušování domovní svobody (souvisí se zvýšeným počtem vloupání do rodinných domů) a nebezpečné vyhrožování.

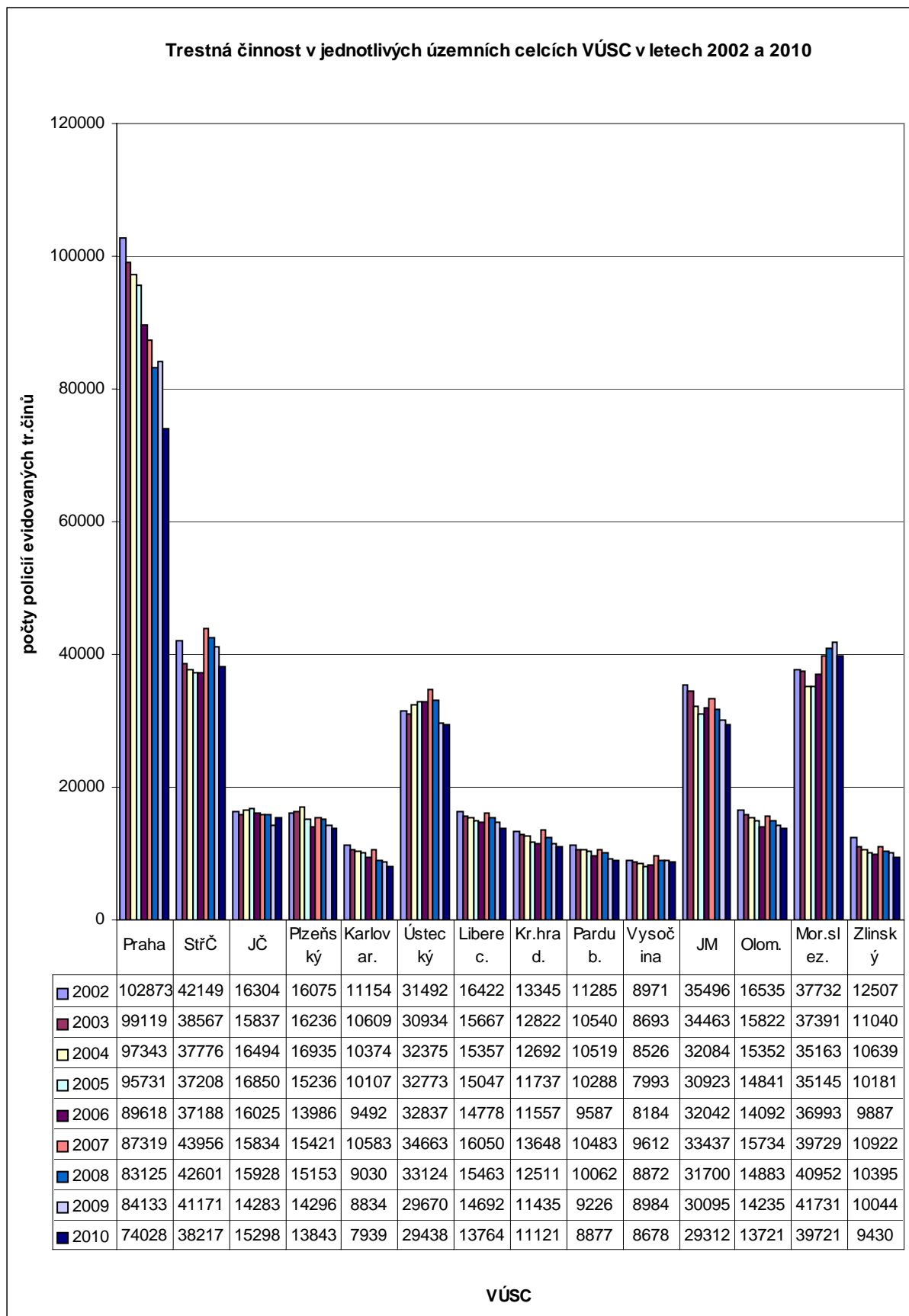
Jen pro dokreslení struktury kriminality uvedené v Grafu 2. **Mravnostní kriminalita** představovala v roce 2010 evidovaných 1 811 trestných činů. Včetně dodatečně objasněných byl pachatel znám či zjištěn u 84 % těchto trestných činů: Mezi pachateli převládali muži ve věku do 29 let, a což je velmi nepříznivým jevem, mezi oběťmi převažovaly osoby do 18 let. Ve srovnání s minulými léty došlo k výraznému nárůstu počtu znásilnění a trestných činů spojených s dětskou prostitucí a pornografií. Státní zastupitelství to vysvětluje vlivem nového trestního zákoníku, který tyto trestné činy více postihuje.

Pokud jde o **územní rozložení kriminality**, tak se podle grafu 5 sice ve srovnání s minulými léty příliš nemění, ale asi bude nezbytné věnovat se tomuto znaku více. Jednak v souvislosti s kriminalitou páchanou prostřednictvím internetu, což vnáší do územního rozložení kriminality určité komplikace, dále kriminalitou páchanou ve formě pokračujícího trestného činu, ale překračující území států, v souvislosti s častým pohybem skupin pachatelů organizovaného, ale i „jen“ skupinového, zločinu „za prací“ bez omezení státními hranicemi, ale i s ohledem na mezinárodní složení obětí atd.

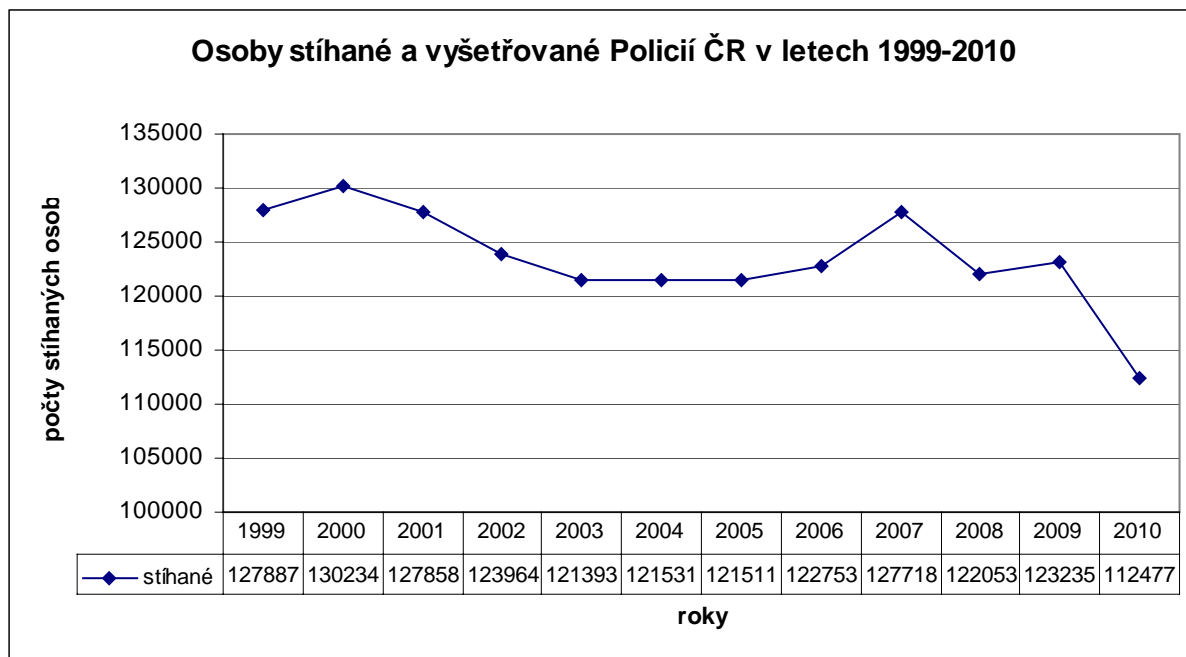
Pokles evidovaných trestných činů na sledovaných územích (s výjimkou Jihočeského kraje) je v souladu s celkovým poklesem kriminality v roce 2010. Nejvyšší podíl na kriminalitě zůstává tradičně Praze a v ní tradičně centru města. A Praha také vede pokud jde o nejnižší objasněnost evidované kriminality.

Přehledněji (s ohledem na počet obyvatel) ukazuje územní rozložení kriminality podle jednotlivých vyšších územně správních celků příloha 2 sborníku (tzv. promořenost kriminalitou).

Graf 5

Graf 6

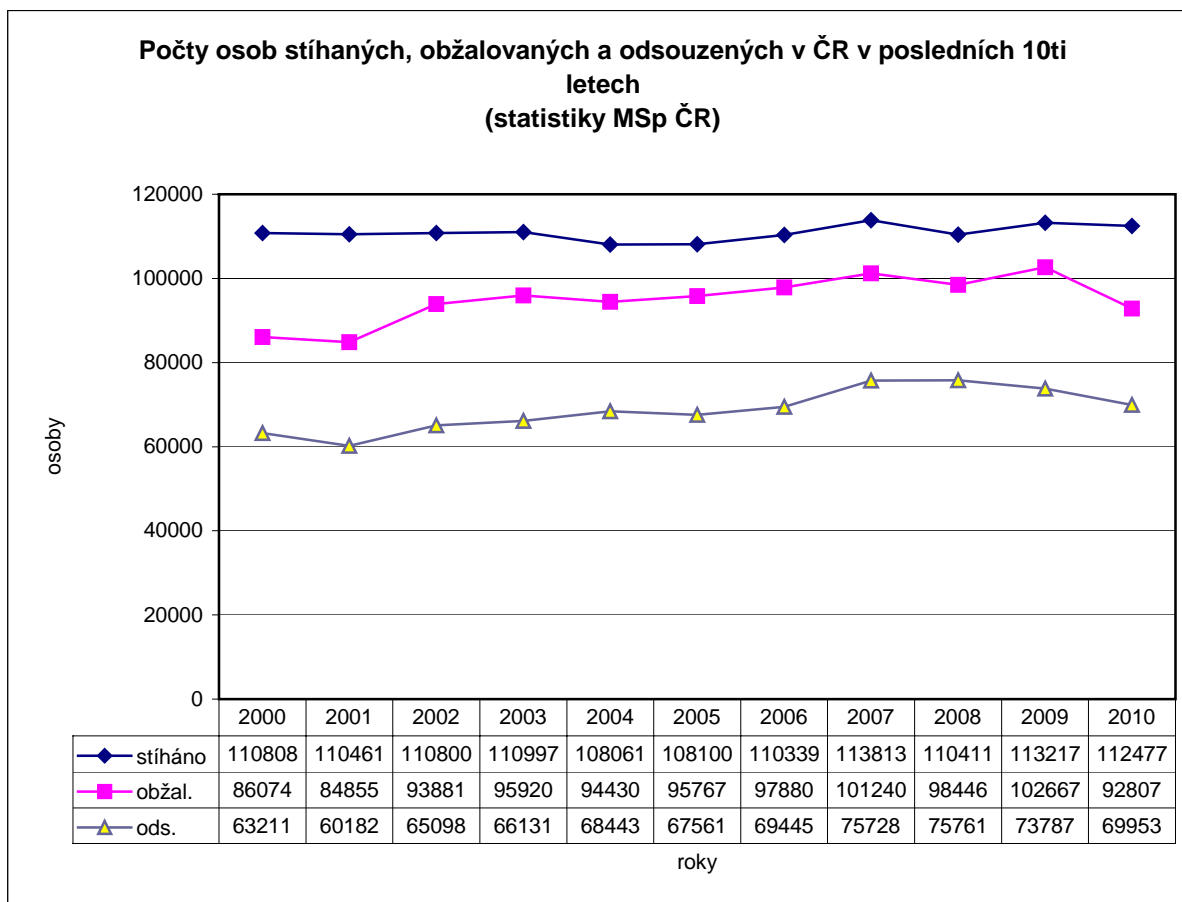
Graf 6 opět ukazuje **pokles – tentokráte počtu osob stíhaných a vyšetřovaných** Policií ČR v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009. (Důvod změny trendu v roce 2007 je vysvětlen v předchozím textu.) Radikální pokles v roce 2010 je způsoben též stálým poklesem kriminality a její objasňenosti. Došlo k dekriminlizaci některých trestných činů a menšímu stíhání osob, jejichž identifikace jako pachatelů byla v letech 2007 – 2009 relativně jednoduchá – bylo dekriminlizováno již zmiňované řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění⁵ a došlo k radikálnímu poklesu úvěrových podvodů, kvůli zpřísnění podmínek v jejich poskytování.

V počtu i v podílu pachatelů trestných činů z řad **cizinců nedošlo oproti minulému období k výrazným změnám** – bylo stíháno 7 377 cizinců (6,6 % ze všech stíhaných osob). Ani pořadí počtu pachatelů podle státní příslušnosti se nemění: Slováci, Ukrajinci, Vietnamci, což odpovídá podílu zastoupení mezi cizinci trvale pobývajícími na území ČR.

Graf 7 ukazuje vývoj počtu **pachatelů stíhaných, obžalovaných a odsouzených** - ve všech sledovaných znacích je zjevný v roce 2010 pokles – nejradikálnější je v počtu obžalovaných. Jediný údaj, který neodpovídá trendu výše uvedenému, je nárůst počtu odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody – tj. nárůst počtu vězňů.

⁵ Snížení kriminality dekriminlizací uvedeného jednání nebylo zcela radikální, protože asi bylo (dle zprávy NSZ, s. 4) kompenzováno nárůstem počtu trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, což potvrzuje i zvýšení počtu trestných činů v roce 2010 v části ostatní kriminalita, kam maření výkonu úředního rozhodnutí v TSK (takticko statistické klasifikaci policie) patří.

Graf 7

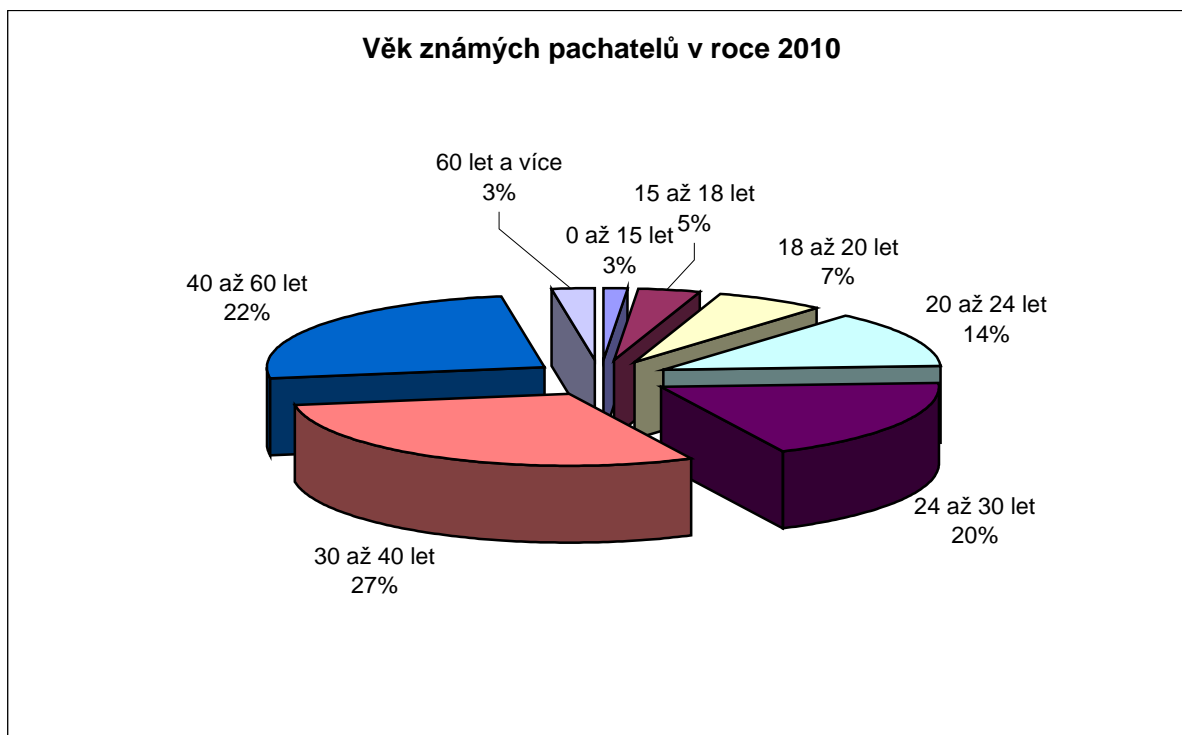

***Pozn.** Počet obžalování zahrnuje i osoby, na něž byl podán návrh na potrestání ve zkráceném přípravném řízení. Konkrétně se v roce 2010 jednalo o cca 50 tis. osob.*

Počet vězňů se zvyšuje na první pohled nevýrazně, např. v roce 2009 bylo k 31.12. vězněno 21 734 osob a k 31.12.2010 – 21 900 osob, ale výrazně se zvyšuje tzv. průtočnost, kdy do věznic jsou umisťovány osoby s přeměněnými alternativními tresty a opatřeními, protože nedodržely podmínky původně uložených trestů nespojených s odnětím svobody. Největší nárůst počtu vězňů byl v roce 2010 zaznamenán u těch skupin, kterým byly uloženy tresty od 9. měsíců do 1 roku, od 1 roku do 2 roků, a od 2 do 3 a do 5 let.

Graf 8

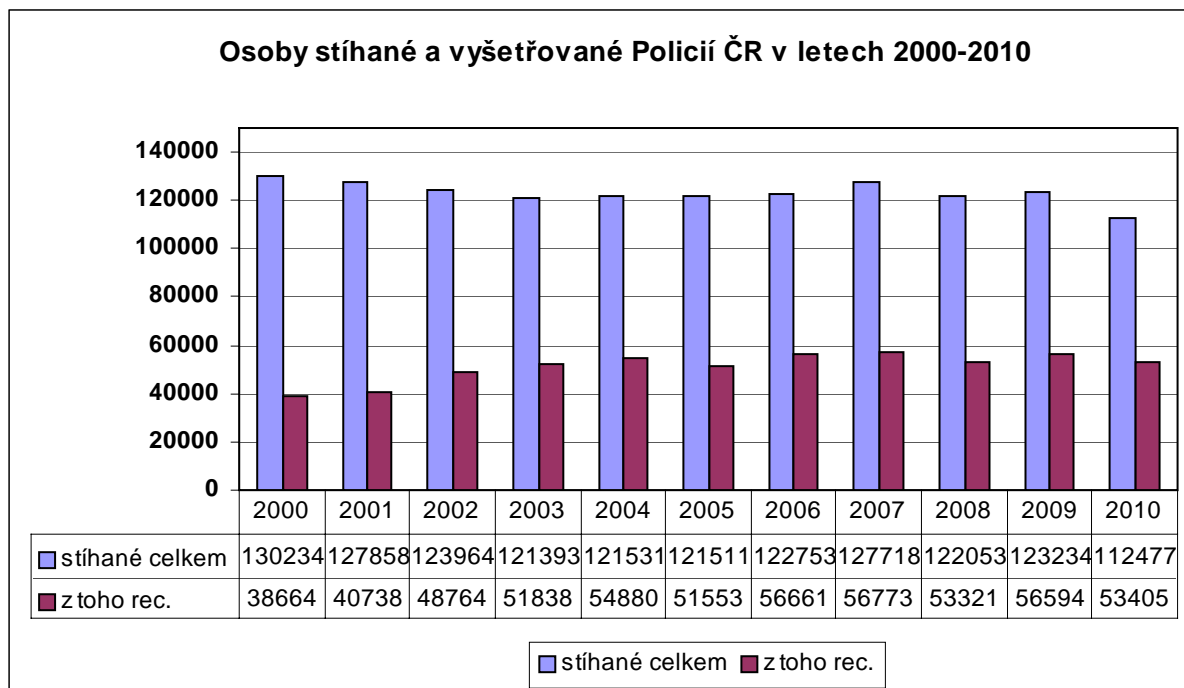
V roce 2010 tvořili **muži starší 18 let již více než 80 % z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob**. Počet pachatelů z řad dětí a mladistvých pokračoval v poklesu. Proto i zastoupení známých pachatelů ve věku nad 30 již přesáhlo polovinu ze všech stíhaných pachatelů evidované kriminality, a dokresluje tak, z pohledu kriminologů, trochu falešný obraz, že kriminalita je doménou zejména dospělých osob a nikoliv mládeže.

Různé úpravy a zásahy v trestním právu se tak zcela zjevně podepsaly na věkovém složení pachatelů trestné činnosti.

S touto skutečností koresponduje i stále se zvyšující podíl recidivistů⁶ mezi pachateli a fakt, že v roce 2010 **nejvíce pachatelů Policie ČR stíhala pro trestný čin zanedbání povinné výživy (13 367 osob) a trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (11 406 osob)**.

⁶ Recidivistou ve smyslu policejní statistiky je pachatel úmyslného trestného činu, který již byl za jiný úmyslný čin dříve právoplatně odsouzen. Výklad pojmu recidivista v dalších resortních statistikách není totožný.

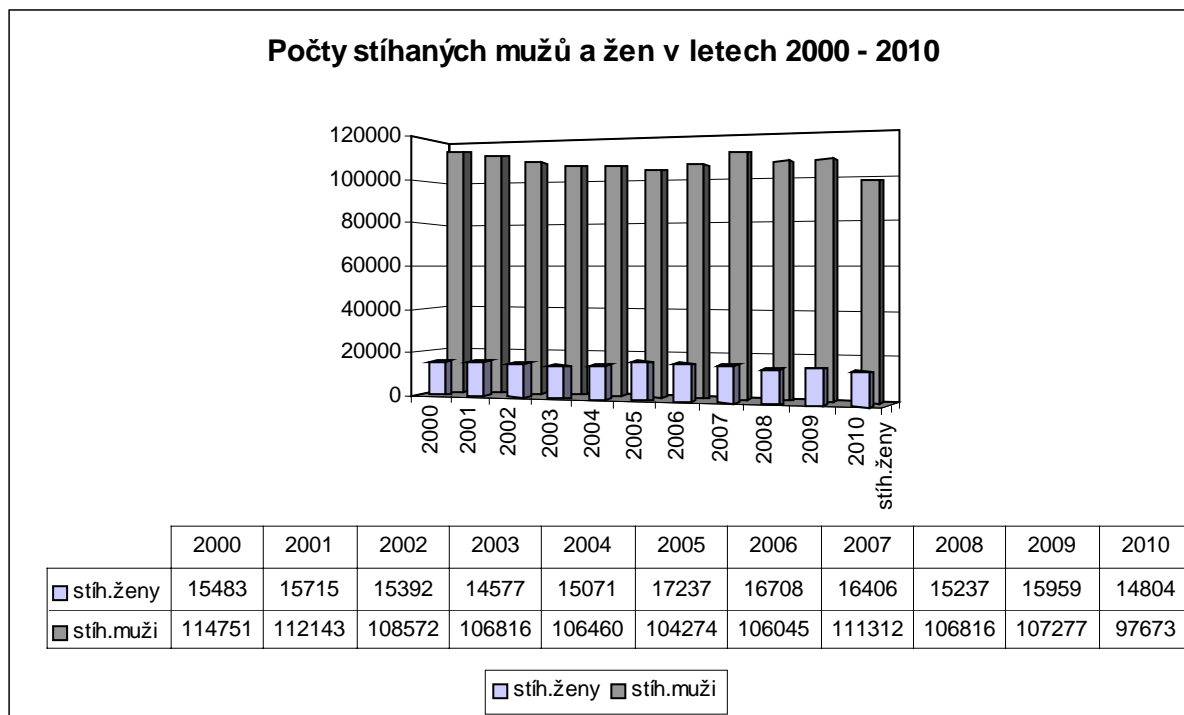
Graf 9

Celkem bylo v roce 2010 stíháno cca 53 tis. **recidivistů**, nejvíce se podíleli na trestném činu maření výkonu úředního rozhodnutí (70 % ze všech stíhaných osob) a majetkové kriminalitě (65 % ze všech stíhaných osob). Pokud jde o zastoupení mezi pachateli podle území, tak největší podíl recidivistů byl v Moravskoslezském a Karlovarském kraji a, pochopitelně, v Praze.

Pokud jde o **podíl žen** mezi stíhanými a vyšetřovanými pachateli, tak jejich pokles byl způsobem především snížením počtu trestných činů úvěrového podvodu. Nejčastěji jsou ženy stíhány za majetkovou trestnou činnost (28 % ze všech v roce 2010 stíhaných žen), následuje stíhání za zanedbání povinné výživy a úvěrový podvod (po 9 % ze všech stíhaných žen). Za násilnou trestnou činnost bylo stíháno 8 % žen. Následuje drogová kriminalita, podvody a zpronevěry.

Graf 10

V roce 2010 opět, po několika letech, poklesl počet stíhaných a vyšetřovaných pachatelů starších 18 let – tj. známých dospělých pachatelů. Srov. graf 11. Tento pokles, když odložíme podrobnější analýzu dopadu nového trestního zákoníku na úroveň kriminality v roce 2010 na později, byl zapříčiněn jednak dekriminalizací jednání označovaného jako řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (kterým je argumentováno i jinde v textu), tak i pokračujícím poklesem počtu úvěrových podvodů zásluhou změny úvěrové politiky v ČR.

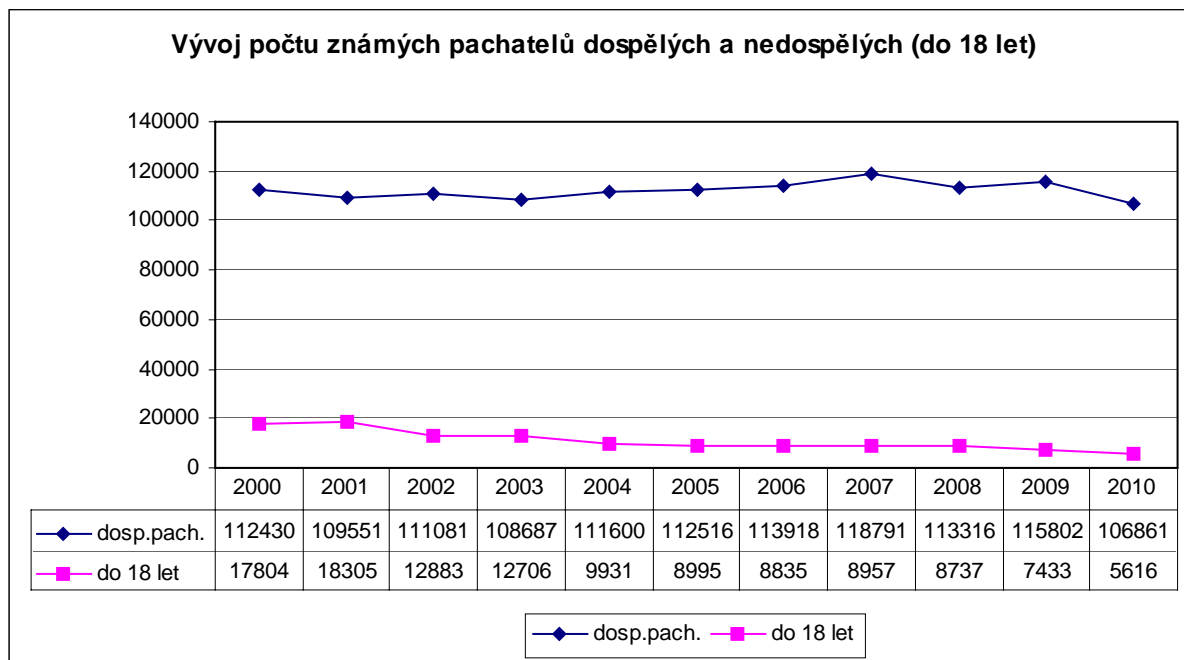
Ve srovnání s dospělými pachateli, kde v počtu stíhaných dochází k různým výkyvům, křivka znázorňující počty pachatelů – dětí a mladistvých, trvale jen klesá a to u obou skupin. Tyto skupiny pachatelů jsou vyšetřovány především pro majetková provinění: krádeže, krádeže vloupáním. Velká část jejich kriminálních jednání se řadí do kategorie přestupků (se škodou do 5 tis. Kč). Děti a mladiství jsou též pachateli loupeží, úmyslných ublížení na zdraví, drogových deliktů.

Jak uvádí Zpráva⁷, pachatelé z řad mládeže si častokrát nepřipouštějí strach z nepříznivého následku, který hrozí po spáchání provinění či činu jinak trestného. Jsou vesměs přesvědčeni, že dodržování zákonů či jakýchkoliv jiných pravidel obecně je pro ně zbytečné a nevýhodné.

⁷ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky, 2010, s. 17

Stále častěji páchají i trestnou činností prostřednictvím internetu: mimo porušování autorských práv, jde o šíření a přechovávání pornografie či činnost spojenou s rasistickými aktivitami apod. Roste počet uživatelů alkoholu mezi mládeží i stále stoupá počet osob zneužívající návykové látky. Přesto evidovaná trestná činnost mládeže stále klesá.

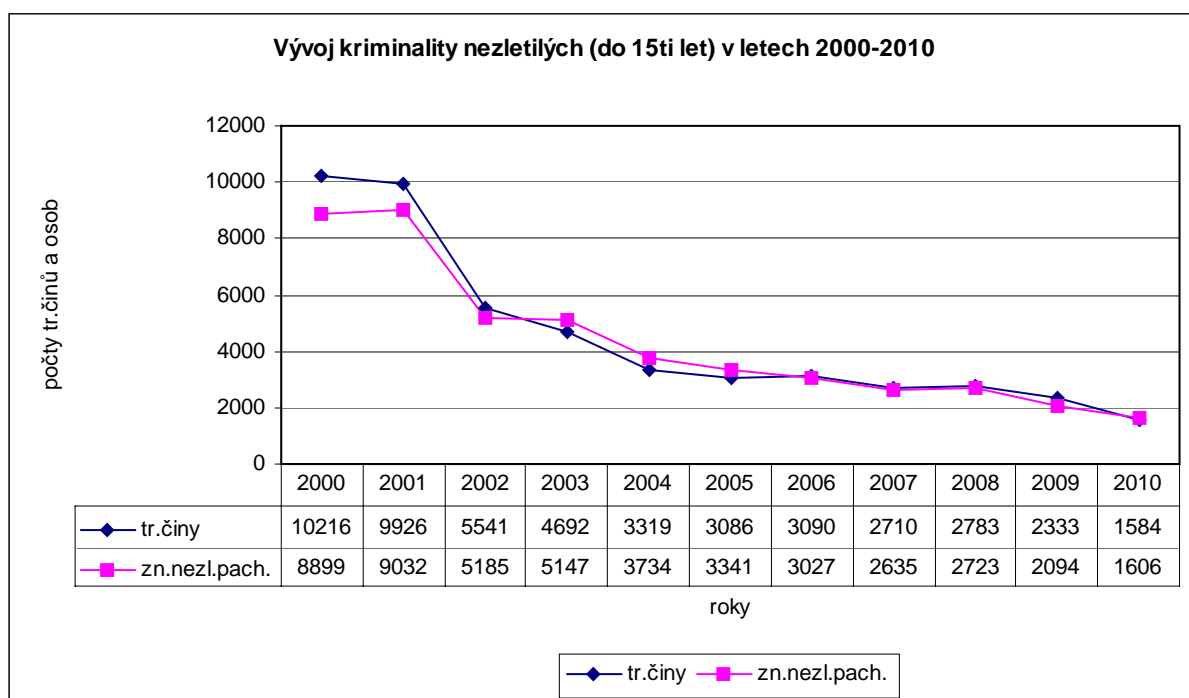
Graf 11

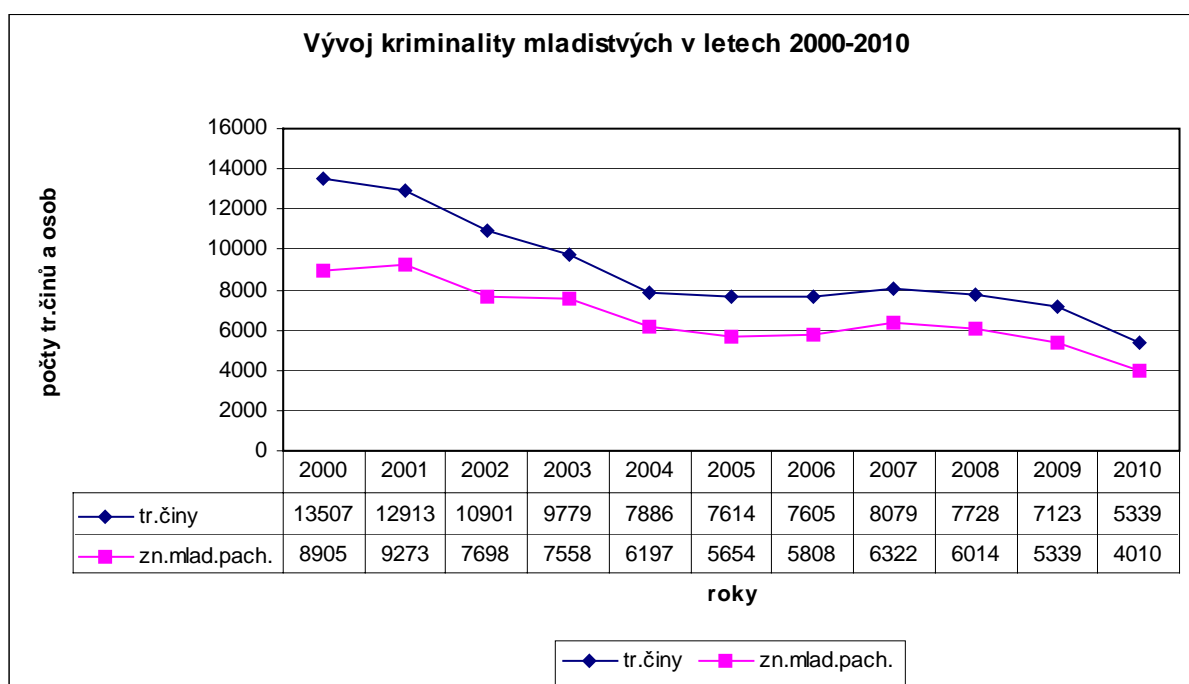
Graf 12 názorně ukazuje, že počet vyšetřovaných nezletilých je totožný s počtem jejich spáchaných trestných činů (činů jinak trestných), zatímco někteří mladiství pachatelé již jsou častěji stíháni za více trestných činů (graf 13). Vzniká tak dojem, že pachatelé ve věku do 15 let se dopouštějí zpravidla jen jednoho činu jinak trestného. Zkušenosti z výzkumu dětí a mladistvých však tento jev nepotvrzují, spíše naopak v rámci výzkumu prvopachatelů⁸ jsme běžně zjišťovali, že děti páchaly krádeže opakovaně.

⁸ Marešová, A., Kotulan, P., Martinková, M.: Sonda do problematiky osob v ČR poprvé trestně stíhaných a poprvé vězněných. Praha: IKSP 2004.

Graf 12

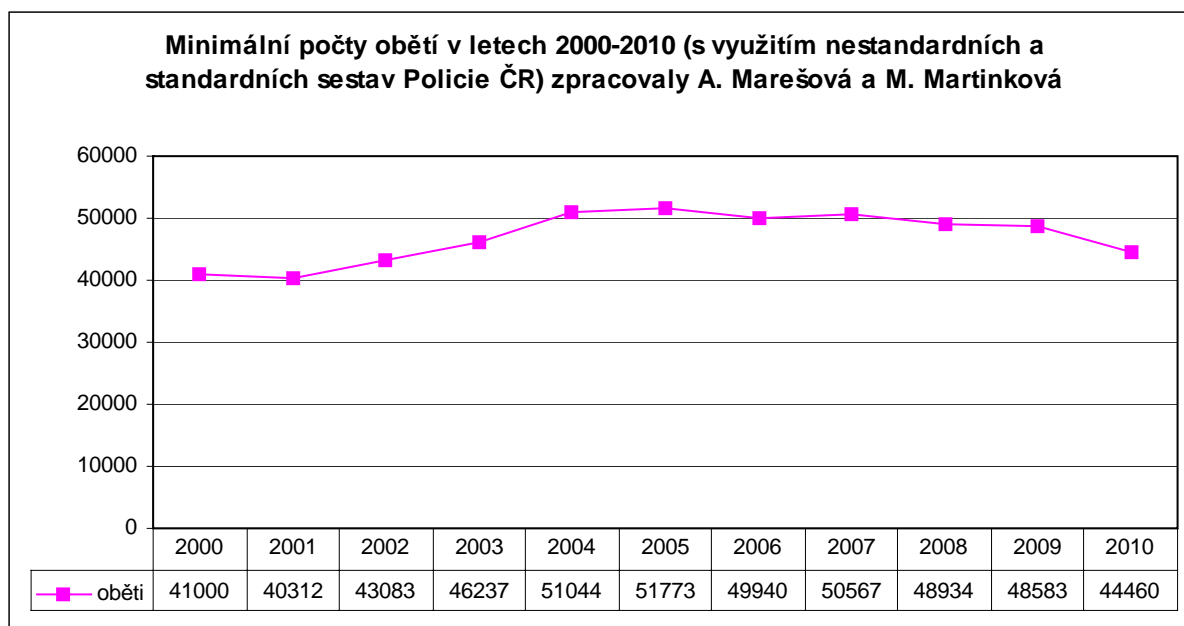
Graf 13

Oběti trestných činů eviduje policie ve svých statistikách **pouze u vybraných druhů trestné činnosti**. Proto tam, kde uvádíme počty obětí, hovoříme v našem sborníku o minimálním počtu evidovaných obětí.

I v této oblasti (srov. graf 14) dochází k poklesu počtu osob. Je to způsobeno poklesem počtu evidovaných trestných činů právě u vybraných druhů, u kterých policie současně sleduje počty obětí – fyzických osob. Takže pokud se tyto druhy trestných činů přesunuly do kriminality latentní, či byly dekriminlizovány, tak souběžně se snižují počty evidovaných obětí, přestože ve skutečnosti (nevidované) tomu tak být nemusí. Blíže o obětech pojednává stať dr. Martinkové.

Graf 14

Poslední oblastí, o které v úvodním pojednání sborníku věnovaném hodnocení kriminality v uplynulém roce již tradičně podáváme informace, jsou sebevraždy. Jsou jen určitou ilustrací k představě o sociálně negativních jevech ve společnosti a s kriminalitou přímo nesouvisí, ale protože Policie ČR statistiky o sebevraždách každoročně zpracovává a nikde nepublikuje, uvádíme tyto poznatky vždy v našem sborníku.

Tab. 1

Sebevraždy v ČR

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	1076	1130	1263	1192	1330	1459	1412	1322	1251	1245	1319	1501
Ženy	268	302	321	306	339	350	363	336	283	317	424	329
Celk.	1344	1432	1584	1498	1669	1809	1775	1658	1534	1562	1743	1830

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Z Tab.1 je zřejmé, že počet sebevražd v minulém cca desetiletém období kulminoval v roce 2004. Prvenství mu však převzal rok minulý. Dle údajů ČSÚ ale statistiky sebevražd v ČR vypadají trochu jinak než výše uvedené statistiky Policie ČR. Např. podle ČSÚ⁹ rokem nejnižšího počtu evidovaných sebevražd (označují ho jako rok s historicky nejmenším počtem sebevražd) je rok 2007, ale v jejich statistikách je v roce 2007 uvedeno celkem 1 375 sebevrahů a ve statistikách policie v tomtéž roce – 1 534. Zdá se tak, že statistika policie vykazuje v počtu sebevražd i takové, které později byly překvalifikovány na jiný skutek nebo sebevrah přežil, tj. i část pokusů o sebevraždu, které policie vyšetřovala. V případě statistik ČSÚ jde jen o dokonané sebevraždy – sebevrah zemřel. Rozdíl mezi vykazovanými počty není příliš velký - ještě pamatujeme doby, kdy rozdíly mezi statistikami Policie ČR a Ministerstva zdravotnictví ČR, které dříve také sebevraždy statisticky sledovalo, byly téměř dvojnásobné. Podíl žen mezi sebevrahy, obdobně jako u pachatelů trestných činů je nízký a neodpovídá zastoupení žen v populaci. Ženy mezi sebevrahy (dle statistik Policie ČR) představují cca pětinu. Dle ČSÚ na jednu ženu připadá asi šest mužů. Je zajímavé, že ženy ve sledovaném období dosáhly vrcholu v počtu spáchaných sebevražd v roce 2009. U mužů nejvíce sebevražd bylo v roce 2004.

Tab. 2

Věk sebevrahů v roce 2010

Věk sebevrahů	Počet sebevrahů
Do 15 let	2
Od 15 do 18 let	25
Od 18 do 20 let	34
Od 20 do 25 let	91
Od 25 do 30 let	122
Od 30 do 40 let	287
Od 40 do 50 let	354
Od 50 do 60 let	414
Od 60 do 70 let	256
Nad 70 let	245

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Pokud jde o věkové rozvrstvení sebevrahů, tak to se příliš v čase nemění. Výrazně převládají osoby starší 40 let (představují zhruba 70 % ze všech sebevrahů). Největší

⁹ Statistiky dokonáných sebevražd se v Česku vedou již od roku 1876.

zastoupení mají muži ve věku od 50 do 60 let. Souvisí to asi s tím, že s přibývajícím věkem se u lidí objevují větší problémy zdravotní, rodinné, pracovní, které se jim zdají být neřešitelné, větší výskyt duševních poruch, zejména depresí atd. Vysoký je mezi sebevrahy podíl duševně nemocných všech věkových kategorií – cca 10 % a nepracujících, především starobních důchodců. Obvyklým způsobem sebevraždy je oběšení, a to na celém území ČR – více než v 55 % případů. S velkým odstupem následují skoky z výšky, z okna (více než 300 případů), zastřelení legálně drženou, ale i nelegální zbraní, otravy léky, předávkování drogami, lehnutí pod pohybující se objekt aj.

Tab. 3

Pracovní poměr	Počty sebevrahů
Dělníci	221
Samostatně činné osoby	133
Ostatní zaměstnaní	230
Starobní důchodci	364
Bez pracovního poměru	206
Invalidní důchodci	147
Žáci a studenti	65
Příslušníci ozbrojených sborů	15
Osoby ve vazbě a trestu	10
Další nepracující	216
nezjištěno	223

V roce 2008 byla pro publikaci IKSP¹⁰ provedena analýza územního rozložení sebevražd. Od té doby se výsledky příliš nezměnily. Pro dokreslení situace jsou její výsledky zde opakovány: Podle územního rozložení největší podíl na sebevraždách v roce 2008 měly moravské kraje - všechny po cca 20 %, ostatní kraje včetně Prahy se podílejí cca 10-12 % a nejméně Jihočeský kraj – jen 6 %. Je zajímavé, že se kraje odlišovaly i věkovou skladbou sebevrahů. Např. oba moravské měly obdobné věkové rozložení a převažovaly osoby ve věku do 60 let. Vysoký počet sebevrahů ve věkovém pásmu 50-60 let byl ještě v Severočeském a Východočeském kraji, v Praze, dále Západočeském a Jihočeském kraji. Ve Středočeském a v Praze byl výrazný počet sebevrahů ve věku nad 70 let – mužů i žen.

¹⁰ Marešová, A., Cejp, M., Karban, M., Martinková, M., Vlach, J.: Analýza trendů kriminality v roce 2008. Praha: IKSP 2009, s. 25.

Sebevraždou člověk obvykle prezentuje zhroucení lidských vztahů, beznaděj svého dalšího života soukromého, někdy i společenského. Proto se mezi sebevrahy vyskytují i osoby pokročilého věku – blížící se 100 letům věku. V roce 2010 mezi sebevrahy byl jeden 108letý muž a 7 mužů ve věku 90 až 94 let. U žen 6 sebevražedkyň bylo ve věku nad 90 let a z toho 1 98-letá. V posledních letech jsou, dle názorů některých psychiatrů, psychologů a psychoterapeutů¹¹, sebevraždy často důsledkem psychických poruch zaviněných dlouhodobou nezaměstnaností, problémy na pracovišti – mobbingem a bossingem, ale i sociálním vyloučením (bezdomovectví) apod.¹² Dle údajů policie v roce 2010 nebyl motiv sebevraždy zjištěn v 405 případech, jinak jako motiv byly uváděny převážně psychické problémy a duševní onemocnění včetně tzv. náhlých depresí¹³ – cca v polovině případů, kde motiv byl zjištěn, následovaly konflikty existenční – cca 16 %, fyzické nemoci, rodinné konflikty, vztahové a sexuální, pracovní aj. Dále policejní zdroje uvádějí, že požití alkoholu před sebevraždou bylo zjištěno u cca pětiny případů, část sebevrahů požila léky (13 %) a malá část drogy (2 %). Pokud jde o rodinný stav, převažovali svobodní a rozvedení – více než v polovině případů.

Závěr

Přesto, že podle statistik, kriminalita neustále klesá, lze toto optimistické zjištění zpochybnit. Mnozí z nás svůj nesouhlas s ním dokládají osobní zkušeností s kriminalitou v nejbližším okolí, či poznatky šířenými médii o latentní kriminalitě, o špatné klasifikaci kriminálních skutků, o úmyslném přehlížení zjevných porušení trestního zákona zejména tam, kde jsou problémy s dokazováním trestných činů, usvědčováním pachatelů. Také neochotou občanů – českých, ale i zahraničních včetně turistů, ohlašovat bagatelní trestnou činnost s nízkou mírou objasňování a v neposlední řadě výsledky viktimologických výzkumů. Bylo by proto žádoucí, bez ohledu na optimistická čísla statistik o kriminalitě, věnovat větší pozornost výslednosti opatření proti kriminalitě, zpracování analýz, zda vykazovaná trestná činnost odpovídá skutečné bezpečnosti občanů před kriminálními útoky, podporovat viktimologické výzkumy a vrátit občanům víru ve spravedlnost a neodvratnost trestů za porušení zákona – úmyslné zločinné jednání.

---

¹¹ srov. individuální dotazy na psychoporadny a odpovědi na ně přístupné na internetu.

¹² Marešová, A., Cejp, M., Karban, M., Martinková, M., Vlach, J: Kriminalita v roce 2008. Praha : IKSP 2009, ISBN 978- 80-7338-092-2, s. 25.

¹³ pojem náhlá deprese – terminologie policie.

Citované zdroje:

Čtvrtletně o kriminalitě v ČR - vybrané druhy kriminality v České republice k 31.12.2010. Praha: PP ČR 2011, str. 7.

Marešová, A., Cejp, M., Karban, M., Martinková, M., Vlach, J.: Kriminalita v roce 2008. Praha: IKSP 2009, 132 s.

Marešová, A., Kotulan, P., Martinková, M.: Sonda do problematiky osob v ČR poprvé trestně stíhaných a poprvé vězněných. Praha: IKSP 2004.

Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce ... každoročně zpracováváné MV ČR (dostupné na internetové adrese: mvcr.cz)

Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2010 a předchozí

Standardní sestavy Policie ČR (na www.mvcr.cz)

Trendy v kvantitativních ukazatelích o organizovaném zločinu na území České republiky od roku 1993 do roku 2010

PhDr. Martin Cejp, CSc.

1. Úvod

V České republice začal kriminologický výzkum organizovaného zločinu hned na začátku 90. let. Soustavné bádání, které probíhá v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci od roku 1993, postupovalo od teoretických vymezení a nalézání specifických metodologických postupů, k vytvoření pravděpodobných modelů struktur zločineckých skupin a rozboru jejich nelegálních i podpůrných aktivit. V jeho rámci byla rozpracována celá řada specifických témat, týkajících se konkrétních aktivit: například výroby, pašování a distribuce drog, organizování a provozování prostituce, nelegální migrace, krádeží uměleckých památek, násilné kriminality, vydírání. Sledováno bylo působení organizovaného zločinu ve finanční oblasti a hospodářská kriminalita. Pravidelně je posuzována účinnost specifických právních prostředků, které byly za účelem boje proti organizovanému zločinu ustaveny a aplikovány.

Kromě rozboru vnitřních faktorů organizovaného zločinu byl výzkum zaměřen i na širší společenské souvislosti. Ve společenském systému jsme hledali kriminogenní faktory, které by mohly organizovanému zločinu umožňovat realizaci jeho aktivit a získávání spolupracovníků nebo klientů pro nelegální zboží a služby. Organizovanému zločinu jsme se věnovali i v rámci pokusu o prognózu vybraných druhů kriminality a v rámci pravděpodobných scénářů vývoje vybraných druhů kriminality. Organizovaný zločin jsme posléze zkoumali spolu s ekonomickou kriminalitou, korupcí a terorismem jako závažné formy trestné činnosti. Zaměřili jsme se hlavně na ohrožení, která organizovaný zločin společnosti působí a na opatření, která může společnost proti organizovanému zločinu využít.

V této stati je prezentována pouze část výsledků. Zaměřujeme se na základní **kvantitativní údaje**, vypovídající o **struktuře zločineckých skupin** působících na území České republiky a o **skladbě jejich zločineckých, případně i podpůrných aktivit**.

K základním kvantitativním údajům o skupinách patří data o stupni rozvinutosti, o míře účasti stálých členů a externistů, o účasti žen, případně i osob mladších 15 let. Vzhledem k nadnárodnímu charakteru organizovaného zločinu patří k nejdůležitější části tohoto pojednání míra a skladba účasti cizinců. Ke kvantitativním údajům o činnostech patří expertní odhady o tom, které aktivity organizovaných skupin byly v jednotlivých letech na území České republiky nejrozšířenější, které se pohybovaly na střední úrovni, které byly zárodečné, které se objevily nově i ty, které postupně ztratily na významu. Podobně byly pravidelně sledovány i aktivity jednotlivých národnostních skupin.

Díky tomu, že expertní šetření zatím probíhala od roku 1993 každoročně, máme u většiny údajů k dispozici sedmnáctiletou časovou řadu a můžeme tudíž uvádět - kromě údajů o roce 2010 - i **dlouhodobé trendy**. Oproti jiným výstupům z výzkumů organizovaného zločinu je v této studii akční rádius omezen na základní kvantitativní výsledky. Tyto výsledky jsou do jisté míry syrovým materiálem, který je ve specificky zaměřených publikacích využíván k obecnějším a zobecňujícím závěrům. V obecněji zaměřených studiích¹⁴ jsou hojně využívány i verbální kvalitativní výroky, týkající se změn v charakteru a vnitřním uspořádání skupin, jejich zaměření, ve využívání techniky, finančních prostředků, kontaktů apod. Naproti tomu zde jsou výsledky prezentovány **v co nejúplnějším rozsahu** s připomenutím veškerých předchozích zjištění, tak, aby mohly být dispozici k dalším hlubším analýzám.

2. Metodologie

Pokud se týká dat o organizovaném zločinu jsou v České republice stále ještě dosti omezené možnosti využití statistik a spisového materiálu. Konkrétní případy nebyly až do roku 1998 k dispozici a v souvislosti s tím chyběla i statistika. Od roku 1998 se situace změnila, konkrétní údaje již existují, a my jsme se pokusili, na základě konkrétních zaznamenaných a uzavřených případů, verifikovat dosavadní – převážně hypotetické modely. Konkrétní poznatky však stále ještě zachycují jen malou část organizovaného zločinu, navíc spíše tu část, která byla „méně úspěšná“ a byla odhalena.

---

¹⁴ Např. Cejp, M. a kol.: Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti. Praha: IKSP, 2009.; Cejp, M.: Vývoj organizovaného zločinu na území České republiky. Praha: IKSP 2010.

Převážná část našich znalostí o organizovaném zločinu vychází proto z **expertních odhadů**. Jako experti jsou dotazováni zkušení pracovníci speciálních útvarů Policie České republiky zaměřených na boj proti organizovanému zločinu. Počet dotazovaných expertů se pohybuje mezi 12 - 33. (V roce 2011 bylo dotázáno 28 respondentů.) Vzhledem k tomu, že podle ověřené metodiky expertních šetření je optimální počet mezi 15 - 25, lze počet expertů, které oslovujeme, považovat nejen za dostačující, ale přímo za optimální.

Musíme však připomenout, že nevýhodou této výzkumné techniky je to, že poznatky takto získané jsou na úrovni odhadů, tj. pouze pravděpodobných modelů organizačních struktur, či možné míry výskytu aktivit, nebo možných společenských vlivů. V expertízách se objevují dva typy výpovědí. Jde jednak o výpovědi kvantifikovatelné: při nich experti uvádějí, které činnosti jsou nejrozšířenější, jaké je složení skupin, čím se zabývají skupiny podle národnosti a podobně a výroky kvalitativní, v nichž experti formulují svoje názory, uvádějí argumenty, vlastní zkušenosti i návrhy na řešení. Jak již bylo řečeno, budeme se v této studii zabývat daty, která jsou kvantitativního charakteru.

3. Charakteristika skupin

Podle stupně organizovanosti musíme rozlišit, zda jde o páchaní trestné činnosti v organizované skupině, která má nižší stupeň organizace a je spíše uspořádaná v horizontální struktuře, nebo o zločinné spolčení, které je hierarchicky uspořádané a má ryzí charakter organizovaného zločinu.

Plně rozvinuté skupiny mají třístupňovou řídicí strukturu. Na vrcholu je nejvyšší vedení, které je od bezprostředního páchaní trestné činnosti většinou izolováno, má k dispozici dokonalý odborný servis – právní poradce, ekonomy, informatiky a ochranku. Právní poradci připravují provedení akcí tak, aby bylo konání skupin pokud možno co nejméně právně napadnutelné. Hledají mezery v zákonech, připravují krytí akcí, legendy pro případ zadržení, případné organizování útěku pachatele, maření soudního projednávání, vyhrožování svědkům. Právní poradci připravují i jakékoliv dokumenty, připravují smlouvy, zajišťují jednání s konkurenčními skupinami i s legálními firmami a s úřady. Ekonomové provádějí kalkulace zisku tak, aby přínosy vysoko převažovaly nad riziky. Starají se o obrat legálních peněz i peněz ze zločinné činnosti. Informatičtí shromažďují informace o firmách,

o potenciálních objektech napadení, o opatřeních státu, rozhodujících osobách v politice, státních strukturách, obchodních kruzích. Ochranka nejenže chrání vedení, ale udržuje i kázeň v nižších složkách struktury. Členové ochranky se zúčastňují jednání, provádějí nátlakové akce a napadení osob podle pokynů šéfa. Nejvyšší vedení zásadně určuje základní strategii zločinecké organizace, provádí výběr rozhodujících osob do vedení skupin, do ochranky nejvyššího vedení a do poradních struktur. Nejvyšší vedení udržuje kontakty s politickými, ekonomickými, obchodními a správními elitami společnosti. Vedení koncentruje a přerozděluje veškeré finanční prostředky, nezřídka legálně podniká a snaží se budit dojem serióznosti.

Nejvyšší vedení následně řídí několik relativně samostatných skupin (tzv. středních článků řízení), které autonomně provádějí a řídí trestnou činnost. Způsob, místo a dobu i výběr osob, které akci provedou, si určují vedoucí tohoto středního článku sami. Vrchnímu vedení zcela podléhají v základní strategii a v tom, že mu odevzdávají veškeré zisky k přerozdělování. Vrchní vedení realizuje v závažnějších případech – prostřednictvím ochranky - i sankce. Skupiny středního článku se mohou zabývat monotematicky jen jedním druhem trestné činnosti nebo rozličnými druhy. Střední články tvoří jakousi izolační vrstvu: mezi nejvyšším vedením a řadovými členy, mezi nejvyšším vedením a zločinem i mezi zločinem a společností. U nadnárodních zločineckých skupin je situace navíc pro ně výhodná i tím, že nejvyšší vedení je od místa páchaní trestné činnosti i teritoriálně odděleno.

Nejnižší vrstvu tvoří řadoví členové. Ti se dělí na dvě skupiny. V jedné jsou ti, kdo provádějí akce, ve druhé ti, kdo zabezpečují servis. Ti, kdo zabezpečují servis, jsou většinou najímáni jako externisté.

Z hlediska **stupně organizovanosti** byla podle názoru expertů v letech 1995 - 1999 asi jedna třetina plně rozvinutých skupin. V roce 2000 - 2002 se pohyboval kolem 40 %, v roce 2003 a 2004 již bylo plně rozvinutých skupin kolem poloviny, v roce 2005 došlo opět k poklesu na 42 %. Na této úrovni zůstal i v roce 2006. V roce 2007 jsme zaznamenali více než polovinu plně rozvinutých skupin (54 % rozvinutějších – 46 % méně rozvinutých). V roce 2008 se však odhad vrátil do původního stavu počátku: experti odhadli, že plně rozvinutých skupin je 40 %, skupin s neúplně rozvinutou strukturou je 60 %. Za rok 2009 byl odhad podílu skupin s plně rozvinutou strukturou nejvyšší za celé období od roku 1995. Činil 57 %. V roce **2010** se opět situace vyrovnala. Experti uvedli, že podle jejich odhadu (průměr

z 27 odhadujících, jeden z 28 se nevyslovil) bylo v roce 2010 52 % skupin s plně rozvinutou strukturou a 48 % s neúplně rozvinutou. Přes časté výkyvy směřuje celková tendence k očekávanému zvyšování podílu plně rozvinutých skupin. Třístupňové uspořádání organizované zločinecké skupiny má větší šanci obstát v konkurenčním boji, skupina může dosahovat vyšších zisků, může si lépe zabezpečit beztrestnost. Lze tedy očekávat, že v příštích letech by se mohl podíl takto uspořádaných skupin stále zvyšovat.

Na zajišťování řady činností organizovaných zločineckých skupin se do značné míry podílejí externisté. Podle odhadů expertů tvořili v období od roku 1993 do roku 2008 externisté více než polovinu ze všech členů zločineckých skupin. V roce 2009 už byl zaznamenán o něco nižší podíl. Experti odhadli, že externistů bylo 41 % a kmenových členů 59 %. V roce 2010 se situace opět vyrovnala. Experti uvedli 49 % kmenových členů a 51 % externistů.

V každém roce jsme sledovali i to, čím konkrétně se externí spolupracovníci zabývají. V roce 2010 uvedli experti, že externisté zajišťují:

- **materiální zabezpečení:** prostory pro ubytování a skladování, zbraně, techniku, dopravní prostředky, nářadí nástroje, doklady
- **služby:** právní a ekonomické poradenství, ekonomické rozvahy, výpomoc se zákoností, krytí trestné činnosti, může jít i o prosazování zákonů, které odčerpávají peníze státu ve prospěch soukromých subjektů, ubytovávání, přechovávání věcí z trestné činnosti a přepravu osob i materiálu, pohonných hmot, zakázaných látek, výrobu a padělání dokladů, obstarávání legálních dokladů a vyřizování úředních úkonů,
- **kontakty:** zejména kontakty s vysoce postavenými úředníky, někdy i zaujetí místa těchto úředníků s úmyslem zneužít pozici, může jít i o pokusy o ovládnutí politických stran prostřednictvím nastrčených externistů,
- **logistické zabezpečení:** pomoc při organizaci nelegální migrace, při obchodování s omamnými a psychotropními látkami,
- **informace:** získávání informací o osobách, stavech účtů, výkazech a číslech,
- **inzerce:** reklamu nelegálního zboží a služeb prostřednictvím legálních firem.

Specificky byla za rok 2010 zmíněna úloha externistů:

- působících jako „**bílí koně**“ – čili osoby využitě k založení a vedení firmy, která slouží k provádění obchodních transakcí, po jejichž uskutečnění dojde ke zrušení firmy, nebo

osoby, působící jako formální majitelé obchodních společností, majitelé účtů, kteří dají zločineckým organizacím k dispozici svůj účet, formální dodavatelé neexistujícího zboží,

- **fiktivní soutěžící:** osoby účastnící se „na oko“ výběrových řízení,
- osoby podílejících se na **legalizaci výnosů z trestné činnosti**.

Ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky se vyskytují i ženy. Odhad **podílu žen** se v období 2000-2010 pohyboval mezi 11-16 %. V roce 2010 byl jejich podíl na úrovni 13 %.

Tabulka 1

	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	N=27	N=19	N=24	N=28	N=33	N=17	N=30	N=30	N=28
Muži	85	85	85	84	87	88	87	89	87
Ženy	15	15	15	16	13	12	13	11	13
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Od roku 2000 sledujeme nejen podíl žen, ale i to **na jakých činnostech se ženy podílejí**.

V roce **2000** se ženy podílely zejména na:

- obchodování se ženami a kuplířství
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami - nejčastěji jako dealerky.

Se značným odstupem následovaly další aktivity:

- nelegální migrace
- korupce,

ojediněle pak:

- zakládání fiktivních firem,
- praní špinavých peněz,
- organizace krádeží,
- krádeže uměleckých předmětů,
- celní podvody,
- finanční podvody.

V roce **2003** jsme zaznamenali podíl žen na:

- prostituci a kuplířství (13 x),
- obchodování s drogami (10 x),
- finanční kriminalitě (8 x),
- obchodování s lidmi (6 x),
- nelegální migraci (6 x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 19, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2004** se ženy podílely na:

- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (20 x)
(především logistické zabezpečení - nábor, kontakty, vyhledávání žen v zemích původu, zajišťování jejich dopravy do cílových zemí, provozování nočních klubů)
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (6 x)
- (krytí dovozu při využití všech členů rodiny, kurýrky nebo doprovody kurýrů při transportu drog do zahraničí, výroba, prodej)
- daňových a finančních podvodech (5x)
(daňové podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, bankovní podvody)
- obchodování s dětmi (3 x)
(obchod s novorozenci a dětmi, nelegální adopce)
- nelegální migraci (3 x)
- loupežích (3 x)
(zejména jako tzv. uspávačky)
- zajišťování organizačního zázemí pro skupiny organizovaného zločinu (1 x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 24, kteří aktivitu uvedli

V roce **2005** se ženy podílely na:

- finančních, daňových, bankovních, úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech (23x)
(praní špinavých peněz nebo poskytnutí účtu pro praní, vylákání peněz se slibem zhodnocení, zakládání podvodných a fiktivních firem,
- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (19 x),
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (8 x),
- korupci (4 x),
- nelegální migraci (3 x),

- managementu zločineckých skupin (2 x),
- nelegálním dovozu odpadů (1 x),
- padělání dokumentů (1 x),
- krádežích uměleckých předmětů (1 x),
- kompromitování (1 x),
- získávání informací (1 x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 28, kteří aktivitu uvedli

V roce **2006** se ženy v rámci organizovaného zločinu podílely na následujících činnostech:

- organizování prostituce (16x),
- korupci (12x),
- organizačním zabezpečení (úschova věcí, zbraní, finančních prostředků, zahlazování stop, převod získaných finančních prostředků, legalizace a podvodné přihlašování odcizených vozidel, monitorování vytypovaných objektů či osob, odvádění pozornosti, získávání důvěrných informací) (9x),
- pašování a distribuci drog (6x),
- daňových, úvěrových, směnečných, bankovních podvodech (6x),
- praní špinavých peněz (3x),
- organizování nelegální migrace (2x),
- podvodech (nespecifikovaných) (2x),
- padělání peněz, karet, distribuci padělků, výběrů peněz prostřednictvím padělaných karet (1x),
- zakládání fiktivních firem (1x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 33, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2007** se ženy podílely na:

- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (typování, nábor, dohled, dohazování) (15x),
- finančních, daňových, bankovních, úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech (11x),
- organizačním zabezpečení – logistika (zajišťování zázemí pro trestnou činnost, krytí trestné činnosti, poskytování alibi, obstarávání finančních prostředků, kontaktování a ovlivňování zájmových osob, zahlazování stop, převodu získaných finančních prostředků, legalizaci a podvodném přihlašování odcizených vozidel, legalizaci pobytů, monitorování

vytipovaných objektů či osob, odvádění pozornosti, získávání důvěrných informací (10x),

- pašování a distribuci drog (6x),
- organizování nelegální migrace (3x),
- legalizaci výnosů z trestné činnosti (praní špinavých peněz nebo poskytnutí účtu pro praní) (3x),
- podvodech (nespecifikovaných) (3x)
- obchodování s lidmi za účelem nelegální práce (2x)
- distribuci padělaných peněz, výběrech peněz z automatů falešnými kartami (2x),
- jako uspávačky, volavky (2x),
- krádežích (2x),
- hospodářské trestné činnosti (1x),
- majetkové trestné činnosti (1x),
- násilné trestné činnosti (spíše zadávání) (1x).
- terorismu (1x),
- zakládání podvodných a fiktivních firem (1x).

V roce **2008** se ženy podílely na:

- organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (typování, nábor, dohled, dohazování, organizace a řízení podniků, i vykonávání funkce hlavních organizátorů) (19x),
- organizačním zabezpečení: v oblasti prostituce, obchodování s lidmi a nelegální migrace i vedení a organizování trestné činnosti, jinak většinou: zajišťování zázemí pro trestnou činnost, vedení účetnictví zločineckých skupin, krytí trestné činnosti, právní ochrana, poradenství, dohled, zajišťování výběrů peněz u vyděračských skupin a od lidí, kteří využívají nelegální zboží nebo služby, získávání informací, poskytování citlivých údajů z oblasti státní správa a samosprávy, nábor, doprava, poskytování ubytování, úschova odcizených věcí, zastoupení v orgánech společností využívaných k trestné činnosti (13x),
- hospodářské a majetkové trestné činnosti, finančních, daňových, bankovních, úvěrových, podvodech, skimmingu platebních karet, praní špinavých peněz, zakládání fiktivních firem a společností (11x),
- pašování a distribuci drog (6x),
- korupci (5x),

- organizování nelegální migrace (4x),
- dětské pornografii, pornografii (2x),
- padělání, výpomoci při výrobě padělků značkového zboží a jejich prodeji (2x),
- jako uspávačky, volavky (2x),
- zprostředkovatelky „bílých koní“
- prodeji dětí (1x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 30, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2009** se ženy podílely zejména na:

- **finanční kriminalitě** (peněžních, daňových, bankovních, úvěrových, celních, pojišťovacích podvodech, skimmingu platebních karet, praní špinavých peněz, zakládání fiktivních firem a společností, na ženy jsou často přepisovány majetky) (uvedeno 15x ze třiceti expertů)
- **organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami** (uvedeno 12x ze třiceti expertů)
- **organizačním zabezpečení** (týlové zabezpečení, organizace činnosti, padělání, účetnictví, finance, distribuce dokumentů, zajišťování kontaktů na vlivné osoby, podvodném přihlašování odcizených vozidel, překupnictví odcizených předmětů, prodej věcí, zastupování ve státní správě, získávání informací) (uvedeno 8x ze třiceti expertů),
- **organizování nelegální migrace** (převážení migrantů „ženy jsou méně podezřívány a kontrolovány“ (uvedeno 4x ze třiceti expertů)
- **pašování a distribuci drog** (nábor kurýrů s OPL, distribuce drog) (uvedeno 4x ze třiceti expertů).

V roce **2010** se podle odhadu expertů (N=28) ženy podílely zejména na:

- **organizačním zabezpečení** (uvedeno 21x z 28 expertů). Ženy se zabývaly administrativní činností související s organizovaným zločinem, často vedly účetnictví zločineckých organizací, pomáhaly při zajišťování dopravy, ubytování, dodávkách materiálů, padělání peněz a dokumentů, působily jako prostřednice, tlumočnice, jednatelky, podílnice, získávaly informace, byly používány k získávání důvěry, zakládaly a formálně vedly fiktivní firmy, řídily zdánlivě vlastní podnikatelské aktivity.
- **obchodování s lidmi, organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami** (uvedeno 17x ze 28 expertů). Ženy se podílely na obchodování s lidmi zejména

organizováním prostituce, působily jako dispečerky a náborářky, bylo uvedeno i působení při organizaci nucených prací.

- **ekonomické kriminalitě** (uvedeno 9x z 28 expertů). Ženy se podílely na legalizaci zisků z trestné činnosti, daňových podvodech, organizovaly obchodní aktivity, formálně se zúčastňovaly jednání statutárních orgánů obchodních společností.
- **organizování nelegální migrace** (uvedeno 4x z 28 expertů). Ženy zajišťovaly legalizaci pobytu cizinců a působily jako kurýrky.
- **pašování a distribuci drog** (uvedeno 4x z 28 expertů). Ženy se podílely na výrobě přepravě i distribuci omamných a psychotropních látek.
- **výrobě a pašování cigaret** (uvedeno 1x).

Na organizovaném zločinu, který se realizuje na území České republiky se velkou měrou podílejí **cizinci**. Organizovaný zločin je ve své podstatě nadnárodní a operace na co největším prostoru, překračujícím hranice států i světadílů, je pro něj výhodná. Čím větší je teritorium pro obchodování s nelegálním zbožím a službami, tím větší zisky z toho plynou. Rozsáhlé teritorium hraje roli i v ochraně členů nejvyššího vedení před orgány činnými v trestním řízení a dalšími represivními složkami.

Jaký je **podíl domácího a mezinárodního prvku** ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky sledujeme pravidelně od roku 1993. Celkově bylo od počátku 90.let mezinárodního prvku mírně přes polovinu a domácího mírně pod ni. V roce 2005 jsme zaznamenali změnu. Vzrostl podíl domácího prvku ve skupinách. Českého prvku bylo něco přes polovinu, počet ryze českých skupin vzrostl z 1/4 na téměř 1/3. Ve smíšených skupinách se situace vyrovnala. V roce 2006 byl poměr domácího a cizího prvku stejný (50:50), v roce 2007 jsme opět zaznamenali převahu zahraničního prvku, v roce 2008 bylo 52 % zahraničního a 48 % domácího prvku, v roce 2009 ještě mírně více: 55 % zahraničních účastníků a 45 % domácích. Převažující tendence je tedy mírná převaha zahraničního prvku. V roce **2010** jsme zaznamenali mírnou, ale opravdu velice mírnou převahu **domácího prvku (51%) nad mezinárodním (49 %)**. Celkově patří Česká republika k zemím, kde je – přes drobné výkyvy – poměr mezinárodního a domácího prvku trvale v podstatě stejný.

Kromě tohoto členění můžeme rozlišit, že z hlediska národnostního složení, je **kolem poloviny skupin smíšených**, téměř **kolem 1/3 je ryze mezinárodních** a **kolem 1/4 ryze**

českých. Ve smíšených skupinách, pak mírně převažují skupiny vedené cizinci, kde Češi plní pomocné role.

Tabulka 2

	1993	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	N=12	N=17	N=18	N=31	N=20	N=27	N=27	N=31	N=21	N=19	N=24	N=28	N=33	N=17	N=30	N=30	N=28
Mezinárodní	-	30	20	25	27	31	28	24	28	30	30	21	24	30	28	29	28
(Součet mezinárodního.)	(53)	(61)	(47)	(53)	(55)	(60)	(55)	(53)	(54)	(58)	(56)	(46)	(50)	(59)	(52)	(55)	(49)
Smíšené (více mezinárodní)	-	31	27	28	28	29	27	29	26	28	26	25	26	29	24	26	21
Smíšené (více domácího)	-	21	20	24	20	20	21	20	23	18	23	24	26	19	22	19	18
(Součet domácího)	(47)	(39)	(53)	(47)	(45)	(40)	(45)	(47)	(46)	(42)	(44)	(54)	(50)	(41)	(48)	(45)	(51)
Domácí	-	18	33	23	25	20	24	27	23	24	21	30	24	22	26	26	33
Celkem %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Posoudíme-li zastoupení pachatelů **ve strukturách** organizovaného zločinu na území České republiky **podle jednotlivých cizích národností** z dlouhodobého hlediska, pak trvale **nejsilněji** jsou v organizovaném zločinu na území České republiky zastoupeni Ukrajinci a Rusové. Po roce 2000 se do této nejsilnější skupiny dostali Vietnamci a Albánci (většinou kosovští) a od té doby jejich podíl neustále vzrůstá. Od roku 1998 poněkud klesá poměrné zastoupení Číňanů. V roce 2008 jsou Číňané na konci první skupiny, indexově spíše pak již někde mezi první a druhou skupinou. V 90. letech patřili do této nejsilnější skupiny také občané bývalé Jugoslávie. S rozpadem Jugoslávie na několik menších států se kolem roku 1999 podíl Jugoslávčů výrazně snižoval.

Střední skupinu tvoří, Rumuni, Bulhaři, Arméni, Slováci, Nigerijci. Významněji jsou zastoupeni ještě Poláci, Čečenci, Srbové a Chorvaté. Příslušníci dalších národností jsou zastoupeni spíše sporadicky.

Tabulka 3

Míra zastoupení cizích národností v organizovaném zločinu na území ČR v roce 2010

Pořadí	Národnost	Index
1.	Ukrajinci	184
2.	Vietnamci	183
3.	Rusové	138
4.	Albánci/Kosovští Albánci	112
5.	Rumuni	58
6.	Bulhaři	53
7.	Arméni	48
8.	Slováci	47
9.	Nigerijci	44
	Číňané	40
11.	Čečenci	34
12.	Poláci	29
13.	Srbové	23
14.	Gruzínci	14
15.-16.	Iráčané	10
	Indové	10
17.	Maďaři	10
18.	Angličané	9
19.-20.	Dagestánci	9
	Izraelci	8
21.-25.	Lybijci	7
	Tunisané	7
	Makedonci	7
	Turci	6
	Nizozemci	6
26.	Alžířané	5
27.	Němci	5
28.-31	Uzbeci	5
	Moldavané	3
	Litevci	2
	Egypt'ané	1

Pozn.: Experti mohli uvést deset možností (ve výzkumech z let 1993-2003 pouze šest). Souhrnný index jsme stanovili tak, že počet respondentů, kteří uvedli příslušnou národnost na 1. místě byl násoben 10 x, na 2. místě 9 x atd. až na 10. místě 1 x. Celkový index je pak součtem těchto násobků. Jeden bod uvedený v indexu např. znamená, že pouze jeden ze všech expertů uvedl příslušnou národnost na desátém místě.

4. Činnosti skupin organizovaného zločinu

Od roku 1993 zjišťujeme každoročně expertní odhad nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu na území České republiky. Podle ze seznamu, ve kterém je uvedeno cca 35 aktivit, se experti u každé z nich vyjadřují, do jaké míry je rozšířená, případně zárodečná nebo se vůbec nevyskytuje. Pořadí výskytu nejrozšířenějších činností stanovujeme podle toho, kolik respondentů uvedlo příslušnou činnost jako rozšířenou. Seznam je doplňován o nové aktivity. Zároveň z něj vyřazujeme ty aktivity, které se opakovaně ukazují jako méně významné, nebo byly charakteristické pouze pro určité období.

Pravidelné zjišťování nejrozšířenějších aktivit, prováděné od roku 1993, umožňuje porovnat vývoj v letech 1993-2010. Mezi rozšířené činnosti - tj. mezi ty, které jako rozšířené uvedla více než polovina expertů - řadíme většinou kolem 20 aktivit. Od roku 1993 až do roku 2008 patřily trvale k nejrozšířenějším krádeže automobilů, organizování prostituce, od roku 1994 výroba, pašování a distribuce drog. Ke zmíněné trojici se - na přechodnou či trvalejší dobu - občas přiblížila některá z dalších, téměř čtyř desítek činností. Tak v letech 1993-1998 se mezi nejrozšířenější činnosti dostaly krádeže uměleckých předmětů, v letech 1996 a 1997, 2002 a 2005 daňové, úvěrové, pojistné a směnečné podvody, občas se těsně za nejrozšířenějšími objevila značně kolísající korupce. V letech 1998-2004 se zařadila mezi nejrozšířenější činnosti organizovaných zločineckých skupin nelegální migrace, ale po roce 2005 začal její podíl klesat. Rok 2006 přinesl některé změny. Mezi rozšířené se dostalo praní peněz a padělání dokumentů, peněz a mincí, došlo i ke značnému vzestupu počítačové kriminality. Od roku 2005 se významně projevuje i nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret. V roce 2008 se mezi nejrozšířenějšími udržely charakteristické aktivity: distribuce drog a organizování prostituce. Došlo k poklesu krádeží automobilů, pokračoval ústup nelegální migrace a krádeží uměleckých památek. Vzestup jsme zaznamenali u korupce, vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“, nezákonného vymáhání dluhů, padělání CD, bankovních podvodů, počítačové kriminality. Rok 2009 přinesl další vzestup aktivit spojených s finanční kriminalitou. Aktivity jako legalizace výnosů z trestné činnosti (praní peněz), korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, bankovní podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem, podvody s platebními kartami se vklínily mezi tradičně nejrozšířenější, jako jsou krádeže motorových vozidel, výroba, pašování a distribuce drog. Mezi dosti rozšířené se dostalo i zneužití počítače k trestné činnosti. Dosti kleslo až dosud velice rozšířené organizování prostituce, včetně obchodování se ženami, pokračuje

pokles krádeží uměleckých předmětů, pomalu klesá i nelegální migrace, prudce kleslo vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“. Na hranici 50 % se dostaly vraždy, které dosud vždy byly těsně pod touto hranicí, to znamená, že jako rozšířené je uváděla méně než polovina expertů. Pod hranicí 50 % byly v roce 2009 kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami. Téměř bezvýznamný byl nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů a zanedbatelné bylo obchodování s lidskými orgány.

V roce **2010** došlo v pořadí nejrozšířenějších činností k dalším změnám. Na první místa se dostaly daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem, korupce, praní špinavých peněz. Mezi nejrozšířenějšími udržela ještě výroba, pašování a distribuce drog. Stále vzrůstá nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret a zneužití bankovních účtů a platebních karet. Mezi nejrozšířenějšími se udržují celní podvody. Klesly krádeže aut a součástek, organizování prostituce a obchod se ženami, které zůstaly spíše na konci první desítky.

Tabulka 4

Nejrozšířenější formy činností organizovaného zločinu

Pořadí	Činnost	N=28	%
1.	Daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody	24	86
2.	Zakládání podvodných a fiktivních firem	23	82
3.	Korupce	22	79
4.- 6.	Výroba, pašování a distribuce drog	21	75
	Praní špinavých peněz	21	75
	Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret	21	75
7.- 9.	Krádeže aut a součástek z nich	18	64
	Celní podvody	18	64
	Zneužití bankovních účtů a platebních karet	18	64
10.	Organizování prostituce a obchod se ženami	17	61
11.-13.	Bankovní podvody	16	57
	Organizování nelegální migrace	16	57
	Padělání dokumentů	16	57
14.-15.	Vymáhání dluhů na objednávku	15	54
	Padělání CD a podobných nosičů	15	54
16.-17.	Vydírání a vybrání poplatků za „ochranu“	14	50
	Vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení	14	50
18.- 21.	Krádeže uměleckých předmětů	13	46
	Zneužití prostředků Evropské unie	13	46
	Podvody s platebními kartami	13	46
	Zneužití počítače k trestné činnosti	13	46
22.-23.	Padělání šeků, peněz, mincí	12	43
	Překupnictví odcizených předmětů	12	43
24.-25.	Mezinárodní obchod se zbraněmi	11	39
	Hazardní hry	11	39
26.- 27.	Bankovní loupeže	9	32
	Krádeže vloupáním	9	32
28.	Obchodování s lidmi za účelem nucených prací	8	29
29.-30	Kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím	5	18
	Nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů	5	18
31.	Vraždy	3	11

Schemata 1-3

Expertní odhad výskytu nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu od roku 1993 do roku 2010

Pozn.: Ve schemech jsou zobrazeny aktivity, které jako rozšířené uvedlo více než 50 % expertů

	1993 N=12	1994 N=17	1995 N=19	1996 N=18	1997 N=31	1998 N=20
100%	auta (12) umění (12)	auta (17) umění (16)	drogy (19) prostituce (19) auta (18)	 drogy (17) auta (17)	 drogy (30) auta (30) prostituce (30)	drogy (20) Auta (20) prostituce (20) migrace (19)
90%		prostituce (15) dluhy (15) drogy (15)		prostituce (16) umění (16)		umění (18)
80%	prostituce (10)	vloupání (14) překupnictví (14)	korupce (15) podnikání (15) umění (15)	daně (14)	daně (25) praní (24)	
70%	celní (9) vloupání (9)	migrace (13) vydírání (13)	migrace (14)	migrace (13) celní (13)	korupce (23) bank. (23) umění (23) překupnictví (23) vl.aut. (22) privatiz. (22) dluhy (22) fiktivní (21)	korupce (15) vydírání (14) dluhy (14)
60%	pronikání (8) migrace (8)	korupce (11) podnikání (11)	celní (13) vydírání (13) praní (12) Privatiz. (12) Překup. (12)	překup. (12) bank. (12) podnikání (12) privatiz. (12) dluhy (12) vydírání (12) fikt.firmy (11) padělání (11)	dluhy (22) fiktivní (21) podnikání (21) celní (21) migrace (20) vydírání (20) vraždy (19)	praní (13) video/CD (13) zbraně (12) fikt.firmy (12)
50%	korupce (7) překup. (7) hazard (7)	praní (10) zbraně (10) vraždy (10)	vloupání (11) Vraždy (11) daně (10) Zbraně (10)	praní (10) vraždy (10) vloupání (10) zbraně (10)	padělání (11) vloupání (18) zbraně (16)	banky (11) daně (11) kamiony (11) privatizace (11) padělání (11) celní (10)
	Praní (6) vydírání (6) Drogy (6)	celní (8)		korupce (9)		překupnic. (10) vraždy (10)

	1999 N=27	2000 N=27	2001 N=31	2002 N=21	2003 N=19	2004 N=24
100%	drogy (27) auta (27)	drogy (27)	drogy (31) migrace (31) auta (31)		prostituce (19) migrace (19)	
	Prostituce(26) migrace (26)		prostituce (30)	auta (20) prostituce (20)	auta (18) drogy (18) vydírání (18)	prostituce (23) auta (22) drogy (22) vydírání (22)
90%		auta (25) migrace (25) prostituce (24) korupce (24) překupnictví (23) praní (23) video/CD (23) vraždy (23) kamiony (22)		drogy (19) migrace (19) překupnictví (19)		dluhy (22)
80%	dluhy (22)	umění (22) vloupání (22)	video/CD (25)		daně(15) fikt.firmy (15)	bank.loup. (19) praní (19)
	celní (21)	dluhy (21) daně (21)		video/CD (16) vydírání (16) fikt.firmy (16) celní (16) umění (15)	praní (15) dluhy (15)	celní (18) daně (18) korupce (18) fikt.firmy (18)
70%	vydírání (19) video/CD (19)	bank.loup. (19) padělání (19) bank.podv.(19)	překupnic. (22) korupce (21) praní (21)	dluhy (15) vloupání (15) kamiony (14) bank.podv. (14)	zbraně (13) umění (13) video/CD (13)	umění (16) vylákání (17)
	Kamiony (18)	vydírání (18)	umění (20)			
	korupce (17) Vloupání (17) Vraždy (17)	celní (17) Fikt.firmy (17)	kamiony (20) dluhy (20) vloupání (19) vydírání (19)	praní (13) vylákání (13)	vylákání (12) padělání (12) překup. (12)	bank.podv. (15) padělání (15) překupnictví (15)
60%		vylákání (16)			celní (11)	kamiony (14) vloupání (14)
	privatizace (15) Padělání (15)	zbraně (15)	vraždy (17)			
	překupnictví (15)		násilí (16) daně (16) fikt.firmy (15) celní (15) zbraně (15) padělání (14) bank.pod. (14)	vraždy (11)	bank.loup. (10) kamiony (10)	vraždy (13)
50%	zbraně (14) Vylákání (14)		celní (15) zbraně (15) padělání (14) bank.pod. (14) haz.hry (12)	korupce (10) padělání (9) bank.loup. (9)	bank.podv. (9) vraždy (9) vloupání (8) haz.hry (8)	haz.hry (11) zbraně (11) násilí (11)

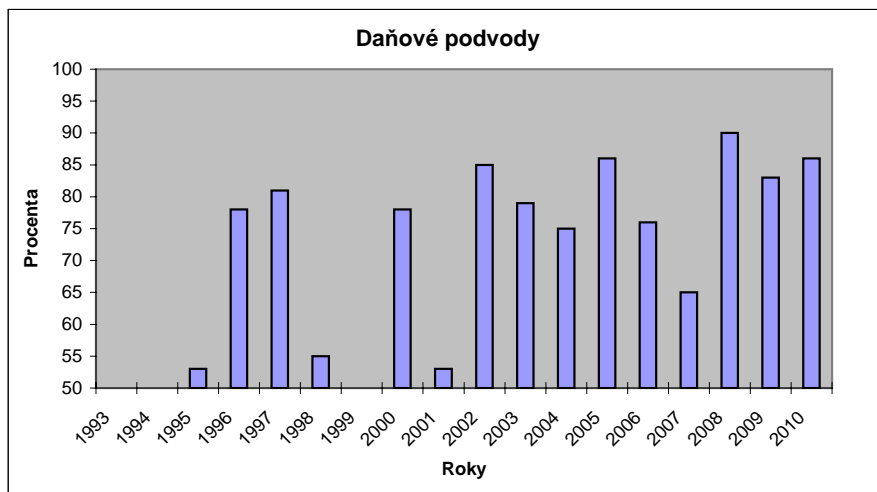
	2005 N=28	2006 N=33	2007 N=17	2008 N=30	2009 N=30	2010 N=28
100%	auta (28)					
				drogy (28)		
		drogy (30)		auta (28)		
90%				daně (27)	auta (26)	
	drogy (24)				praní (26)	daně (24)
	daně (24)	auta (28)	drogy (15)	prostituce (26)	korupce (26)	
	celní (24)	praní (28)				
		padělání (28)		korupce (25)		fikt.firmy (23)
			prostituce (14)	praní (25)	drogy (25)	
	prostituce (23)		korupce (14)	CD (25)	daně (25)	
	dluhy (23)		vydírání (14)	alk/cig (25)		korupce (22)
80%			dluhy (14)		bank.podv. (24)	
	video/CD (22)			bank.podv. (23)	fikt.firmy (23)	drogy (21)
		počítač.kr. (25)	auta (13)	dluhy (23)	plat.karty (23)	praní (21)
		alk/cig (25)	migrace (13)		migrace (22)	alk/cig (21)
	alk/cig (21)	podvody (25)	CD (13)		pad.dokum. (22)	
				fikt.firmy (22)	počítač.kr.(22)	
		prostituce (24)		migrace (22)	prostituce (21)	
70%	migrace (20)	vydírání (24)	bank.loup. (12)		alk/cig (21)	
				vloupání (21)	vloupání (21)	
	praní (19)			vylákání (21)	celní (21)	
	vydírání (19)	migrace (22)	počítač.kr.(11)		pad.peněz (21)	auta (18)
	překupnictví (19)		praní (11)	vydírání (20)	CD (20)	celní (18)
			daně (11)		umění (19)	plat.karty (18)
		celní (20)	fikt.firmy (11)	pad.dokum. (19)	haz.hry (19)	
		překupnictví (20)	alk/cig (11)			
60%	Vloupání (17)	fikt.firmy (20)	celní (11)		dluhy (18)	prostituce (17)
		video/CD (20)	překupnictví (10)	bank.loup. (18)	bank.loup. (18)	
			umění (10)		překupnictví (18)	bank.podv. (16)
	fikt.firmy (16)	dluhy (19)	vloupání (10)		nuc.práce (17)	Migrace (16)
	odpady (16)		bank.podv. (10)		vydírání (17)	pad.dokum. (16)
		vraždy (18)		celní (16)		
	bank.podv. (15)			zneuž.EU (16)		vym.dluhů (15)
	Vylákání (15)		nuc.práce (9)	haz.hry (16)	vylákání (16)	CD (15)
		vloupání (17)				
50%		bank.loup. (17)		pad.peněz (15)	zneuž.EU (15)	vydírání (14)
				plat.karty (15)	vraždy (15)	vylákání (14)
	Vraždy (13)					
	bank.loup. (13)					

Pozn.: V tabulkách číslo 5-17 a v přilehlých grafech 1- 13 je uvedeno procento expertů, kteří v příslušném roce jmenovali uvedenou aktivitu jako rozvinutou. Tam, kde počet dotázaných, kteří aktivitu uvádějí jako rozvinutou poklesl pod 50 %, není údaj uveden. Příslušný graf má vždy spodní hranici.

Tabulka 5

Daňové podvody

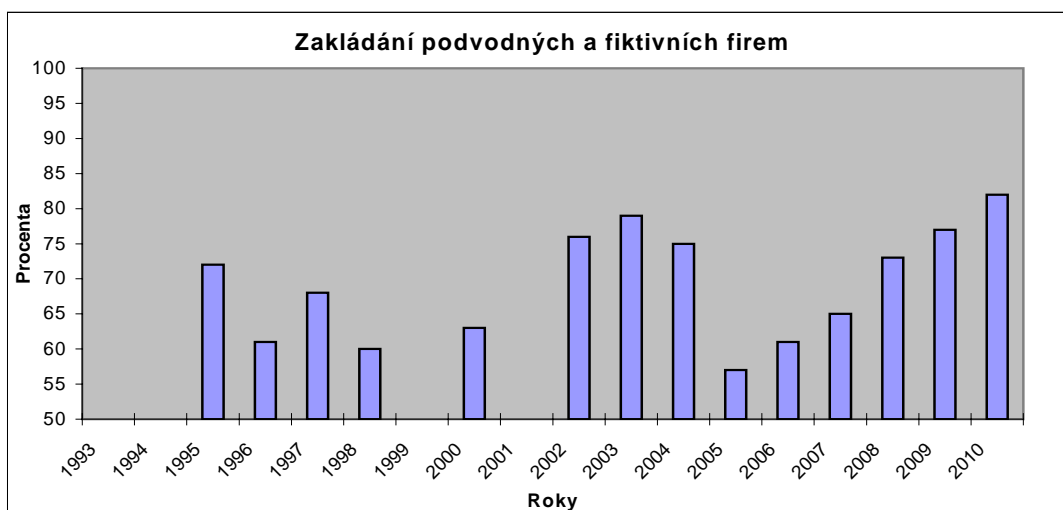
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	53	78	81	55	0	78	53	85	79	75	86	76	65	90	83	86

Tabulka 6

Zakládání podvodných a fiktivních firem

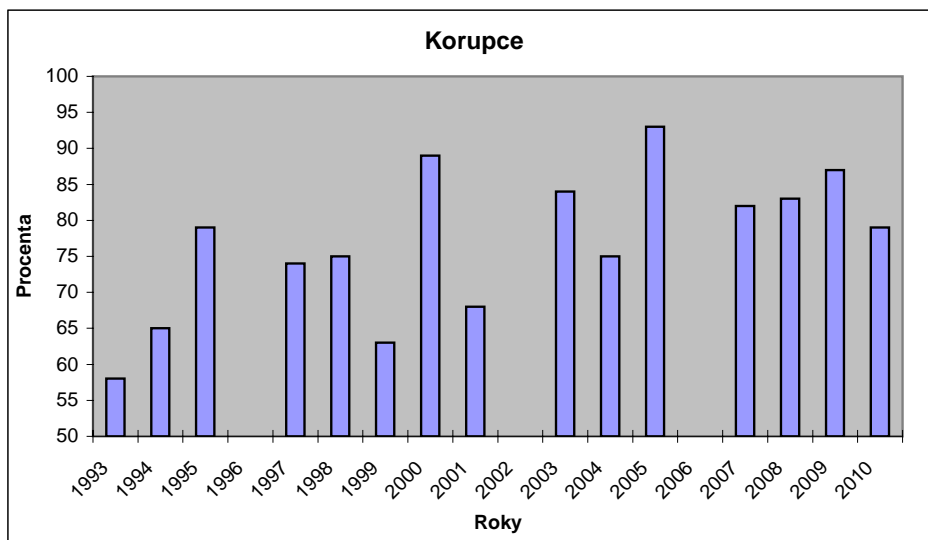
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0	0	72	61	68	60	0	63	50	76	79	75	57	61	65	73

Tabulka 7

Korupce

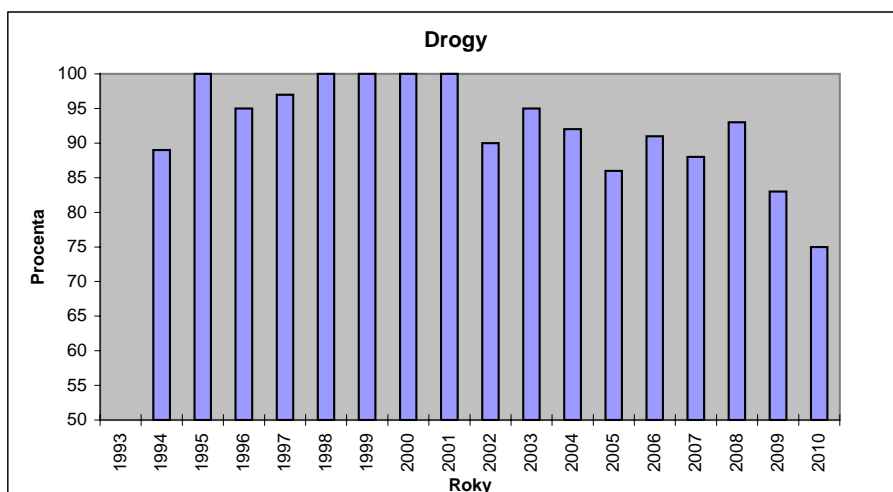
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
58	65	79	50	74	75	63	89	68	48	84	75	93	45	82	83	87

Tabulka 8

Drogy

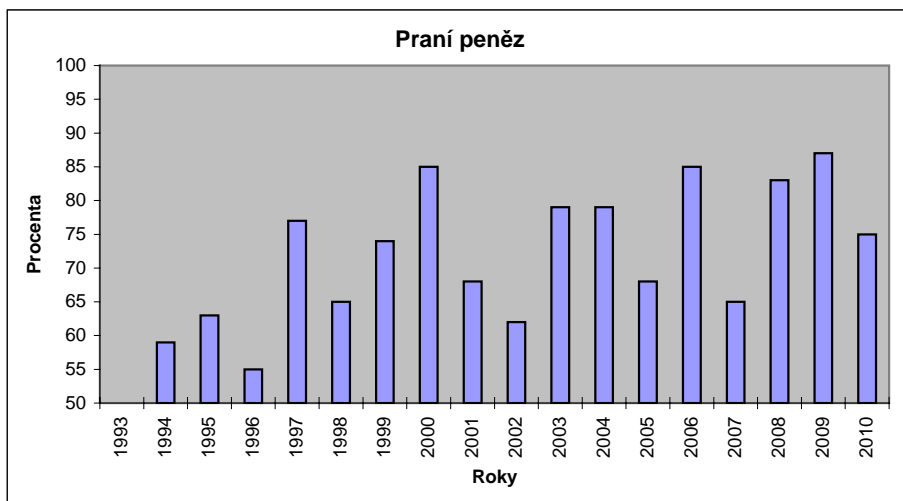
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
50	89	100	95	97	100	100	100	100	90	95	92	86	91	88	93	83	75

Tabulka 9

Praní peněz

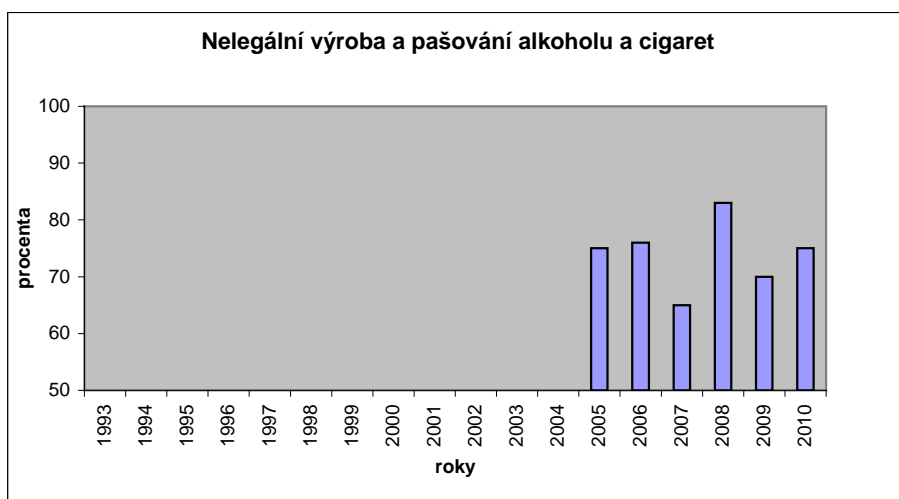
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
50	59	63	55	77	65	74	85	68	62	79	79	68	85	65	83	87	75

Tabulka 10

Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	76	65	83	70	75

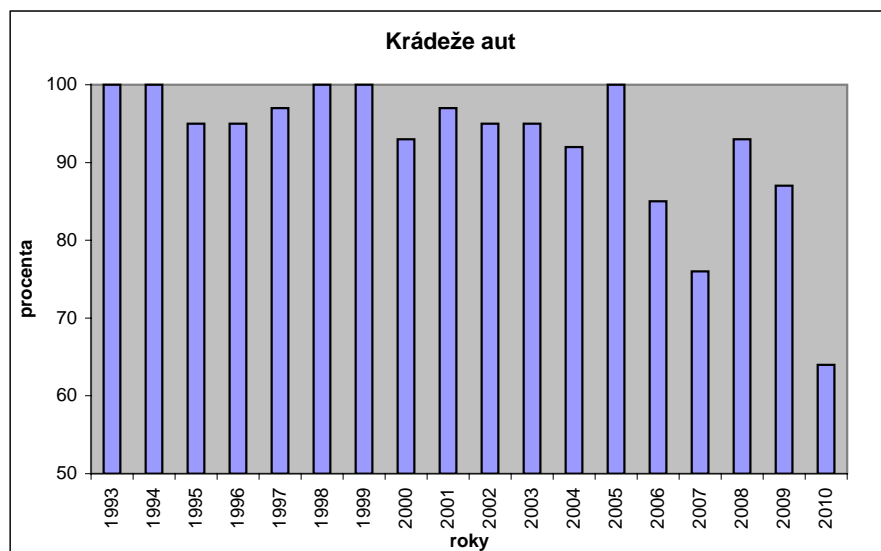

Tabulka 11

Krádeže aut

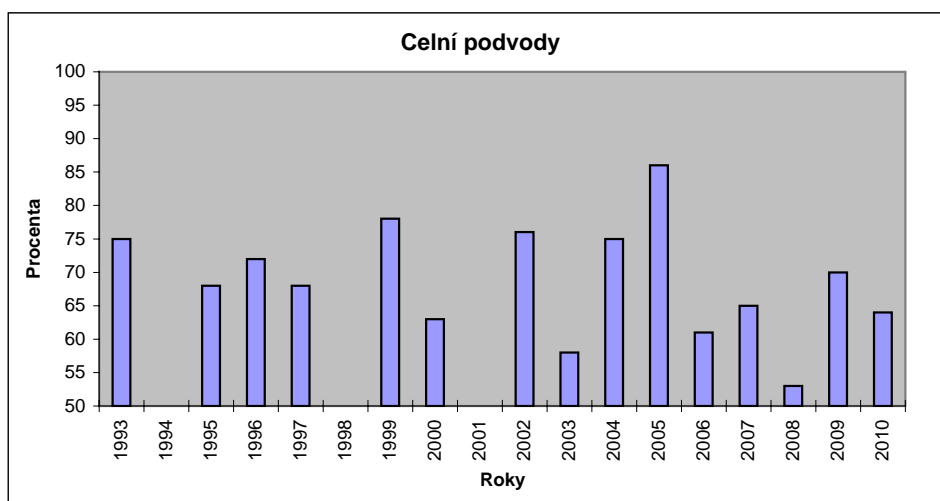
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
100	100	95	95	97	100	100	93	97	95	95	92	100	85	76	93	87	64

Tabulka 12

Celní podvody

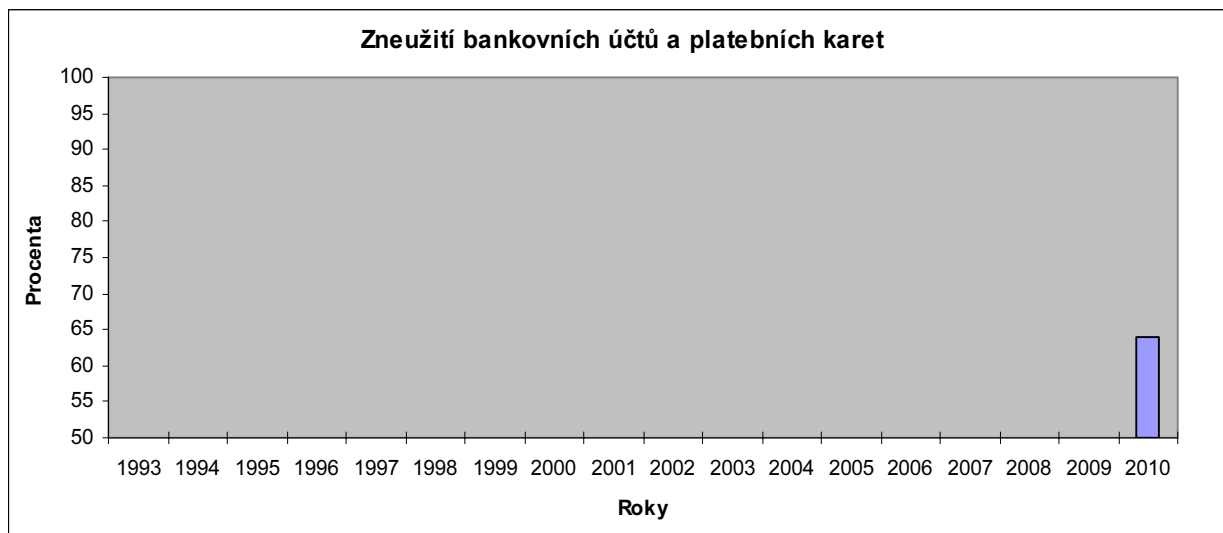
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
75	50	68	72	68	50	78	63	48	76	58	75	86	61	65	53	70	64

Tabulka 13

Zneužití bankovních účtů a platebních karet

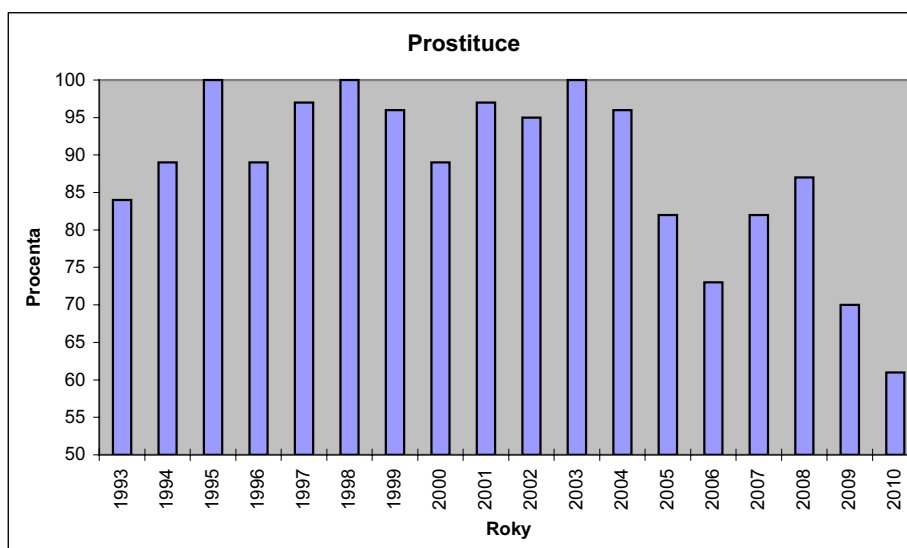
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64

Tabulka 14

Prostituce

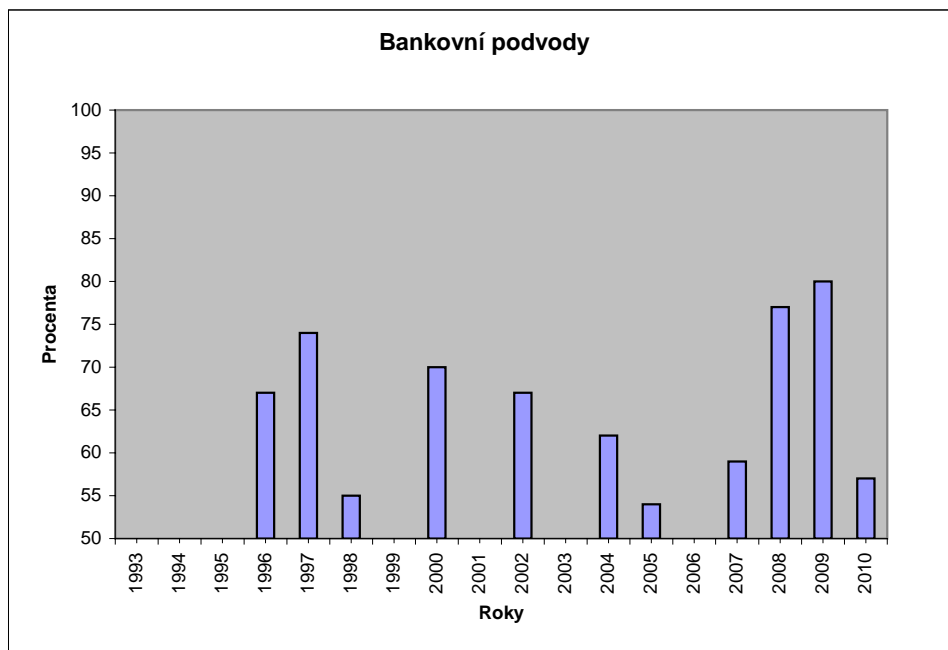
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
84	89	100	89	97	100	96	89	97	95	100	96	82	73	82	87	70	61

Tabulka 15

Bankovní podvody

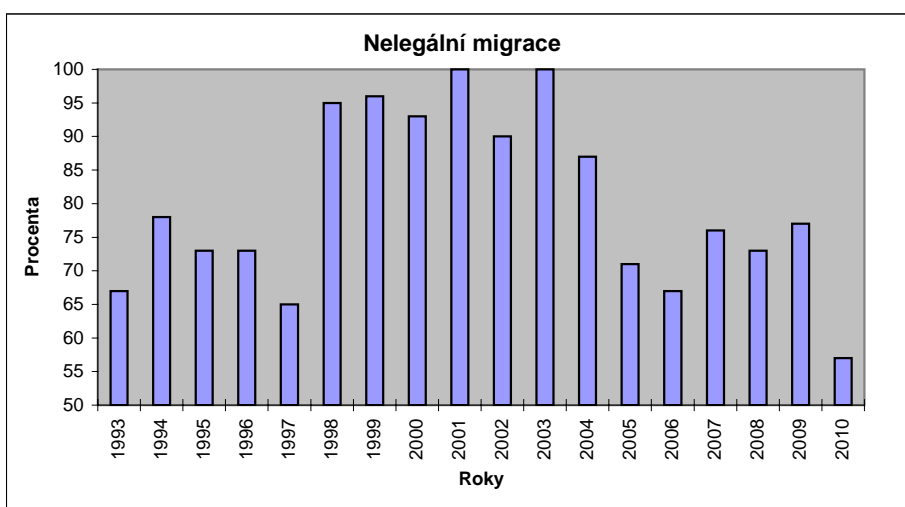
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	0	67	74	55	0	70	0	67	0	62	54	48	59	77	80	57

Tabulka 16

Nelegální migrace

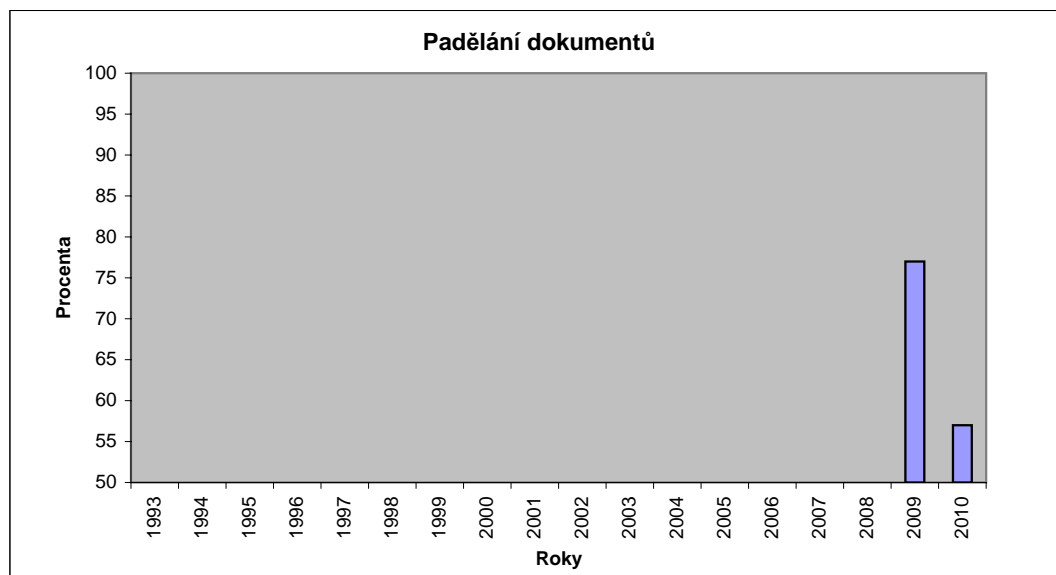
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
67	78	73	73	65	95	96	93	100	90	100	87	71	67	76	73	77	57

Tabulka 17

Padělení dokumentů

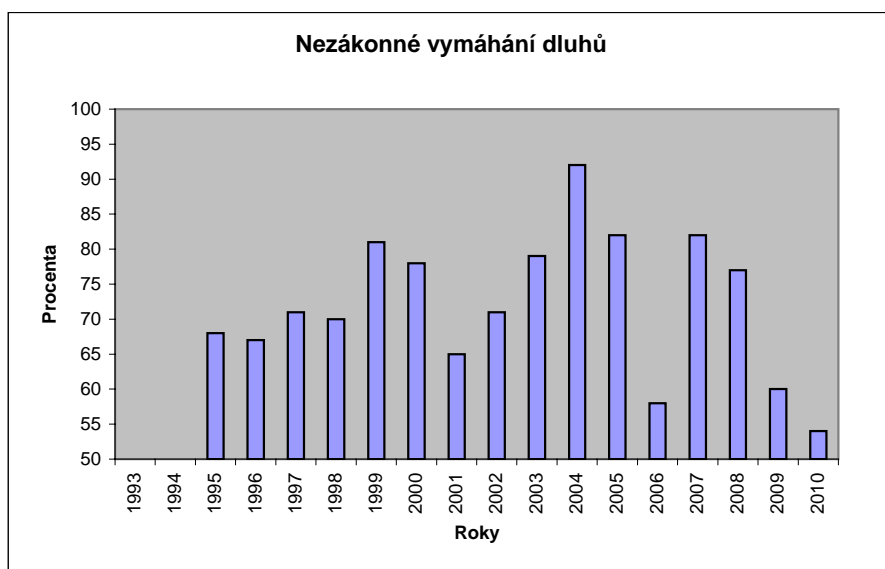
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77	57

Tabulka 18

Nezákoně vymáhání dluhů

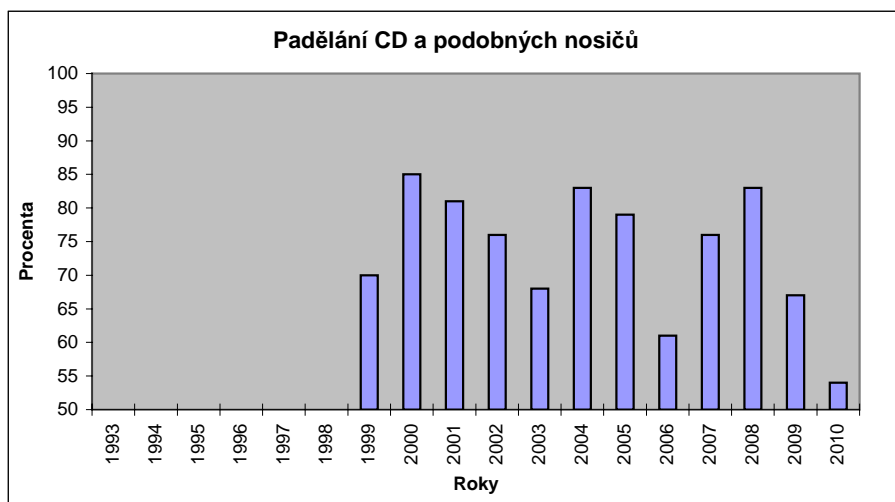
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	68	67	71	70	81	78	65	71	79	92	82	58	82	77	60	54

Tabulka 19

Padělení CD a kopírování videokazet

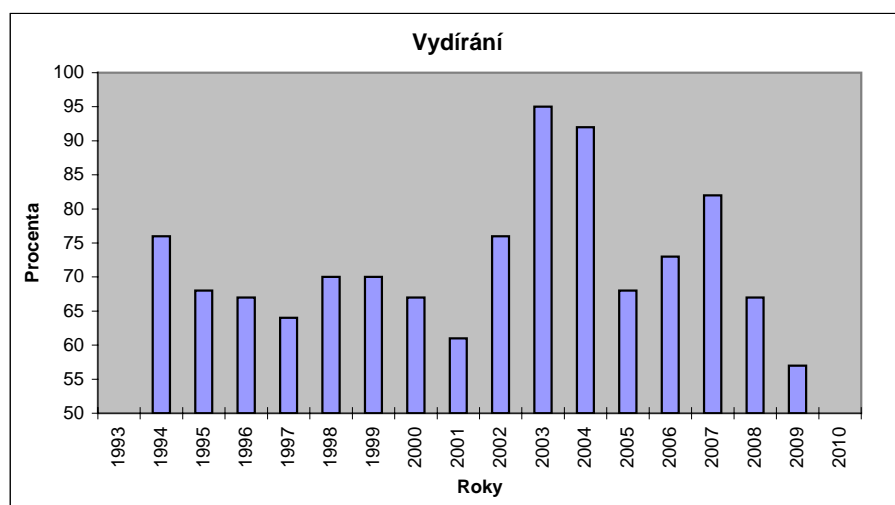
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0	0	0	0	0	0	70	85	81	76	68	83	79	61	76	83	67	54

Tabulka 20

Vydírání

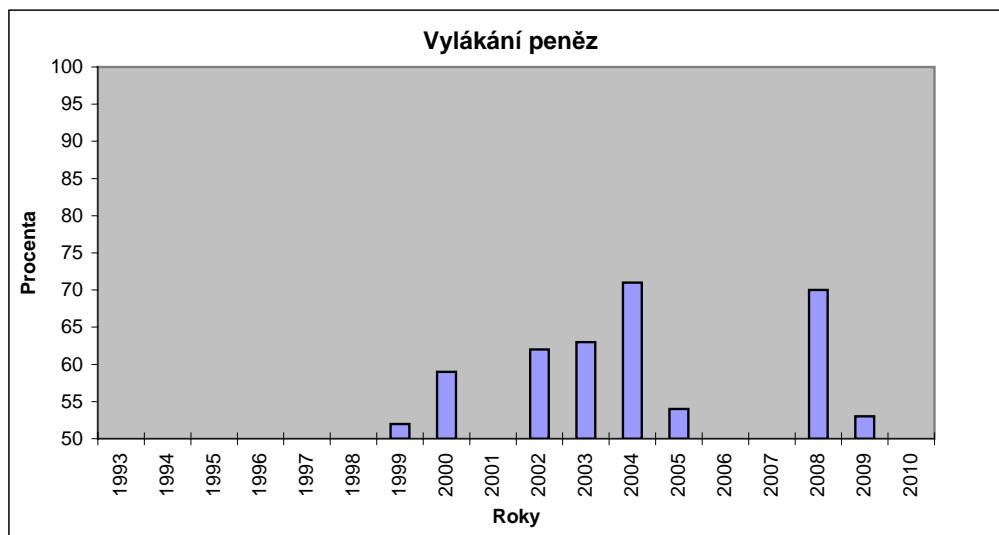
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
50	76	68	67	64	70	70	67	61	76	95	92	68	73	82	67	57	50

Tabulka 21

Vylákání peněz

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	52	59	0	62	63	71	54	42	35	70	53

Kromě rozšířených forem činností označují experti každoročně i ty činnosti, které považují za **zárodečné**. Jde o aktivity organizovaných zločineckých skupin, které nejsou dosud příliš rozšířené, ale lze očekávat, jejich případný vzestup.

V roce **2010** označili experti za **nejvýznamnější zárodečné činnosti**:

- kriminalitu proti informačním komunikačním technologiím (10x z 28),
- zneužití prostředků Evropské unie (10x z 28),
- obchodování s lidmi za účelem nucených prací (9x z 28),
- vraždy (8x z 28),
- obchodování s lidskými orgány (7x z 28),
- zneužití počítače k trestné činnosti (6x z 28),
- nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů (6x z 28),
- zneužití bankovních účtů a platebních karet (4x z 28),
- mezinárodní obchod se zbraněmi výbušninami (4x z 28),
- bankovní podvody (4x z 28),
- hazardní hry (4x z 28),
- padělání CD a podobných nosičů (4x z28),
- krádeže vloupáním (4x z 28).

5. Nejčastější aktivity zahraničních skupin

Kromě zjišťování pořadí aktivit organizovaného zločinu jako celku jsme od roku 1999 zjišťovali, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají výrazněji zastoupené národnostní skupiny.

Nejfrekventovanější aktivity ukrajinských skupin v letech 1999-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

1999

vydírání (23), násilná kriminalita (15), loupeže (10), krádeže aut (8), zbraně a radioaktivní materiál (5), finanční kriminalita (5), prostituce (4), drogy (4).

2000

násilná kriminalita (24), vydírání (20), loupeže (13), drogy (13), prostituce (10), krádeže aut (7), nelegální migrace (7), zbraně a radioaktivní materiál (5), praní peněz (3), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (2).

2001

vydírání (21), drogy (14), prostituce (13), násilná kriminalita (12), zbraně a radioaktivní materiál (10), loupeže (8), vymáhání dluhů (8), krádeže aut (6), nelegální migrace (5).

2002

vydírání (17), prostituce (8), ozbrojené loupeže (8), krádeže vozidel (5), vraždy (5), drogy (5), praní peněz (4), zbraně (4), násilí (4), převaděčství (3), korupce (2), nelegální zaměstnávání(1), únosy (1).

2003

vydírání (13), prostituce (6), obchodování s lidmi (5), vymáhání dluhů (5), loupeže (5), drogy (4), krádeže aut (4), násilí (2), nelegální migrace (2), vraždy (2), nelegální zaměstnávání (1), padělání (1).

2004

vydírání (19), vymáhání dluhů (8), loupeže (8), prostituce (6), násilná trestná činnost (4), vraždy (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (3), obchod se zbraněmi (3), drogy (3), praní peněz (2), obchodování se ženami (1), padělání (1), nelegální zaměstnávání (1), obchod s lidmi (1), únosy (1), korupce (1).

2005

vydírání (23), vymáhání dluhů (8), vraždy (7), loupeže (7), krádeže aut (7), prostituce (5), praní špinavých peněz (5), nelegální migrace (4), obchod se zbraněmi (4), drogy (4), násilí (4), krádeže (3), obchodování s lidmi (3), bankovní loupeže (2), vylákání peněz (1), hazardní hry (1), daňové podvody (1), celní podvody (1), korupce (1), nezákonný obchod se starožitnostmi (1).

2006

vydírání a vybírání výpalného (20), prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (14), vraždy (11), ostatní násilná trestná činnost (10), krádeže aut (8), obchodování s lidmi/nucené práce (7), loupeže (6), praní peněz (4), obchodování se zbraněmi (3), krádeže (3), nelegální migrace (2), vymáhání dluhů (2), drogy (2), zakládání fiktivních firem (1), bankovní loupeže (1), padělání (1), finanční tr.č. (1), hazardní hry (1).

2007

vydírání a vybírání výpalného (9), vraždy (8), loupeže (6), násilná trestná činnost (5), prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (4), krádeže aut (4), drogy (3), obchodování s lidmi/nucené práce (2) vymáhání dluhů (2), obchodování se zbraněmi (2), nelegální migrace (1), majetková trestná činnost (1), podvody DPH (1), loupežná přepadení (1).

2008

vydírání (17), násilná trestná činnost (11), loupeže (9), obchodování s lidmi/nucené práce (8), krádeže aut (5), prostituce/kuplířství (5), vymáhání dluhů (5), vraždy (4), obchodování se zbraněmi (4), praní peněz (4), ekonomická kriminalita (4), krádeže (3), podvody (3), drogy (2), majetková kriminalita (2), daňové podvody (2), překupnictví (2), zakládání fiktivních firem (2), korupce (1), nelegální migrace (1), lichva (1), bankovní podvody (1), bankovní loupeže (1), úvěrové podvody (1), pojišťovací podvody (1), padělání dokladů (1), ovlivňování svědků (1).

2009

vydírání a vybírání výpalného (8), obchodování s lidmi/nucené práce (7-resp.4/3), krádeže aut (6), násilná trestná činnost (4), prostituce/kuplířství (4), loupeže (4), obchodování se zbraněmi (3), krádeže (3), vraždy (3), praní peněz (3), padělání (3), padělání písemností/dokladů (2), organizování nelegální migrace (1), bankovní loupeže (1), vymáhání dluhů (1), majetková kriminalita (1), podvody s nemovitostmi (1), bankovní podvody (1), celní podvody (1), finanční kriminalita (1), úvěrové podvody (1).

Ukrajinci 2010

vydírání a vybírání výpalného (10), obchodování s lidmi/nucené práce (10-resp.5/5), násilná trestná činnost (7), podvody (4), praní peněz (3), padělání (3), krádeže aut (3), krádeže (2), drogy (2), daňové podvody (2), organizování nelegální migrace (2), pašování (2), nelegální obchod s cigaretami (1), bílí koně (1), podvody s platebními kartami (1), obchodování se zbraněmi (1), hazardní hry (1), prostituce/kuplířství (1), korupce (1).

Nejfrekventovanější aktivity vietnamských skupin v letech 1999-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

1999

padělání (5), podvodné podnikání (5), porušování ochranné známky (4), pašování (4), padělání CD (3), drogy (3), praní peněz (2), násilná kriminalita (2).

2000

nelegální migrace (5), prostituce (4), padělání CD a nelegální kopie videokazet (4), drogy (3), celní podvody (3), násilná kriminalita (2), daňové podvody (2), pašování (1), vydírání (1), překupnictví (1), vymáhání dluhů (1).

2001

celní podvody (14), padělání CD a nelegální kopie videokazet (10), nelegální migrace (8), daňové podvody (8), drogy (6), obchod s lidmi (2), pašování (2), prostituce (2), vydírání (2), praní peněz (2), násilná kriminalita (1).

2002

nelegální migrace (8), praní peněz (7), porušování ochranné známky a autorských práv (6), pašování zboží (6), drogy (6), padělání zboží (5), padělání dokumentů (3), korupce (3), vraždy (2), vydírání (2), prostituce (1), loupeže (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1), daňové podvody (1), ostatní násilná trestná činnost (1).

2003

padělání (9), drogy (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), pašování (3), obchodování s lidmi (3), prostituce (2), vydírání (2), padělání dokladů (2), praní peněz (1), hospodářská kriminalita (1), vraždy (1).

2004

drogy (8), padělání značkového zboží (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), praní peněz (3), padělání CD (2), padělání dokumentů (2), pašování zboží (2), porušování ochranných známek (1), hospodářská kriminalita (1), korupce (1), podvody (1), obchodování se ženami (1), prostituce (1), vydírání (1), fňgování sňatků (1).

2005

drogy (8), celní podvody (7), daňové podvody (7), praní špinavých peněz (7), padělání CD (7), pašování zboží (6), nelegální výroba lihu a cigaret (6), nelegální migrace (5), padělání ochranných známek (5), padělání a distribuce značkového zboží (4), obchodování s lidmi (3), hazardní hry (1), vydírání (1), podloudnictví (1), krádeže (1), loupeže (1).

2006

drogy (9), nelegální migrace (8), celní podvody (7), padělání ochranné známky (7), padělání CD/video (6), pašování cigaret (6), daňové podvody (5), prostituce, kuplířství, obchodování se ženami (4), nucené práce (3), pašování (3), praní peněz (3), vydírání a výpalné (3), zakládání fiktivních firem (1), násilná tr.č. (1), hazardní hry (1).

2007

drogy (7), praní špinavých peněz (4), obchodování s lidmi (4), celní podvody (4), nelegální migrace (3), padělání (3) padělání ochranné známky (2), daňové podvody (2), výroba lihu a cigaret (2), padělání CD/DVD (2), korupce (1), pašování (1), prostituce (1), obchod se zbraněmi (1), nelegální dovozy (1), hospodářská trestná činnost (1).

2008

drogy (20), padělání (software, elektronika, textil, kosmetika) (9), výroba alkoholu a cigaret (8), prostituce/obchod se ženami (7), praní peněz (6), násilná trestná činnost (5), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (4), padělání CD (4), ekonomická kriminalita (4), pašování (4), obchodování s lidmi/nucené práce (4), vydírání (2), korupce (1), porušování ochranné známky a autorských práv (1), majetková tr.č. (1), fiktivní firmy (1), loupeže (1), obchod se zbraněmi (1).

2009

drogy – (výroba, transport a přeprava, indoorové pěstování marihuany, pěstování cannabisu) (9), daňové podvody (8), padělání (dokumentů, CD, elektroniky, textilu, kosmetiky) (9), nedovolená výroba alkoholu a cigaret (6), převaděčství/migrace (5), praní peněz (4), obchodování s lidmi/nucené práce (4), celní podvody (4), prostituce/kuplířství (3), násilná tr.č. (2), zneužití ochranných známek (2), pašování (2), vydírání/výpalné (2), fiktivní firmy (2), podvody s nemovitostmi (2), hazardní hry (1), úvěrové podvody (1), nelegální podnikání (1).

Vietnamci 2010

drogy (19),
krácení daní (9),
obchodování s lidmi (6), praní peněz (6),
nedovolená výroba alkoholu a cigaret (5), převaděčství/migrace (4),
celní podvody (3), vydírání/výpalné (3),
prostituce/kuplířství (2), násilná trestná činnost (2),
pašování (1), obchodování s lidmi/nucené práce (1), korupce (1).

Nejfrekventovanější aktivity ruských skupin v letech 1999-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1.-10. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

1999

vydírání (21), násilná kriminalita (12), ekonomická kriminalita (9), prostituce (8), zbraně a radioaktivní materiál (7), krádeže aut (6), praní peněz (5), drogy (4), těžké kovy a ropa (4).

2000

násilná kriminalita (17), vydírání (16), drogy (9), loupeže (8), prostituce (7), zbraně a radioaktivní materiál (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (2), praní peněz (2), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (1).

2001

násilná kriminalita (13), vydírání (12), drogy (11), prostituce (11), praní peněz (9), zbraně a radioaktivní materiál (8), vymáhání dluhů (7), krádeže aut (7), loupeže (6), bankovní loupeže (3), padělání peněz (2).

2002

vydírání (16), prostituce (8), loupeže (7), vraždy (6), drogy (6), praní peněz (6), krádeže aut (5), zbraně (3), bankovní podvody (2), násilí (2), nelegální migrace (2), radioaktivní materiál (1), hospodářská trestná činnost (1), fiktivní firmy (1), korupce (1), vymáhání dluhů (1), pašování (1), padělání peněz (1).

2003

vydírání (13), drogy (7), zbraně (7), vraždy (6), praní peněz (5), prostituce (4), loupeže (4), krádeže aut (3), nelegální migrace (2), vymáhání dluhů (2), korupce (2), obchodování s lidmi (2), hospodářská kriminalita (1), pašování (1), obchodování s radioaktivním materiálem (1), daňové podvody (1), podvody s nemovitostmi (1).

2004

vydírání (12), praní peněz (8), prostituce (8), drogy (7), vymáhání dluhů (5), obchod se zbraněmi (4), vraždy (3), loupeže (3), hospodářská kriminalita (3), obchodování se ženami

(2), násilná trestná činnost (2), fiktivní firmy (2), padělání dokladů (1), krádeže aut (1), finanční podvody (1), nelegální migrace (1), korupce (1).

2005

vydírání (14), praní peněz (11), obchod se zbraněmi (9), vraždy (7), loupeže (6), prostituce (4), krádeže aut (3), násilí (3), drogy (3), korupce (3), nelegální migrace (3), vymáhání dluhů (3), podvody (2), fiktivní firmy (2), daňové podvody (2), hospodářská trestná činnost (2), bankovní loupeže (1), celní podvody (1), obchod se ženami (1), padělání dokumentů (1), krádeže (1), finanční podvody (1), hazardní hry (1), překupnictví (1).

2006

vydírání (20), vraždy (13), ostatní násilná tr.č. (9), prostituce (9), praní peněz (9), loupeže (4), krádeže aut (3), podvody (3), obchod s lidmi/nucené práce (3), obchod se zbraněmi (2), korupce (2), padělání dokumentů (2), krádeže (2), drogy (1), fiktivní firmy (1), nelegální migrace (1), daňové úniky (1), finanční podvody (1), hazardní hry (1).

2007

vydírání (12), vraždy (5), ostatní násilná trestná činnost (5), obchod se zbraněmi (5), loupeže (4), krádeže aut (4), korupce (4), praní peněz (4), obchod s lidmi/nucené práce (4), ostatní násilná trestná činnost (3), drogy (3), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (2), prostituce (1), podvody (1), ekonomická kriminalita (1).

2008

vydírání (18), násilná trestná činnost (11), prostituce/kuplířství (8), praní peněz (8), drogy (7), vraždy (6), obchod se zbraněmi (6), majetková trestná činnost (3), ekonomická kriminalita (3), korupce/úplatkářství (3), fiktivní firmy (3), vymáhání dluhů (2), loupeže/loupežná přepadení (2), krádeže aut (2), finanční kriminalita (2), daňové podvody (2), bankovní podvody (2), obchod s lidmi/nucené práce (2), krádeže (2), úvěrové podvody (1), pojišťovací podvody (1), lichva (1), překupnictví (1), ovlivňování svědků (1).

2009

vydírání a vybírání výpalného (11), mezinárodní obchod se zbraněmi (7), prostituce/kuplířství (6), legalizace výnosů z trestné činnosti-praní peněz (6), násilná trestná činnost (5), vraždy (5), drogy (3), obchod s lidmi/nucené práce (3), vymáhání dluhů (2), krádeže aut (2),

korupce/úplatkářství (2), celní podvody (2), krádeže (1), loupeže/loupežná přepadení (1), finanční kriminalita (1), daňové podvody (2), podvodné firmy (1), hazardní hry (1), padělání písemností, dokladů (1), úvěrové podvody (1), podvody s nemovitostmi (1).

Rusové 2010

vydírání a vybírání výpalného (7), násilná trestná činnost (7),
legalizace výnosů z trestné činnosti-praní peněz (5), prostituce/kuplířství (5),
mezinárodní obchod se zbraněmi (3), korupce/úplatkářství (3),
daňové podvody (2), nelegální migrace (2), drogy (2), obchod s lidmi/nucené práce (2),
krádeže aut (2),
fiktivní obchody (1), vraždy (1), ekonomická kriminalita (1)

Nejfrekventovanější aktivity albánských /kosovo-albánských/ skupin v letech 2000 – 2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

2000

drogy (5), prostituce (3), obchod se zbraněmi (2), krádeže aut (1), násilná kriminalita (1).

2001

drogy (12), obchod se zbraněmi (7), prostituce (3), krádeže aut (2).

2002

drogy (14), prostituce (5), zbraně (3), krádeže aut (3), vydírání (2), loupeže (2), praní peněz (2), ostatní násilí (2), finanční podvody (1), celní podvody (1), majetková trestná činnost (1).

2003

drogy (7), praní peněz (3), korupce (1), hazardní hry (1), padělání (1), vydírání (1), loupeže (1), prostituce (1).

2004

drogy (13), obchod se zbraněmi (4), prostituce (3), praní peněz (2), vraždy (2), vydírání (1), násilná trestná činnost (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1).

2005

drogy (10), praní špinavých peněz (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (2), obchod se zbraněmi (2), loupeže (2), prostituce (1), vraždy (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), podloudnictví (1), násilné vymáhání dluhů (1), podvody (1), vloupání (1).

2006

drogy (16), obchod se zbraněmi (4), praní peněz (3), prostituce (2), násilná trestná činnost (2), padělání peněz (2), padělání dokumentů (2), nelegální migrace (2), krádeže (1), majetková tr.č. (1), vydírání (1), padělání peněz (1), vraždy (1), daně (1), hazardní hry (1).

2007

drogy (10), obchod se zbraněmi (4), násilná tr.č. (1), padělání peněz a jejich distribuce (1), majetková tr.č. (1), obchodování se ženami (1), vraždy (1), praní peněz (1), vymáhání dluhů (1), korupce (1), pašování (1).

2008

drogy (14), prostituce/obchod se ženami (6), obchod se zbraněmi (5), praní špinavých peněz (5), násilná trestná činnost (5), krádeže (3), vražda (2), padělání dokladů (2), lichva (2), krádeže aut (2), převaděčství (1), vydírání (1), hazardní hry (1), majetková tr.č. (1).

2009

drogy (8), mezinárodní obchod se zbraněmi (4), násilná trestná činnost (2), podvody (nespecifikované) (2), krádeže (2), vraždy (1), prostituce (1), loupeže (1), praní peněz (1).

Albánci/Kosovští Albánci 2010

drogy (12),
prostituce/obchod se ženami (6),
mezinárodní obchod se zbraněmi (3), praní peněz (3),
migrace (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (2),
krádeže (1), krádeže bankomatů (1), hazardní hry (1), podvody (1).

Nejfrekventovanější aktivity skupin z Rumunska v letech 2000-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

2003

krádeže (1), padělání (1), překupnictví (1), drogy (1).

2004

padělání (1), kapesní krádeže (1).

2005

kapesní krádeže (4), vydírání (2), drogy (2), krádeže aut (1), prodej padělaného zboží (1), obchodování s lidmi (1), obchod s lidskými orgány (1), nelegální migrace (1), prostituce (1), padělání dokumentů (1).

2006

krádeže (7), prostituce (2), krádeže aut (2), nelegální migrace (1), padělání peněz (1), obchod s lidmi/nucená práce (1), překupnictví (1), praní peněz (1), směnečné podvody (1).

2007

kapesní krádeže (2), drogy (1), krádeže aut (1), krádeže (1), podvody (1).

2008

padělání peněz/šeků (4), krádeže (3), drogy (2), obchod s lidmi/nucené práce (2), podvody s platebními kartami (2), loupeže (2), prostituce/kuplířství (1), násilná tr.č. (1), nelegální migrace (1), majetková trestná činnost (1), vydírání (1), lichva (1), krádeže aut (1), podvody (1), kapsářství (1).

2009

podvody s platebními kartami/padělání platebních prostředků (7), krádeže/kapesní krádeže (3), nelegální migrace (2), drogy (1), loupeže (1), prostituce/kuplířství (1), podvody (1), vylákání peněz (1), překupnictví (1), vloupání do bytů a domů (1), internetová kriminalita (1).

Rumuni 2010

podvody s platebními kartami/padělání platebních prostředků (5),
krádeže (3), padělání peněz (2), podvody s DPH (2), kovový šrot (2),
padělání (1), prostituce/kuplířství (1),

Nejfrekventovanější aktivity bulharských skupin v roce 2000-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

2000

prostituce (6), krádeže aut (3), násilná kriminalita (2), drogy (1).

2001

prostituce (3), krádeže aut (2), padělání (1).

2002

prostituce (5), krádeže aut (3), drogy (1), nelegální migrace (1), násilí (1), krádeže (1),
padělání dokladů (1).

2003

prostituce (3), drogy (2), padělání (2), krádeže aut (1), kapesní krádeže (1).

2004

krádeže aut (7), prostituce (6), drogy (4), padělání dokumentů (3), padělání peněz (2), falešné
kreditní karty (2), obchod s lidmi (1), obchod se ženami (1), obchod se zbraněmi (1),
nelegální migrace (1), krádeže bankovních automatů (1), násilná trestná činnost (1), fiktivní
firmy (1).

2005

prostituce (7), drogy (5), vydírání (3), krádeže (3), padělání dokladů (2), bankovní podvody
(2), krádeže aut (1), nelegální migrace (1), násilná tr.č. (1), podvody (1), loupeže (1).

2006

prostituce/obchodování se ženami (8), krádeže aut (6), drogy (5), krádeže (5), padělání peněz (3), padělání dokumentů (3), bankovní podvody (2), obchod s lidmi/nucené práce (1), nelegální migrace (1), překupnictví (1), daňové podvody (1).

2007

prostituce/obchodování se ženami (5) krádeže aut (4), padělání kreditních karet (2), distribuce padělaných peněz (1), výběry na padělky (1), pozměňování platidel (1), podvody (1), bankovní podvody (1), daňové, úvěrové, pojistné podvody (1), praní špinavých peněz (1), drogy (1), nelegální migrace (1), korupce (1), kapesní krádeže (1).

2008

krádeže aut (7), padělání a krádeže platebních karet (6), drogy (5), padělání peněz/šeků (5), násilná trestná činnost (3), prostituce (3), padělání dokladů a dokumentů (2), obchodování se zbraněmi (2), majetková trestná činnost (2), lichva (1), krádeže (1), vykrádání bankovních automatů (1), lichva (1), ovlivňování svědků (1), kapsářství (1).

2009

padělání peněz/šeků, dokladů (5), padělání a krádeže platebních karet (4), krádeže (3), drogy (2), prostituce (1), obchodování se zbraněmi (1), krádeže aut (1), pašování cigaret (1), migrace/převaděčství (1), celní podvody (1), obchodování s lidmi (otrokářství) (1).

Bulhaři 2010

padělání a krádeže platebních karet (10),
krádeže (4), padělání peněz (3), drogy (3), prostituce (2), krádeže aut (1).

Nejfrekventovanější aktivity slovenských skupin v roce 2000-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009, 28 v roce 2010.)

2002

nelegální migrace (1), krádeže (1), podvody (1),

2004

nelegální migrace (3), krádeže (2), vydírání (1), loupeže (1), drogy (1), prostituce (1),

2006

násilná trestná činnost (4), vraždy (1), obchod se zbraněmi (1), drogy (1), majetková trestná činnost (1), počítačová kriminalita (1), loupeže (1), auta (1), překupnictví (1), krádeže (1), podvody (1),

2007

obchod se zbraněmi (2), hospodářská kriminalita (1), majetková kriminalita (1),

2008

obchod se zbraněmi (1), drogy (1), obchod s lidmi (1), vraždy (1),

2009

drogy (3), finanční podvody (1), podvody s nemovitostmi (1), prostituce (1), krádeže (1), krádeže vloupáním (1), loupeže (1), úvěrové podvody (1), padělání dokladů (1), majetková kriminalita (1).

Slováci 2010

daňové podvody (1), podvody s DPH, pohonnými hmotami a šrotem (1), praní peněz (1), nelegální práce (1), majetková kriminalita (1).

Nejfrekventovanější aktivity čínských skupin v letech 1999-2010

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 200, 28 v roce 2010.)

1999

praní peněz (6), nelegální migrace (3), drogy (3), daně (3), obchod s lidmi (3).

2000

nelegální migrace (4), praní peněz (4), prostituce (4), násilná kriminalita (4), drogy (2).

2001

nelegální migrace (8), praní peněz (5), celní podvody (5), drogy (5), padělání dokumentů (4), obchod s lidmi (3).

2002

praní peněz (11), nelegální migrace (9), pašování zboží (6), vydírání (5), drogy (4), porušování ochranné známky (3), padělání zboží (2), celní podvody (2), prostituce (2), vraždy (2), ostatní násilí (2), fiktivní firmy (1), korupce (1), zbraně (1), hazardní hry (1), padělání dokladů (1), únosy (1), loupeže (1), vydírání (1).

2003

vydírání (6), nelegální migrace (5), padělatelství (4), praní peněz (3), pašování (2), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), daňové podvody (1), únosy (1), vraždy (1).

2004

nelegální migrace (7), praní peněz (7), padělání dokumentů (3), padělání ochranných známek (3), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), fiktivní firmy (1), celní podvody (1), obchodování se ženami (1), podvody (1), prostituce (1), pašování zboží (1), fingování sňatků (1), daňové podvody (1).

2005

praní peněz (11), padělání CD (8), celní podvody (7), nelegální migrace (5), drogy (5), daňové podvody (5), vydírání (4), nelegální výroba alkoholu a cigaret (3), vraždy (2), násilí

(2), obchodování s lidmi (2), podvody (2), hazardní hry (2), fiktivní firmy (1), únosy (1), loupeže (1), prostituce (1), podloudnictví (1).

2006

nelegální migrace (10), praní peněz (8), celní podvody (5), padělání CD (4), daňové podvody (4), obchod s lidmi/nucené práce (3), drogy (3), vydírání (3), prostituce/obchod se ženami (2), padělání ochranné známky (1), pašování zboží (1), pašování cigaret (1), majetková tr.č. (1), vraždy (1), hazardní hry (1).

2007

nelegální migrace (6), padělání (4), obchod s lidmi (3), drogy (3), pašování zboží (3), celní podvody (2), násilí (2), výroba lihu (1), výroba cigaret (1), daňové podvody (1), vydírání (1), vraždy (1), loupeže (1).

2008

praní peněz (8), nelegální migrace (6), drogy (6), ekonomická kriminalita (4), celní podvody (3), pašování (2), násilná trestná činnost (2), vydírání (2), obchodování s lidmi (1), nelegální výroba lihovin a tabáku (1), padělání počítačových, oděvních a jiných výrobků (1), padělání CD (1), porušování ochranné známky a autorských práv (1), daňové podvody (1), korupce (1), obchod s lidmi (1), překupnictví (1).

2009

drogy (3), padělání (3), nelegální migrace (2), pašování (2), daňové podvody (2), obchodování s lidmi (1), nelegální dovoz textilních výrobků (1), zneužití ochranných známek (1), korupce (1), praní peněz (1).

Číňané 2010

obchodování s lidmi (3), daňové podvody (2), poškozování ochranných práv (2), praní peněz (1), drogy (1), nelegální migrace (1).

U **méně zastoupených** skupin (za rok 2010 od 11. do 30. místa) se vyskytovaly následující aktivity.

U **Čečenců** bylo zjištěno:

- 2003** vydírání (2), nelegální migrace (1), prostituce (1), drogy (1), podvodné firmy (1), hazardní hry (1), praní peněz (1), loupeže (1), vraždy (1),
- 2004** drogy (2), nelegální migrace (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (1), obchod s lidmi (1), krádeže aut (1), obchod se zbraněmi (1), krádeže (1), loupeže (1),
- 2006** vydírání (3), vraždy (2), nelegální migrace (1), drogy (1), praní peněz (1),
- 2007** vraždy (1), loupeže (1), vydírání (1), vymáhání dluhů (1), obchodování se zbraněmi (1),
- 2008** násilná tr. činnost (4), vydírání (2), drogy (1), vraždy (1), obchodování se zbraněmi (1),
- 2009** vydírání a vybírání výpalného (3), nájemné vraždy (3), obchod se zbraněmi (2), násilná trestná činnost (1) drogy (1), padělání (1).
- 2010** drogy (1), obchodování se zbraněmi (1), vydírání (1), násilí (1), vraždy (1), obchodování s lidmi/nucené práce (1).

U **Poláků**: bylo zaznamenáno:

- 2001** organizovaný obchod s alkoholem (1),
- 2002** drogy (1), krádeže aut (1), padělání peněz (1),
- 2003** drogy (2), padělání (1), daňové podvody (1), celní podvody (1),
- 2004** drogy (1), celní podvody (1), krádeže aut (1),
- 2005** drogy (1), nelegální výroba a pašování cigaret (1), pašování zboží(1),
- 2008** drogy (2), krádeže aut (2), nelegální migrace (1), padělání dokladů (1), padělání peněz (1), prostituce (1), pašování (1), podvody (1),
- 2009** krádeže (2), drogy (1), podvody (1), pašování cigaret (1), hazardní hry (1), padělání (1), praní peněz (1), majetková kriminalita (1).
- 2010** daňové podvody (1), krádeže aut (1), krádeže vloupáním (1).

U skupin ze Srbska :

- 2000** drogy (14), prostituce (7), násilná kriminalita (5), zbraně (4), vydírání (3), fiktivní firmy (2), krádeže aut (2),
- 2001** drogy (5), prostituce (4), praní peněz (2), násilná kriminalita (2), vydírání (1),
- 2002** drogy (1), krádeže (1), podvody (1),
- 2003** drogy (2), praní peněz (2), korupce (2), vydírání (1), krádeže aut (1), krádeže vloup. (1),
- 2004** drogy (5), padělání (2), praní peněz (1), daňové podvody (1), pašování (1), obchod se zbraněmi (1),
- 2005** drogy (3), obchod se zbraněmi (2), praní špinavých peněz (1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), nelegální migrace (1), podloudnictví (1),
- 2006** drogy (7), vydírání (2), vraždy (2), násilná trestná činnost (2), loupeže (2), prostituce (1), auta (1), nelegální migrace (1), praní peněz (1)
- 2007** padělání peněz, ochranných známek, kolků (1), pašování cigaret (1),
- 2008** drogy (1), migrace (1), majetková trestná činnost (1), násilná trestná činnost (1), krádeže aut (1), podvody s platebními kartami (1), padělání dokladů (1), praní peněz (1), hazardní hry (1), kapsářství (1),
- 2009** drogy (1),
- 2010** drogy (2), násilná trestná činnost (1), vydírání (1).

U Gruzínců:

- 2008** drogy (1), násilná trestná činnost (1), vydírání (1), loupeže (1), krádeže (1),
- 2009** násilná trestná činnost (1), praní peněz (1),
- 2010** drogy (1), vydírání (1), padělání (1), krádeže (1).

U Iráčanů

- 2009** nelegální migrace (1), praní peněz (1) a překupnictví (1),
- 2010** krácení daní (1), praní peněz (1), celní podvody (1).

U Indů

- 2010** podvody s DPH (1), praní peněz (1).

U Maďarů:

- 2010** podvody s DPH-kovový šrot (1).

U **Angličanů**:

2010 podvody s DPH (1), praní peněz (1).

U **Dagestánců**:

2002 drogy (1), násilí (1) a vydírání (1),

2004 násilná trestná činnost (1), drogy (1), vydírání (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut, (1)nelegální migrace (1),

2005 vydírání (1), vymáhání dluhů (1), vraždy (1), loupeže (1),

2006 vydírání (2), daňové podvody (1), celní podvody (1), vraždy (1), loupeže (1), praní peněz (1), fiktivní firmy (1), korupce (1),

2007 vydírání (3), loupeže (2), vraždy (2), obchodování se zbraněmi (2), ostatní násilí (1), drogy (1), obchodování s lidmi,

2008 vraždy (2), prostituce/kuplířství (1), vydírání (1), praní peněz (1),

2009 vydírání/výpalné (3), násilná trestná činnost (2), nájemné vraždy (1), prostituce (1), obchodování s lidmi (1),

2010 vydírání (2), drogy (1), nájemná vražda (1), hazardní hry (1), podvody (1).

U **Izraelců**:

2005 hazardní hry (3), praní špinavých peněz (1),

2008 podvody (bankovní, daňové, úvěrové, směnečné) (4), praní peněz (1), korupci (1),

2009 podvody s nemovitostmi (1), úvěrové podvody, padělání dokumentů (1) .

2010 drogy (1).

U **Lybijců**:

2010 krácení daní (1), praní peněz (1), obchod s lidmi (1), legalizace pobytů (1).

U **Tunisanů**:

2010 drogy (1), nelegální migrace (1).

U **Makedonců:**

2004 drogy (1),

2005 drogy (3), vydírání (3), pašování(1),

2008: drogy (1), nelegální migrace (1), podvody s platebními kartami (1), majetková trestná činnost (1), praní peněz (1) padělání dokladů (1), krádeže aut (1), násilná trestná činnost (1), hazardní hry (1), kapsářství (1),

2009 drogy (1), obchodování se zbraněmi (1),

2010 drogy (1), nelegální migrace (1).

U **Turků:**

2001 drogy (1), hospodářská kriminalita (1),

2002 drogy (2), pašování (1),

2003 drogy (1),

2004 drogy (1), nelegální migrace (1), zakládání fiktivních firem (1),

2006 drogy (2),

2007 drogy (1), migrace (1),

2008 drogy (1), násilná trestná činnost (1), obchod s lidmi (1) padělání oděvních a jiných doplňků (1),

2009 drogy (1),

2010 zneužívání platebních prostředků (1), prostituce (1), obchod se zbraněmi (1).

U **Nizozemců:**

2009 drogy (1), podvody (1),

2010 neuvedeno.

U **Alžířanů:**

2010 drogy (1), nelegální migrace (1).

U Němců:

- 2005** krádeže uměleckých předmětů (1), organizování prostituce (1), nebezpečné odpady (1), krádeže aut (1),
- 2007** obchodování s zbraněmi (1), obchodování s odpady (1), prostituce (1),
- 2008** obchodování se zbraněmi (1), drogy (1), obchodování s lidmi (1),
- 2009** drogy (1), podvody (1),
- 2010** neuvedeno.

U Uzbeků

- 2010** vydírání (1), vraždy (1), obchodování s lidmi za účelem nucených prací (1).

U Moldavanů:

- 2006** zaznamenáno vydírání (2), krádeže aut (2)
- 2007** krádeže aut (2), padělání (1), drogy (1), vraždy (1), prostituce (1), loupeže (1),
- 2008** krádeže aut (1),
- 2009** krádeže aut (2),
- 2010** neuvedeno.

U Litevců:

- 2008** zaznamenali: loupeže/krádeže vloupáním (2), vydírání (1), vymáhání dluhů (1),
- 2009** padělání peněz (1),
- 2010** neuvedeno.

U Arménů:

- 2003** vydírání (1) a vymáhání dluhů (1),
- 2004** daňové podvody (1) a násilná trestná činnost (1),
- 2005** vydírání (2), obchod se zbraněmi (1), vraždy (1), loupeže (1), korupce (1),
- 2008** násilná trestná činnost (2), nelegální migrace (1), prostituce (1), pašování alkoholu/cigaret (1), nucené práce (1), hazardní hry (1),
- 2010** praní peněz (3), vydírání (3), krádeže (2), násilná trestná činnost (2), drogy (1), padělání (1).

U Mongolů:

- 2008** nelegální migrace (1), korupce (1), nucené práce (1), násilná trestná činnost (1),
2009 nelegální migrace (1) a podvody (1),
2010 neuvedeno.

U Italů:

- 2002** praní špinavých peněz (1),
2003 finanční kriminalita (1),
2004 finanční kriminalita (2), drogy (1), obchod se zbraněmi (1), daňové podvody (1), praní peněz (1),
2005 drogy (1), korupce (1), obchod se zbraněmi (1), organizování prostituce (1), praní peněz (1), daňové a úvěrové podvody (1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), podloudnictví /zlato, kůže/ (1),
2007 praní peněz (1), drogy (1), násilná tr.č. (1),
2008 drogy (3), obchodování se zbraněmi (2), nelegální migrace (1), obchod s lidmi (1), prostituce (1), nelegální obchodování s předměty movitého kulturního dědictví (1), padělání (1), padělání peněz (1), vraždy (1),
2009 drogy (1), praní peněz (1), podvody (1), hazardní hry (1),
2010 neuvedeno.

Závěrečné shrnutí

Z rozsáhlého výzkumu organizovaného zločinu, který probíhá v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci od roku 1993, jsou v této stati uvedeny základní kvantitativní údaje, vypovídající o míře a způsobu účasti stálých členů a externistů, žen a cizinců ve zločineckých skupinách, o formách nelegálních a podpůrných aktivit organizovaných skupin. Základem uváděných dat jsou expertní odhady, které prostřednictvím anonymních dotazníků sdělují zkušenosti pracovníci speciálních útvarů Policie České republiky, zaměřených na boj proti organizovanému zločinu, drogám, korupci a finanční kriminalitě. Počet dotazovaných expertů se pohybuje mezi 12 - 33. Na začátku roku 2011 proběhlo u 28 expertů již osmnácté šetření, ve kterém dotázaní hodnotili stav v roce 2010. Díky tomu jsou ve studii využity dlouhodobé časové řady. I když jsou expertízy převážně kvalitativním typem šetření, při němž experti většinou formulují názory, postoje, argumenty, zaměřili jsme se v této stati především na kvantifikovatelné výpovědi. Data jsme uvedli v plném a nekráceném rozsahu, s připomenutím veškerých předchozích zjištění, aby mohla být případně využita k sekundární analýze a ke zpracování studií obecnějšího charakteru a k obecnějším a zobecňujícím závěrům. Z metodologického hlediska se sluší připomenout, že určitou nevýhodou expertíz je to, že poznatky takto získané jsou na úrovni odhadů. V rozsáhlejších studiích se proto snažíme o využití statistik a spisového materiálu. V České republice není však těchto podkladů dostatečné množství a zachycují pouze malou část reálné scény organizovaného zločinu.

Z hlediska **stupně organizovanosti** byla podle názoru expertů v letech 1995 - 1999 asi jedna třetina plně rozvinutých skupin. Po roce 2000 se pohyboval kolem 40 %, od roku 2003 se zvýšil na polovinu. Od té doby se s určitými výkyvy pohyboval mezi 40 a 50 procenty. V roce **2010** experti uvedli, že podle jejich odhadu bylo **52 %** skupin s plně rozvinutou strukturou a **48 %** s neúplně rozvinutou.

Na zajišťování řady činností organizovaných zločineckých skupin se do značné míry podílejí **externisté**. S výjimkou roku 2009, kdy byl zaznamenán jejich 41 % podíl, tvořili od roku 1993 externisté více než polovinu ze všech členů zločineckých skupin. I v roce **2010** experti uvedli **49 %** kmenových členů a **51 %** externistů.

V každém roce jsme sledovali i to, čím konkrétně se externí spolupracovníci zabývají. V roce **2010** uvedli experti, že **externisté** zajišťují kromě zbraní, techniky, dopravních prostředků, náradí nástrojů, dokladů, prostorů pro ubytování, skladování, přechovávání věcí z trestné činnosti a přepravy osob i materiálu, pohonných hmot, zakázaných látek, výroby a padělání a obstarávání legálních dokladů a vyřizování úředních úkonů i právní a ekonomické poradenství, podílejí se na legalizaci výnosů z trestné činnosti a na krytí trestné činnosti. Externisté zajišťují i kontakty s vysoce postavenými úředníky, pokoušejí se i o ovládnutí politických stran, pomáhají při logistickém zabezpečení, získávají informace, zabezpečují reklamu nelegálního zboží a služeb. V roce 2010 byla specificky zmíněna úloha externistů působících jako „bílé koně“ nebo fiktivní soutěžící ve výběrových řízeních.

Ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky se vyskytují i ženy. Odhad **podílu žen** se v období 2000-2010 pohyboval mezi 11-16 %. V roce **2010** byl jejich podíl na úrovni **13 %**. V roce 2010 se ženy podílely zejména na: organizačním zabezpečení, obchodování s lidmi, organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami, ekonomické kriminalitě, organizování nelegální migrace, pašování a distribuci drog, výrobě a pašování cigaret. Bylo uvedeno, že v některých případech jsou ženy samy organizátorkami trestné činnosti.

Na organizovaném zločinu, který se realizuje na území České republiky, se velkou měrou podílejí **cizinci**. Podíl mezinárodního a domácího prvku je s drobnými výkyvy přibližně stejný, z mírnou převahou cizinců. Také v roce **2010** jsme zaznamenali mírnou převahu **domácího prvku (51 %) nad mezinárodním (49 %)**. Celkově patří Česká republika k zemím, kde je – přes drobné výkyvy – poměr mezinárodního a domácího prvku trvale v podstatě stejný.

Podle jednotlivých cizích národností jsou ve **strukturách** organizovaného zločinu na území České republiky trvale **nejsilněji** zastoupeni Ukrajinci a Rusové. Po roce 2000 se do této nejsilnější skupiny dostali Vietnamci a Albánci (většinou kosovští) a té doby jejich podíl neustále vzrůstá. Od roku 1998 poněkud klesá poměrné zastoupení Číňanů. Střední skupinu tvoří Rumuni, Bulhaři, Arméni, Slováci, Nigerijci. Významněji jsou zastoupeni ještě Poláci, Čečenci, Srbové a Chorvaté. Příslušníci dalších národností jsou zastoupeni spíše sporadicky.

Od roku 1993 zjišťujeme každoročně expertní **odhad nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu na území České republiky**. Od roku 1993 až do roku

2008 patřily trvale k nejrozšířenějším krádeže automobilů, organizování prostituce, od roku 1994 výroba, pašování a distribuce drog. V letech 1996 a 1997, 2002 a 2005 se mezi nejrozšířenější dostaly daňové, úvěrové, pojistné a směnečné podvody, v letech 1998-2004 se zařadila mezi nejrozšířenější nelegální migrace. V roce 2006 se mezi rozšířené dostalo praní peněz a padělání dokumentů, peněz a mincí, došlo i ke značnému vzestupu počítačové kriminality. Od roku 2005 se významně projevuje i nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret. Rok 2009 přinesl další vzestup aktivit spojených s finanční kriminalitou. Mezi dosti rozšířené se dostalo i zneužití počítače k trestné činnosti. V roce **2010** došlo v pořadí nejrozšířenějších činností k dalším změnám. Na první místa se dostaly daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem, korupce, praní špinavých peněz. Mezi nejrozšířenějšími se udržela ještě výroba, pašování a distribuce drog, stále vzrůstá nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret a zneužití bankovních účtů a platebních karet. Mezi nejrozšířenějšími se udržují celní podvody. Klesly krádeže aut a součástek a organizování prostituce a obchod se ženami, které zůstaly spíše na konci první desítky.

V roce **2010** patřily mezi **nejvýznamnější zárodečné činnosti** kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím, zneužití prostředků Evropské unie, obchodování s lidmi za účelem nucených prací, vraždy, obchodování s lidskými orgány, zneužití počítače k trestné činnosti, nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů, zneužití bankovních účtů a platebních karet.

Od roku 1999 pravidelně zjišťujeme, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají **jednotlivé zahraniční skupiny**. Z národností, které byly v roce **2010** nejčastěji zastoupeny, bylo pro **Ukrajince** v roce 2010 nejtypičtější vydírání a vybírání výpalného, obchodování s lidmi, násilná trestná činnost, pro **Vietnamce** podíl na výrobě, pašování a distribuci drog, krácení daní, obchodování s lidmi, praní peněz, nedovolené výrobě alkoholu a cigaret. **Rusové** se v roce 2010 zaměřili zejména na vydírání a vybírání výpalného, násilnou trestnou činnost, praní peněz, prostituci, Albánci na drogy a prostituci, **Rumuni** na podvody s platebními kartami/padělání platebních prostředků, **Bulhaři** na padělání a krádeže platebních karet, **Slováci** na daňové podvody, podvody s DPH, pohonnými hmotami a šrotem, praní peněz, nelegální práce, **Číňané** na obchodování s lidmi, daňové podvody, poškozování ochranných práv.

Rok 2010 a policejní statistiky týkající se obětí trestné činnosti v ČR

PhDr. Milada Martinková, CSc.

Od 1.1.2010 začal platit v České republice nový trestní zákoník, a i proto tato kapitola, věnovaná každoročně především údajům o policií evidovaných obětech kriminality, doznává některých změn oproti letům předešlým. Tabulky v přílohách této kapitoly se základními údaji však, pokud to bylo technicky možné, zůstávají zachovány. Ačkoli se vzhledem k začátku platnosti nového trestního zákoníku ve sbírání dat v policejní statistice jakoby začíná od „roku nula“, v tabulkách a grafech uváděných v textu této kapitoly přesto uvádíme pro možnost srovnání některé souhrnné údaje i za minulé roky. Čtenář by si ale měl vždy uvědomit, že v datech za rok 2010 se jedná o oběti často jinak vymezených trestných činů (přečinů) než v předcházejících letech, navzdory tomu, že názvy většiny policejních hesel takticko statistické klasifikace zůstaly stejné jako v letech před rokem 2010.

Protože se tato kapitola tradičně věnuje především údajům z policejních statistik, je tudíž zaměřena hlavně na oficiálně evidované oběti a problematika latentních obětí a latentní kriminality v ní není pojednána, protože se jimi české policejní statistiky nezabývají. Co však je obecně v souvislosti s v poslední době zvýšeným zájmem o počty latentních obětí a se zjišťováním úrovně latentní kriminality nadějně, je to, že právě během roku 2010 významně pokročila jednání ohledně připravovaného viktimologického šetření ve všech zemích tvořících Evropskou unii.

Jak jsme již minulý rok v kapitole o obětech kriminality této publikace upozornili, Evropská unie má v úmyslu, na základě zkušeností s mezinárodním výzkumem, pro který se u nás vžil název mezinárodní výzkum obětí kriminality (International Crime Victimization Survey /dále též ICVS/), realizovat v nejbližších letech obdobný výzkum obětí trestné činnosti speciálně ve svých členských státech. Chce jím mimo jiné zajistit srovnatelnost údajů o kriminalitě sbíraných stejnými metodami. V jednotlivých zemích EU totiž existují odlišná vymezení trestných činů, takže údaje z oficiálních statistik kriminality těchto států bývají obtížně porovnatelné. EU se zajímá i o úroveň latentní kriminality, jelikož mnoho deliktů zůstává nenahlášených, a tudíž oficiálně nevykazovaných. Jsou to právě oběti, které bývají

zásadním selekčním faktorem mezi evidovanou kriminalitou a kriminalitou latentní, neboť většinou jen na nich záleží, zda policii ohlásí, že se staly oběťmi nějakého deliktu. EU by pak chtěla právě prostřednictvím viktimologického výzkumu zachytit co nejpřesněji ve vymezené oblasti a ve vymezeném časovém období skutečný stav kriminality v tom kterém členském státě. Na plánovaném šetření obětí trestné činnosti v rámci Evropské unie (Safety Survey /EU SASU/) probíhaly, jak bylo výše řečeno, také v roce 2010 intenzivní přípravné práce. Samotné šetření by mělo být v ČR realizováno v roce 2013 Českým statistickým úřadem podle zadání Eurostatu.

Tento viktimologický výzkum by tak měl být i prvním krokem k pravidelnému, v určitých intervalech opakovanému oficiálnímu mapování kriminality také v České republice za využití výpovědí osob, které byly poškozeny kriminalitou. Toto šetření by mělo mimo jiné přispět nejen ke srovnatelnosti získaných dat o kriminalitě v ČR se zahraničím, ale mělo by i umožnit pravidelné sledování aktuálního domácího stavu na zkoumaném poli a mělo by umožnit při opakování dlouhodoběji sledovat jeho vývoj v čase - což dosud u nás chybí. Data získaná z uvedeného viktimologického výzkumu by pak byla vhodným doplňkem i alternativou k celorepublikovým údajům o kriminalitě zaznamenané policií, včetně údajů týkajících se samotných evidovaných obětí. Právě o nich tato kapitola pojednává především.

Dříve než přistoupíme k podrobnějšímu rozboru policejních údajů o evidovaných obětech kriminality v naší republice za období jednoho roku (zde roku 2010), stručně jako obvykle úvodem připomeneme, proč se policejními daty o obětech zabýváme. Seznámíme nové čtenáře této kapitoly také s tím, jakým způsobem policie údaje o obětech trestné činnosti zjišťuje.

Policejní údaje o osobách poškozených trestnou činností rozebíráme proto, že tato data, která jsou dlouhodobě každoročně stejným způsobem celorepublikově Policií ČR sbírána, jsou stále důležitým a nepostradatelným zdrojem souhrnných informací o obětech kriminality na území celé naší republiky – i když se týkají jen policií evidovaných obětí kriminality, jsou. Lze z nich s určitými omezeními (viz dále) usuzovat i na některé vývojové tendence v dané oblasti na teritoriu našeho státu.

Vedle policejních údajů o obětech kriminality jsou v ČR o obětech trestné činnosti dostupné rovněž jak některé dílčí údaje (zaznamenané např. organizacemi, které se snaží

pomáhat obětem zločinu), tak i některé reprezentativní údaje z různě zaměřených viktimologických výzkumů, včetně těch mezinárodních¹⁵.

V této kapitole uvedené údaje o obětech trestné činnosti pocházejí z dat, které Policie České republiky sbírá a zaznamenává při evidování trestného činu, tedy během krátkého období od okamžiku, kdy trestný čin vede v patrnosti. Údaje o těchto obětech nejsou ale samotnou policií standardně dosud podrobně kompletněji zpracovávány a zveřejňovány. Dále proto o policejních datech týkajících se obětí kriminality obšírněji informujeme.

Níže uváděná a analyzovaná data o obětech trestných činů byla od Policie ČR vyžádána Institutem pro kriminologii a sociální prevenci za účelem přípravy publikace o kriminalitě v České republice, tentokrát v roce 2010.

* * *

Při interpretaci dále prezentovaných údajů o evidovaných obětech trestné činnosti za rok 2010 na území České republiky z dat Policie ČR je nutné brát v úvahu následující skutečnosti:

- a) *V terminologii policejní statistiky týkající se kriminality jsou lidé, kteří se stali oběťmi trestné činnosti, registrováni jako tzv. 'objekty napadení-osoby'. Policie ve své statistice pak dále eviduje ve formuláři o trestném činu vedle 'objektů napadení osob' také 'objekty obecné kriminality', 'objekty hospodářské kriminality' a 'soukromé objekty'.*
- b) *Ve formuláři o trestném činu jsou mezi objekty napadení-osobami zvlášť registrovány 'osoby-muži' a 'osoby-ženy' (tedy jednotlivci), které je možno dále členit podle věku, taktického a sociálního hlediska, podle následků trestné činnosti (úmrtí, zranění, jiné*

---

¹⁵ Např. do viktimologických šetření typu ICVS, které v klasické podobě zatím proběhlo v mezinárodním měřítku pětkrát, se Česká republika zúčastnila dvakrát. Poprvé v roce 1996, kdy se jednalo o výzkum na reprezentativním celorepublikovém souboru respondentů, a v roce 2000, kdy byl výzkum proveden jen u obyvatel hlavního města republiky. Ještě před tím se zmíněného mezinárodního výzkumu zúčastnilo Československo v roce 1992.

Vedle šetření obětí trestné činnosti typu ICVS se ČR zúčastnila také několika dalších druhů mezinárodních výzkumů viktimizace kriminálními delikty, i když těch většinou jen jednorázově. Konkrétně se pak ČR zúčastnila např. v roce 1994 výzkumu zaměřeného na viktimizaci v oblasti byznysu (International Commercial Crime Survey /ICCS/). Dále participovala v roce 2003 na výzkumu zaměřeném na sledování násilí páchaného na ženách (International Violence Against Women Survey /IVAWS/). V roce 2008 se pak zúčastnila i výzkumu zkušeností minorit /u nás Romů/ s viktimizací některými kriminálními delikty a s diskriminací (European Union Minorities nad Discrimination Survey /EU – MIDIS/) – viz blíže např. Dijk van J., Mayhew, P., Kesteren van J., Aebi M., Linde A.: Final Report on the Study on Crime Victimization. Tilburg, Intervict, 2010.

následky, bez následků) a zvlášť jsou registrovány ‘osoby-skupiny osob’ (s možností třídění pokud jde o strukturu skupiny, věkové složení skupiny, taktické hledisko, další hledisko a pokud jde o následky trestné činnosti: úmrtí, zranění, jiné následky, bez následků).

c) U osob, které tvoří ‘objekty napadení - skupiny osob’, není vždy technicky možné zjistit jejich pohlaví, protože v číselníku ke struktuře skupiny je Policií ČR rozlišováno následující členění osob:

1. muž a žena	B. jeden muž, tři ženy	K. tři muži	S. šest žen
2. dva muži	C. dva muži, jedna žena	L. čtyři muži	T. čtyři muži, jedna žena
3. dvě ženy	D. dva muži, dvě ženy	M. pět mužů	U. čtyři muži, dvě ženy
4. více mužů než šest	E. dva muži, tři ženy	N. šest mužů	V. pět mužů, jedna žena
5. více žen než šest	H. tři muži, jedna žen	O. tři ženy	W. jeden muž, čtyři ženy
6. jiné složení skupiny	I. tři muži, dvě ženy	P. čtyři ženy	X. dva muži, čtyři ženy
A. jeden muž, dvě ženy	J. tři muži, tři ženy	R. pět žen	Z. jeden muž, pět žen

Dále potom rovněž, vzhledem ke způsobu policií prováděné kategorizace věkového složení skupiny, nelze získat údaje o věku všech poškozených tvořících skupiny osob.

d) Policejní statistika sleduje pro své potřeby tam, kde objektem napadení byla skupina, obvykle jen počet skupin.

e) Při interpretaci počtů obětí kriminality evidovaných Policií ČR je třeba, aby si uživatel údajů rovněž uvědomil, že policií realizovaná evidence obětí kriminality - „objektů napadení: osob“ je prováděna následujícím způsobem. Policie ve formuláři o trestném činu (pol. 08 - objekt napadení) při evidenci do formuláře zaznamenává JEN JEDNU VARIANTU z celku šesti variant objektů napadení (tedy volí jednu z následujících variant již výše uvedených: muž, žena, skupina osob, objekty obecné kriminality, objekty hospodářské kriminality, soukromý objekt).

f)

Lze pak usuzovat, že při evidenci např. majetkové kriminality může být policií evidován přednostně objekt napadení „věcný“ (např. objekt hospodářské kriminality) před „živým“ objektem napadení - osobou. Policie pro své potřeby z profesního hlediska může upřednostňovat např. právě u majetkové kriminality poznatky o předmětu útoku pachatele (peníze, věc atd.) a až druhotným zájmem je zjistit, komu bylo vlastně ublíženo. Poškozená osoba-oběť trestné činnosti se tak vůbec nemusí u majetkové kriminality dostat do policií vykazované evidence.

Obvykle pak oběti kriminality, coby jednotlivé fyzické osoby – „živé“ objekty napadení, které české policejní statistiky zaznamenávají, spadají hlavně do oblasti násilné, mravnostní a jen do části majetkové trestné činnosti.

f) Při interpretaci počtů evidovaných obětí kriminality zaznamenaných Policií ČR je dále rovněž třeba, aby si uživatel uvědomil, že v nich nejsou obsaženy údaje z oblasti tzv. latentní kriminality, tedy uváděné počty neobsahují např. osoby postižené trestnou činností, které svoje poškození oficiálně neohlásily apod.

Ze skutečností uvedených v bodech a) - e) tedy vyplývá, že u dále námi předkládaných údajů získaných z dat Policie ČR je odpovídající používat pojem minimální počet evidovaných obětí trestné činnosti.

Celkový minimální počet policíí evidovaných obětí kriminality v ČR se vypočítává následujícím způsobem: počty osob, které tvoří „objekty napadení-skupiny osob“ se přičtou k počtům „objektů napadení-osobám /mužům a ženám/“. (Další úplně přesné členění sumy všech těchto osob podle jejich věku či pohlaví, jak jsme již konstatovali výše, není technicky možné).

* * *

Výše uvedeným způsobem bylo z údajů Policie ČR zjištěno, že v naší republice **minimální počet evidovaných obětí kriminality v roce 2010 činil 44 460 jedinců¹⁶.**

Z porovnání tohoto údaje s údajem o minimálním počtu policíí evidovaných obětí kriminality /osob/ za předcházející rok 2009 (kdy ještě platil starý trestní zákoník) plyne, že v roce 2010, při platnosti nového zákoníku, se policíí zaevidované množství kriminalitou poškozených jednotlivců výrazně snížilo - bylo zaznamenáno asi o 4 tisíce /4039/ obětí méně. (Ukazuje to názorně graf č.14 uvedený v prvním příspěvku této publikace, podrobněji potom i příloha č. 1 této kapitoly nebo tabulka č. 2 zde v textu.) Důvody lze vidět především v jiných, a jinak vymezených paragrafech nového trestního zákona platného od 1.1.2010.

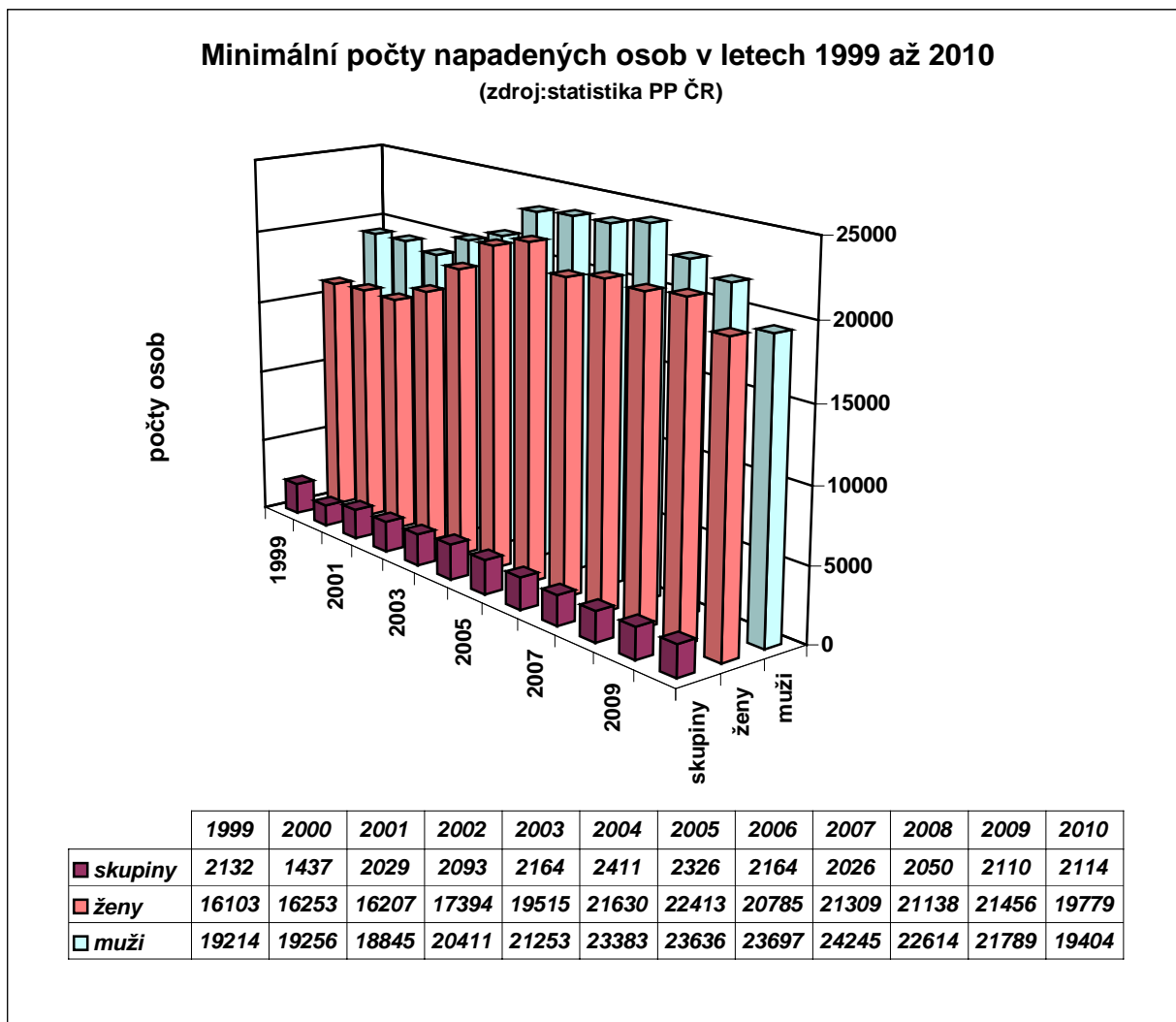
Graf č. 1 uvedený v této kapitole ukazuje vývoj počtu policíí evidovaných objektů napadení-osob v období let 1999 až 2010, a to podle policejního členění na muže, ženy a skupiny osob. V roce 2010 bylo PČR zaevidováno minimálně 19 404 obětí-mužů a minimálně 19 779 obětí-žen. Ačkoli počty obětí v obou skupinách jsou výrazně nižší než v roce předcházejícím, překvapující je poněkud vyšší výskyt žen než mužů mezi obětmi trestné činnosti, který není v souladu se zjištěným poměrem osob jednotlivých pohlaví během minulých let, kdy vždy více či méně převládali muži. Může to však být způsobeno tím, že ve zde analyzovaném roce jsou mezi jednotlivci, kteří tvořili skupiny osob, zastoupeni častěji muži než ženy a v členění znázorněném v grafu nejsou zachyceni. Bohužel však tento předpoklad nemůžeme doložit, protože podrobnější analýzu jedinců tvořících skupiny osob podle pohlaví jsme z technických důvodů nemohli v nám dostupných podkladových policejních materiálech provést.

---

¹⁶ Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevyčištěné) sestavy dat Policie ČR, některé údaje uváděné v tabulkách, grafech a přílohách se mohou mírně lišit.

Graf č. 1

Minimální počty evidovaných objektů napadení - osob /mužů, žen/ a skupin osob v České republice v letech 1999 –2010.

V těchto souvislostech pak lze dále konstatovat, že v roce 2010 se stalo obětmi kriminality 5277 jedinců ve 2114 skupinách osob. Vybrané podrobnější údaje o jednotlivých tvořících objekty napadení - skupiny osob a o počtech skupin obětí u jednotlivých trestných činů viz příloha č. 6 a 7. (Další údaje o evidovaných obětech kriminality v roce 2010 dělených podle vybraných věkových skupin viz v přehledu přílohy č. 2-5)

* * *

Z podrobnějšího rozboru *minimálního počtu policíí evidovaných objektů napadení - osob v roce 2010 v České republice* (viz příloha č. 1) rovněž vyplývá, že nejvíce osob mezi všemi evidovanými oběťmi trestné činnosti bylo na území naší republiky v roce 2010, právě tak jako v letech předcházejících, poškozeno krádežemi (53,6 %), dále pak loupežemi (9,7 %) a úmyslným ublížením na zdraví (11,8 %). Další značná část obyvatel byla poškozena v roce 2010 takovými trestnými činy jako je vydírání (3,6 %), nebezpečné vyhrožování (6,0 %). 1,1 % jedinců mezi oběťmi evidovanými policíí bylo poškozeno ublížením na zdraví z nedbalosti, 1,5 % týráním osoby žijící ve společném obydlí, 1,8 % pohlavním zneužíváním, 1,3 % znásilněním. Jedním z nově kriminalizovaných chování, a to nebezpečným pronásledováním bylo poškozeno 1,4 % evidovaných obětí.

Jestliže věnujeme pozornost zvláště obětem vraždy /vč.pokusu/ (§ 140 tr. zák.), ty tvořily v roce 2010 0,4 % (0,44 %) minimálního počtu všech policíí evidovaných objektů napadení - osob (194 jedinců). Z uvedených obětí vraždy a pokusu o ni v roce 2010: 53,1 % osob přišlo o život (103 jednotlivců), zraněna byla třetina obětí (33,0 %, 64 osob). Z obětí vražd za rok 2010 jich 9,8 % (19 osob) utrpělo tzv. jiné následky a 4,1 % obětí vraždy (8 osob) zůstala tzv. bez následků (viz příloha č. 1).

Z dat uvedených v tabulce č. 1 by se mohlo zdát, že počet zavražděných osob se v roce 2010 citelně snížil v absolutních počtech oproti letům před tím. Je třeba připomenout, že usmrcení osob, která dříve mohla být nejspíše kvalifikována jako vraždy, byla v novém trestním zákoníku rozčleněna do více paragrafů s novými skutkovými podstatami. (Přitom v r. 2010 zemřelo na následky trestné činnosti vůči nim spáchané 304 osob, v roce předcházejícím 321 osob) - viz tabulka č. 2.

Oběti vražd /vč. pokusu/ za rok 2010 (194 osob) tvořilo nejméně 44,9 % mužů (87 osob) a nejméně 38,1 % žen (74 osob). Zhruba pětinu obětí vražd tvořily osoby ve skupinách (17,0 %, 33 osob - bez rozlišení pohlaví). Mezi oběťmi vraždy byli nejméně 4 chlapci a 6 dívek ve věku do 6 let, 3 dívky ve věkové kategorii od 6 do 15 let a 1 dívka ve věku adolescentním. Pokud jde o jedince starší 60 let, oběťmi vraždy se stalo v roce 2010 nejméně 29 osob v tomto věku (14 mužů a 15 žen), z nich více jak polovina byla ve věkové kategorii 70 a více let (9 žen a 7 mužů).

Tabulka č. 1

**Počty policíí evidovaných obětí trestného činu vraždy /včetně pokusu/
(§ 219 tr. zák. starého,
§ 140 tr.zák. platného od 1.1.2010) v období let 1996 až 2010 v ČR
- minimální počty obětí.**

(Z podkladů Policejního prezidia ČR zpracovala M.Martinková)

Rok:	Oběti tr. činu vraždy (vč. pokusu) (starý TZ § 219, nový TZ § 140)
1996	291
1997	310
1998	343
1999	290
2000	321
2001	275
2002	258
2003	264
2004	249
2005	208
2006	247
2007	214
2008	220
2009	213
2010 ^{x/}	194

^{x/} Od 1.1.2010 platí nový trestní zákoník

Mezi v tabulce č. 2 uvedenými policíí zaevidovanými 304 osobami, které v roce 2010 **z e m ř e l y** na následky trestné činnosti proti nim spáchané, byly nejčastěji, zhruba ze třetiny (33,9 %, 103 osob) oběti vraždy a dále asi ve čtvrtině případů oběti ublížení na zdraví z nedbalosti (25,7 %, 78 osob). Oběti úmyslného ublížení na zdraví a usmrcení z nedbalosti byly zastoupeny po 15,1 % (po 46 osobách). Kromě toho pak, ale méně často, byly mezi 304 zemřelými oběťmi zastoupeny oběti tzv. ostatní trestné činnosti (7,6 %, 23 osob). Dvě osoby přišly o život v důsledku loupeže a dvě zemřely na následky tzv. ostatní násilné trestné činnosti. Po jedné osobě zemřelo v důsledku týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společné domácnosti a při nebezpečném vyhrožování. Jeden člověk přišel o život v důsledku trestného činu kvalifikovaného jako zabití (viz též příloha č.1).

* * *

Pokud nahlížíme celkový minimální počet Policií ČR evidovaných napadených osob - obětí v roce 2010 **Z H L E D I S K A N Á S L E D K Ů**, které trestná činnost na napadených lidech zanechala, pak z tabulky č. 2 i z přílohy č. 1 plyne, že **0,7 %** obětí (tj. 304 osob) **zemřelo** v uvedeném roce v důsledku vůči nim spáchaných trestných činů. **Zraněno** bylo **16,3 %** obětí kriminality.

Tabulka č. 2

Následky trestné činnosti u policií evidovaných obětí kriminality

v období let 1996 až 2010 v České republice: minimální počty obětí

(Jedná se o „objekty napadení-osoby“ plus osoby tvořící „objekty napadení-skupiny osob“)

(Dělení odpovídá policií sledovaným následkům trestných činů pro oběti kriminality)

(Z podkladů PP ČR¹⁷ zpracovala M.Martinková)

rok	úmrtí		zranění		N á s l e d k y jiný následek		bez následků		obětí celkem	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1996	351	0,8	11051	24,7	24123	53,9	9213	20,6	44738	100
1997	390	0,9	10979	26,1	22634	53,8	8052	19,2	42055	100
1998	379	0,9	11008	27,3	22009	54,6	6914	17,2	40310	100
1999	333	0,8	10596	26,2	22914	56,7	6579	16,3	40422	100
2000	363	0,9	10073	25,3	23394	58,9	5902	14,9	39732	100
2001	315	0,8	9995	24,9	23788	59,1	6105	15,2	40203	100
2002	415	1,0	10666	24,7	25172	58,4	6830	15,9	43083	100
2003	341	0,7	9970	21,6	28718	62,1	7208	15,6	46237	100
2004	357	0,7	10468	20,5	32499	63,7	7686	15,1	51010	100
2005	305	0,6	9423	18,2	34276	66,2	7741	15,0	51745	100
2006	328	0,7	8531	17,1	33526	67,1	7555	15,1	49940	100
2007	404	0,8	9061	18,0	32934	65,2	8094	16,0	50493	100
2008	360	0,7	8072	16,5	32882	67,4	7536	15,4	48850	100
2009	321	0,7	7441	15,3	32703	67,4	8034	16,6	48499	100
2010 ^v	304	0,7	7241	16,3	29174	65,6	7741	17,4	44460	100

^{x/} Od 1.1.2010 platí nový trestní zákoník

Jiný následek trestného činu (např. poškození či ztráta majetku, psychický šok apod.) byl zaznamenán u zhruba dvou třetin obětí (**65,6 %** obětí, z nichž asi dvě třetiny tvořily oběti trestného činu krádeže /66,2 %/ a 9,2 % oběti loupeže).

Tzv. bez následků (vážných) bylo podle záznamů Policie ČR **17,4 %** obětí trestné činnosti.

* * *

¹⁷ Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevyčištěné) sestavy dat Policie ČR, některé uváděné údaje v tabulkách, grafech a přílohách se mohou mírně lišit.

Možným hlediskem hodnocení vyskytující se kriminality může být také vyhodnocení dostupných údajů o **V Ě K U** obětí trestných činů. Z grafů č. 2 a č. 3 a z příloh č. 2-5 pak lze získat přehled o počtu v ČR evidovaných obětí trestné činnosti za rok 2010 podle věkových kategorií tak, jak to umožňují policejní podklady. Údaje v uvedených přílohách a grafech nezahrnují jedince, kteří tvořili zvlášť policií evidované 'objekty napadení-skupiny osob'.

Na základě údajů obsažených v grafech č. 2 a č. 3 lze konstatovat, že mezi věkově identifikovanými oběťmi kriminality byla u žen i u mužů v roce 2010 pravděpodobně trestnou činností nejčastěji postižena věková skupina obětí "od 18 do 30 let" (ženy 31,0 %, muži 36,0 %) a věková skupina "od 40 do 60 let" (ženy 24,3 %, muži 23,6 %).

* * *

Dále z údajů uvedených v přílohách této kapitoly lze mimo jiné také dále zjistit, že v roce 2010 evidované **oběti trestné činnosti ve věku do 18 let** tvořily **nejméně 8,9 %** minimálního počtu všech policií zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně 3954 jednotlivců**). Oběti do 15 let věku tvořily nejméně 4,3 % z minimálního počtu všech policií evidovaných obětí kriminality v ČR (nejméně 1909 osob)¹⁸.

V roce 2010 evidované **oběti trestné činnosti ve věku 60 a více let** tvořily **nejméně 13,1 %** minimálního počtu všech policií zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně 5828 jednotlivců**). Oběti ve věku 70 a více let tvořily nejméně 5,7 % minimálního počtu všech policií zaznamenaných obětí kriminality v ČR (minimálně 2537 osob).

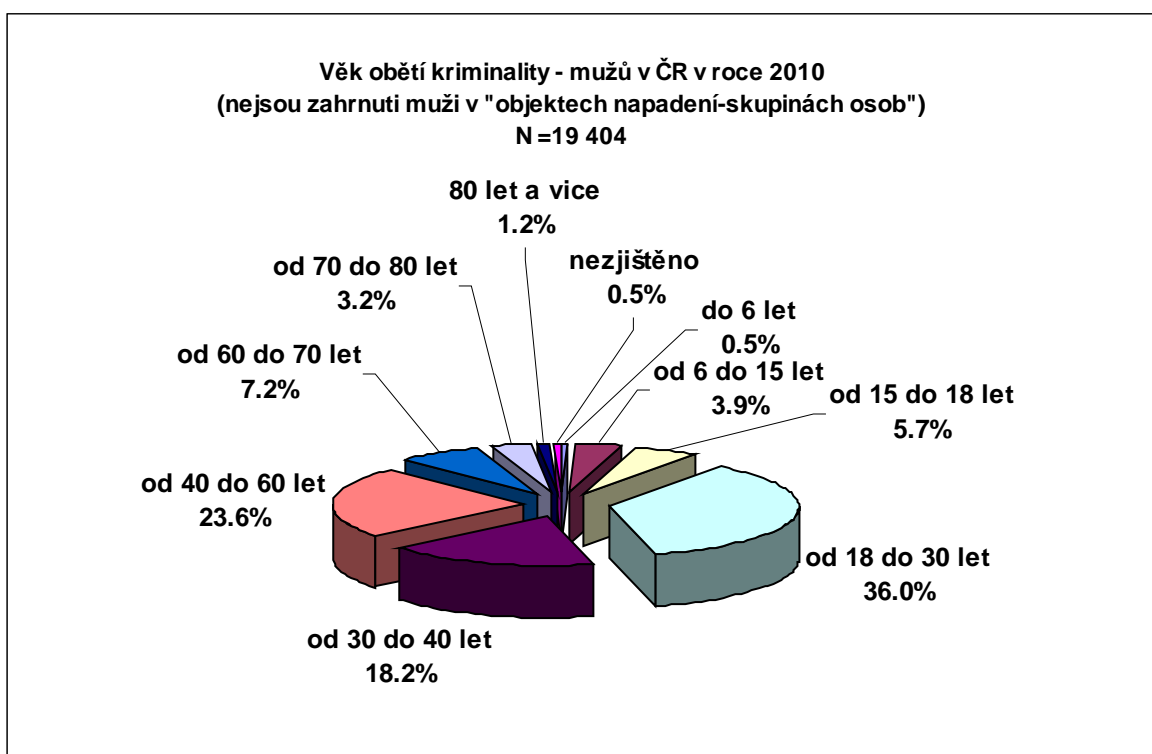
* * *

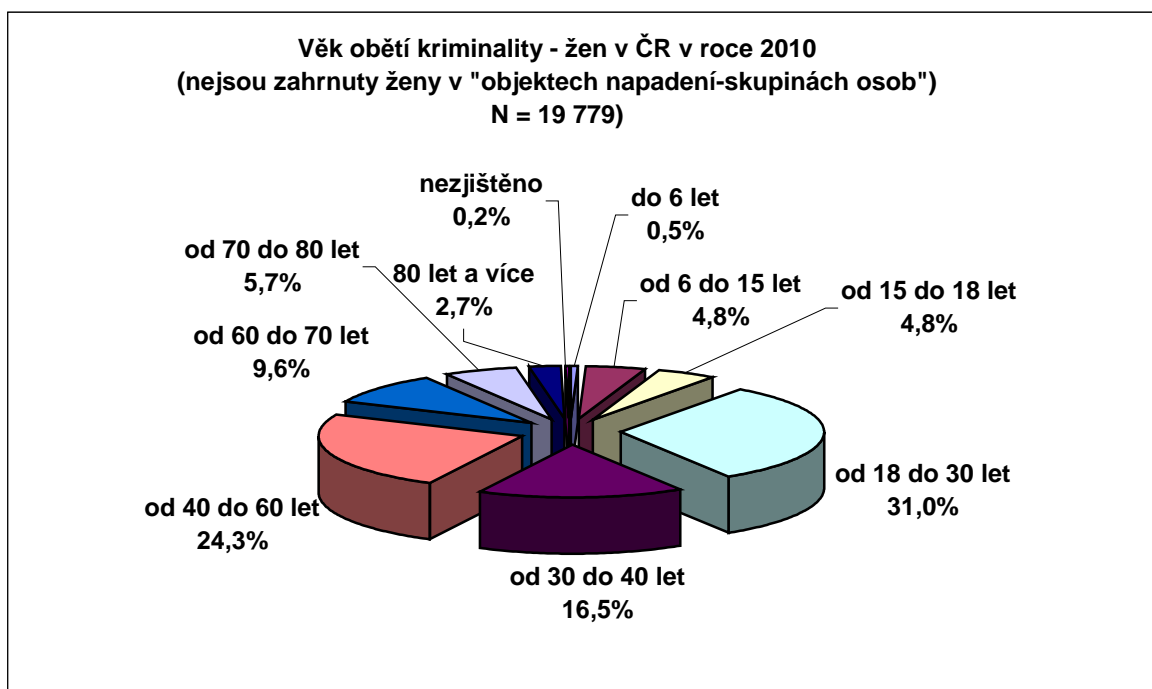
¹⁸ Do uváděného minimálního počtu obětí ve věku dětském a mladistvém, právě tak jako u minimálního počtu obětí starších 60 let, zde nejsou zahrnuti z technických důvodů jedinci tvořící skupiny osob.

Graf č. 2

Graf č. 3

Souhrn

Policíí ČR evidovaný minimální počet obětí kriminality v České republice v roce 2010, tedy v prvním roce, kdy platil nový trestní zákoník, činil 44 406 osob.

Pokud nahlížíme tento celkový minimální počet Policíí ČR evidovaných obětí kriminality z hlediska následků, které trestná činnost na napadených lidech zanechala, je zřejmé, že **0,7 %** obětí (tj. 304 osob) **zemřelo** v daném roce v důsledku vůči nim spáchaných trestných činů. Mezi zemřelými byly nejčastěji oběti vražd /33,9 %/ a dále pak oběti ublížení na zdraví z nedbalosti /25,7 %/, úmyslného ublížení na zdraví a usmrcení z nedbalosti /po 15,1 %/). **Zraněno** bylo **16,3 %** obětí kriminality. Mezi nimi byly nejčastěji oběti úmyslného ublížení na zdraví /65,0 %/, loupeže /10,1 %/ a ublížení na zdraví z nedbalosti /5,4 %/. **Jiný následek** trestného činu (např. poškození či ztráta majetku, psychický šok apod.) byl zaznamenán u zhruba dvou třetin obětí (**65,6 %**). Zhruba dvě třetiny z nich tvořily oběti krádeží /66,2 %/ a dále se poměrně často vyskytovaly i oběti loupeže /9,2 %/, nebezpečného vyhrožování /6,1 %/ a vydírání /3,5 %/. **Tzv. bez následků** (vážných) bylo podle záznamů Policie ČR **17,4 %** obětí trestné činnosti, mezi nimiž se nejčastěji vyskytly, právě tak jako u obětí s tzv. jinými následky, oběti krádeží /57,3 %/, loupeží /11,4 %/, nebezpečného vyhrožování /8,6 %/ a vydírání /5,3 %/).

Přílohy 1-7

Příloha č. 1

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v roce 2010 v České republice

Jedná se o "objekty napadení-osoby/muže, ženy/" plus osoby tvořící "objekty napadení-skupiny osob"^{x/}
(Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet obětí s následky trestných činů				
		úmrtí	zranění	jíný následek	bez následku	Celkem
Krádež	205	0	103	19 308	4 433	23 844
Loupež	173	2	729	2 559	843	4 133
Loupež ve finančních institucích	173	0	3	124	40	167
Vydírání	175	0	148	1 025	408	1 581
Vražda	140	103	64	19	8	194
Vražda novorozence matkou	142	0	0	1	0	1
Zabití	141	1	0	0	0	1
Usmrcení z nedbalosti	143	46	0	0	0	46
Úmyslné ublížení na zdraví	145,146,146a	46	4 708	325	165	5 244
Ublížení na zdraví z nedbalosti	147,143,148,274,360	78	387	25	3	493
Ohrožování pohlavní nemocí	155	0	0	3	2	5
Pohlavní zneužívání v závislosti	187/2	0	0	71	22	93
Pohlavní zneužívání ostatní	187/1,3,4	0	1	557	149	707
Znásilnění	185	0	77	422	93	592
Obchodování s lidmi	168	0	1	70	5	76
Únos	200	0	0	10	1	11
Omez.a zbavení osobní svobody	171, 169, 170	0	36	199	61	296
Útisk	177	0	1	37	7	45
Braní rukojmí	174	0	0	9	0	9
Týrání svěřené osoby	198	1	47	150	16	214
Týrání osoby žijící ve spol.obydí	199	1	212	376	84	673
Opuštění dítěte	195	0	3	18	2	23
Sexuální nátlak	186	0	0	19	5	24
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	0	310	671	373	1 354
Nebezpečné vyhrožování	353	1	224	1 792	668	2 685
Nebezpečné pronásledování	354	0	10	463	130	603
Kuplířství	189	0	0	14	35	49
Ostatní násilné trestné činy	144,172,352	2	10	123	56	191
Ostatní trestná činnost	xx/	23	167	784	132	1 106
OBĚTÍ CELKEM		304	7 241	29 174	7 741	44 460

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení - osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 202,145,146,184,201,151,345,346,150,191,218

Příloha č. 2 Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2010, VĚK "objektů napadení-osob: MUŽU"

Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen"/^{xx/} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	MUŽI - věk obětí v letech												Celkem obětí
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nezjiš- těno				
Krádež	205	663	4 195	1 923	2 674	1 045	484	194	3	8	11 189			
Loupež	173	383	658	231	400	93	55	19	4	4	1 847			
Loupež ve finanč.institucích	173	0	7	7	2	0	0	0	0	0	16			
Vydírání	175	130	235	154	161	35	8	4	0	5	732			
Vražda	140	4	18	19	31	7	6	1	0	1	87			
Vražda novorozence matkou	142	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1			
Zabití	141	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1			
Usmrcení z nedbalosti	143	6	1	3	5	1	2	1	0	0	19			
Úmyslné ublížení na zdraví	145,146,146a	350	1 280	738	793	140	38	8	0	4	3 351			
Ublížení na zdraví z nedbalosti	147,143,148,274,360	42	40	46	89	24	5	2	1	1	250			
Ohrožení pohlavní nemocí	155	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1			
Pohlavní zneužívání v závislosti	187/2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	8			
Pohlavní zneužívání ostatní	187/1,3,4	87	0	0	0	0	0	0	0	0	87			
Znásilnění	185	17	15	1	0	1	0	0	0	0	34			
Obchodování s lidmi	168	3	0	0	1	0	0	0	0	0	4			
Únos	200	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5			
Omez.a zbavení osob.svobody	171, 169, 170	13	22	10	14	3	1	0	0	0	63			
Útlak	177	3	6	0	6	0	0	0	0	0	15			
Braní rukojmí	174	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1			
Týrání svěřené osoby	198	59	1	0	2	0	0	0	0	0	62			
Týrání osoby žijící ve spol.obydli	199	7	3	4	6	2	6	0	0	0	28			
Opuštění dítěte	195	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5			
Sexuální nátlak	186	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3			
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	0	241	148	60	2	2	0	0	63	516			
Nebezpečné vyhrožování	353	28	183	166	188	30	10	2	0	2	609			
Nebezpečné pronásledování	354	6	5	6	20	1	0	0	0	0	38			
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2			
Ostatní trestná činnost	xx/	142	67	74	124	15	3	1	0	4	430			
OBĚTI CELKEM		1 965	6 979	3 531	4 577	1 399	620	232	8	93	19 404			

xx/ technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvoří "objekty napadení-skupiny osob". Legenda k xx/ viz příloha č. 4

Příloha č. 3 Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2010, VĚK "objektů napadení - osob: ŽEN".

Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen"^{xx} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	ŽENY - věk obětí v letech														Celkem obětí		
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nežjiš- těno								
Krádež	205	671	4 066	1 641	2 963	1 536	925	401	13	14								12 230
Loupež	173	68	500	288	548	185	129	74	6	8								1 806
Loupež ve finanč.institucích	173	0	37	31	46	1	1	0	0	0								116
Vydírání	175	51	169	124	108	15	7	4	0	1								479
Vražda	140	10	13	13	23	6	6	3	0	0								74
Vražda novorozence matkou	142	0	0	0	0	0	0	0	0	0								0
Zabití	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0								0
Usmrcení z nedbalosti	143	5	4	0	6	2	3	2	1	0								23
Úmyslné ublížení na zdraví	145,146,146a	86	331	295	303	43	20	12	1	0								1 091
Ublíž.na zdraví z nedbalosti	147,143,148,274,360	41	26	17	33	13	7	2	2	1								142
Ohrožení pohl. nemocí	155	0	0	0	0	0	0	0	0	0								0
Pohlavní zneužívání závislosti	187/2	69	2	0	0	0	0	0	0	0								71
Pohlavní zneužívání ostatní	187/1,3,4	522	4	0	0	0	0	0	0	0								526
Znásilnění	185	112	238	107	78	6	4	0	0	1								546
Obchodování s lidmi	168	4	6	0	0	0	0	0	0	0								10
Únos	200	3	1	0	0	0	0	0	0	0								4
Omez.a zbav.osob.svobody	171, 169, 170	40	90	35	27	2	6	2	0	0								202
Útlak	177	2	2	0	4	1	1	0	0	0								10
Braní rukojmí	174	1	2	0	0	0	0	0	0	0								3
Týrání svěřené osoby	198	48	6	0	3	0	1	1	0	0								59
Týrání osoby ve spol.obydli	199	5	103	173	141	23	10	10	0	0								465
Opuštění dítěte	195	6	0	0	0	0	0	0	0	0								6
Sexuální nátlak	189	10	3	5	0	0	0	0	0	0								18
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	0	9	16	10	0	0	0	0	0								42
Nebezpečné vyhrožování	353	31	316	328	333	44	14	4	1	2								1 073
Nebezpečné pronásledování	354	26	160	151	115	3	0	0	0	0								455
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	0	2	1	1	0	0	0	0	0								4
Ostatní trestná činnost	xx/	178	40	31	58	12	2	2	0	1								324
OBĚTI CELKEM		1 989	6 130	3 256	4 800	1 892	1 136	517	24	35								19 779

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob". Legenda k xx/ viz příloha č.4

Příloha č. 4

**Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0 - 18 let
v České republice v roce 2010 - ŽENY. Dělení podle vybraných věkových skupin**

Týká se "objektů napadení-osob /mužů, žen/"x/

(Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR. ZÁK.	ŽENY - věk obětí v letech			
		od 0 do 6	od 6 do 15	od 15 do 18	od 0 do 18
Krádež	205	5	96	570	671
Loupež	173	0	33	35	68
Loupež ve finanč.inst.	173	0	0	0	0
Vydírání	175	0	20	31	51
Vražda	140	6	3	1	10
Vražda novorozence matkou	142	0	0	0	0
Zabití	141	0	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	143	3	0	2	5
Úmyslné ublíž.na zdraví	145,146,146a	2	35	49	86
Ublíž.na zdrav.z nedbalosti (prac.úrazy,ostatní)	147,143,148,274,360	22	15	4	41
Ohrožení pohlav.nemocí	155	0	0	0	0
Pohlavní zneuž.v závislosti	187/2	7	56	6	69
Pohlavní zneuž.ostatní	187/1,3,4	23	474	25	522
Znásilnění	185	4	46	62	112
Obchodování s lidmi	168	0	1	3	4
Únos	200	3	0	0	3
Omez.a zbav.osob.svobody	171, 169, 170	0	14	26	40
Útisk	177	0	1	1	2
Braní rukojmí	174	1	0	0	1
Týrání svěřené osoby	198	12	24	12	48
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	199	2	1	2	5
Opuštění dítěte	195	4	1	1	6
Sexuální nátlak	186	0	1	9	10
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,335,336	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	353	0	8	23	31
Nebezpečné pronásledování	354	0	2	24	26
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	2	122	54	178
OBĚTÍ CELKEM		96	953	940	1 989

x/Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 202,145,146,184,201,151,345,346,189,150,191,218

Příloha č. 5

**Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0 - 18 let
v České republice v roce 2010 - MUŽI. Dělení podle vybraných věkových skupin**

Týká se "objektů napadení-osob /mužů, žen/"x/

(Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	MUŽI - věk obětí v letech			
		od 0 do 6	od 6 do 15	od 15 do 18	od 0 do 18
Krádež	205	3	156	504	663
Loupež	173	0	166	217	383
Loupež ve finanč.inst.	173	0	0	0	0
Vydírání	175	0	80	50	130
Vražda	140	4	0	0	4
Vražda novorozence matkou	142	1	0	0	1
Zabití	141	0	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	143	5	0	1	6
Úmysl.ublížení na zdraví	145,146,146a	9	108	233	350
Ublíž.na zdrav.z nedbal. (prac.úrazy,ostat.)	147,143,148,274,360	17	19	6	42
Ohrožení pohl. nemocí	155	0	0	0	0
Pohlav.zneuž.v závislosti	187/2	1	7	0	8
Pohlavní zneuž.ostatní	187/1,3,4	7	75	5	87
Znásilnění	185	3	12	2	17
Obchodování s lidmi	168	0	2	1	3
Únos dítěte a osoby postiž.	200	4	1	0	5
Omez.a zbav.os.svobody	171, 169, 170	0	10	3	13
Útlak	177	0	2	1	3
Braní rukojmí	174	0	0	0	0
Týrání svěřené osoby	198	25	29	5	59
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	199	4	3	0	7
Opuštění dítěte	193	3	2	0	5
sexuální nátlak	202	0	1	2	3
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	353	3	9	16	28
Nebezpečné pronásledování	354	0	1	5	6
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	12	76	54	142
OBĚTÍ CELKEM		101	759	1105	1 965

x/Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 202,145,146,184,201,151,345,346,189,150,191,218

Příloha č. 6

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2010 v České republice.**Počty "objektů napadení - skupin osob"** (Formulář o tr. činu, pol. 08) x/

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	<i>Počet objektů napadení- skupin osob</i>
Krádež	205	180
Loupež	173	221
Loupež ve finanč.institucích	173	13
Vydírání	175	139
Vražda	140	11
Vražda novorozence matkou	142	0
Zabití	141	0
Usmrcení z nedbalosti	143	2
Úmysl.ublížení na zdraví	145,146,146a	345
Ublíž.na zdraví z nedbalosti (prac.úrazy,ostatní)	147,143,148,274,360	37
Ohrožení pohl. nemocí	155	2
Pohlavní zneuž.v závislosti	187/2	7
Pohlavní zneuž.ostatní	187/1,3,4	34
Znásilnění	185	6
Obchodování s lidmi	168	10
Únos	200	1
Omez.a zbav.os.svobody	171, 169, 170	13
Útisk	177	7
Braní rukojmí	174	2
Týrání svěřené osoby	198	38
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	199	75
Opuštění dítěte	195	4
Sexuální nátlak	186	1
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	333
Nebezpečné vyhrožování	353	386
Nebezpečné pronásledování	354	44
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	53
Ostatní trestná činnost	xx/	150
OBĚTI CELKEM		2114

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení - osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 202,145,146,184,201,151,345,346,189,150,191,218

Příloha č. 7

**Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2010 v České republice.
Počty osob v "objektech napadení - skupinách osob" ^{xi} s následky trestných činů pro oběti**

(Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet jedinců ve skupinách osob					Celkem osob
		Následky trestného činu					
		úmrť	zranění	jiný násl.	bez násl.		
Krádež	205	0	5	349	71	425	
Loupež	173	0	51	308	121	480	
Loupež ve finanč.institucích	173	0	0	26	9	35	
Vydírání	175	0	15	217	138	370	
Vražda	140	6	12	11	4	33	
Vražda novorozence matkou	142	0	0	0	0	0	
Zabití	141	0	0	0	0	0	
Usmrcení z nedbalosti	143	4	0	0	0	4	
Úmysl.ublíž.na zdraví	145,146,146a	4	596	121	81	802	
Ublíž.na zdrav.z nedbal. (prac.úrazy,ostatní)	147,143,148,274,360	14	78	9	0	101	
Ohrožení pohl. nemocí	155	0	0	2	2	4	
Pohlav.zneuž.v závislosti	187/2	0	0	14	0	14	
Pohlavní zneuž.ostatní	187/1,3,4	0	0	75	19	94	
Znásilnění	185	0	1	6	5	12	
Obchodování s lidmi	168	0	0	62	0	62	
Únos	200	0	0	2	0	2	
Omez.a zbav.osob.svobody	171, 169, 170	0	1	25	5	31	
Útisk	177	0	0	18	2	20	
Braní rukojmí	174	0	0	5	0	5	
Týrání svěřené osoby	198	0	7	73	13	93	
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	199	0	28	118	34	180	
Opuštění dítěte	195	0	0	12	0	12	
Sexuální nátlak	186	0	0	3	0	3	
Násilí proti úřední osobě a orgánu veřejné moci	323,324,325,326	0	116	433	247	796	
Nebezpečné vyhrožování	353	0	41	681	281	1003	
Nebezpečné pronásledování	354	0	3	97	10	110	
Ostatní násilné tr.činy	144,172,352	0	9	120	56	185	
Ostatní trestná činnost	xx/	3	29	317	52	401	
OBĚTI CELKEM		31	992	3104	1150	5277	

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob /mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 202,145,146,184,201,151,345,346,189,150,191,218

Hospodářská kriminalita

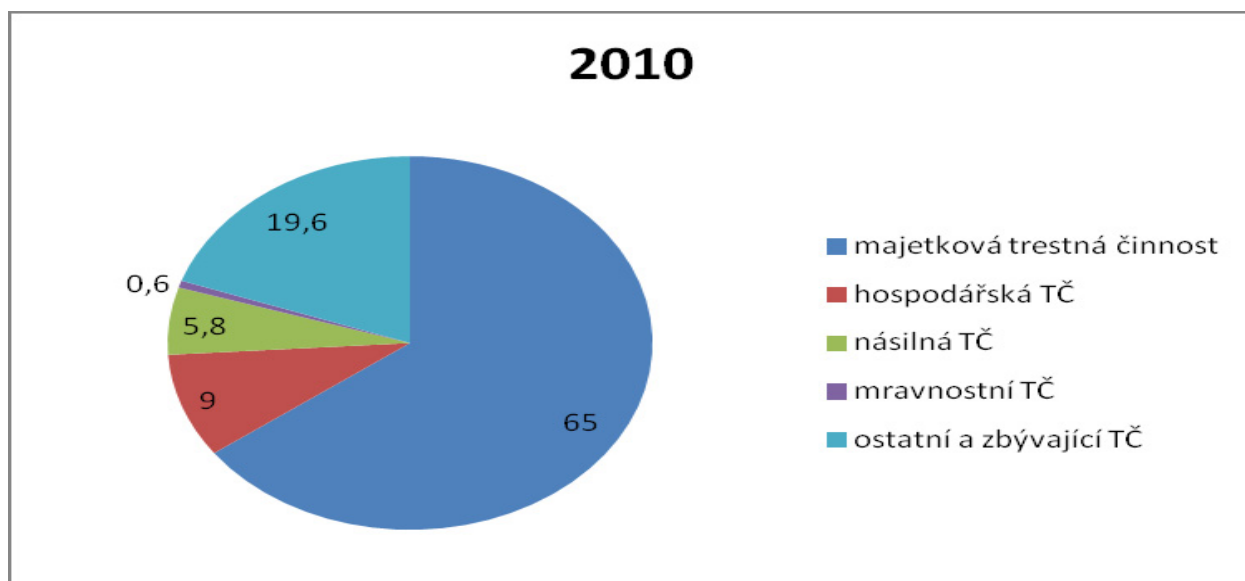
PhDr. Miroslav Scheinost

Hospodářská kriminalita představuje fenomén, jehož rozsah a dopady nelze v žádném případě podceňovat. Srovnání se zjištěným stavem této formy kriminality v roce 1989, případně před ním, není v podstatě možné vzhledem k následné zásadní změně ekonomických vztahů ve společnosti. Nicméně zatímco od počátku devadesátých let podíl hospodářské kriminality na počtu zjištěných trestných činů nepřesáhl až do roku 1994 5 %, činil v roce 1997 již 7,5 % a v roce 2002 11 %. Podíl hospodářské kriminality na celkové struktuře zjištěné kriminality ukazuje následující tabulka a grafy, zpracované z policejních statistik, pokud není uvedeno jinak.

Tabulka 1

	1989	1993	1998	2000	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
majetková TČ	49,4	82,1	73,8	72,5	71,4	69	71	69,4	66,6	65,9	63,8	63,8	63	65
hospodářská TČ	11,2	4,6	8,5	9,6	9,8	11	8,8	9,5	12,7	11,7	10,6	9,4	9	9
násilná TČ	9,9	5	5,5	5,6	6	6,3	6,2	6,7	6,3	5,7	5,5	5,2	5	5,8
mravnostní TČ	5,8	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,6
ostatní a zbývající TČ	23,7	7,8	10,7	11,7	12,3	13,2	13,5	13,9	13,9	16,2	19,5	21	22	19,6

Graf 1 Struktura kriminality v roce 2010

Graf 2

Podle statistik Policie ČR bylo v roce 2010 zjištěno celkem 28 371 trestných činů spadajících do oblasti hospodářské kriminality, což znamená ve srovnání s rokem 2009 úbytek -4,7 % (1 403 trestných činů). Objasněno bylo 13 382 trestných činů (-3,8 %, - 524); objasněnost hospodářských trestných činů tak činila 47,2 % (+0,5 %). Počet

stíhaných a vyšetřovaných osob činil 14 453 (-7,5 %, -1 174). Nejvyšším počtem hospodářských trestných činů se vyznačuje hlavní město Praha (6 274), Jihomoravský (3 162) a Moravskoslezský (3 114) kraj; naopak teritorii, v nichž počet hospodářských trestných činů nepřekročil 1 tisíc, jsou Vysočina a Karlovarský kraj.¹⁹

Markantní jsou škody způsobené odhalenou hospodářskou kriminalitou, které v absolutním vyjádření představovaly v roce 2010 podle statistik Policie ČR 14,153 mld. Kč, což v tomto roce znamenalo 59% veškerých zjištěných škod způsobených kriminalitou.²⁰ Přitom lze důvodně předpokládat, že nikoli nevýznamná část hospodářské kriminality je nadto skryta v tzv. „temných číslech“, tj. kriminalitě latentní - neoznámené nebo nezjištěné.

Je třeba také připomenout, že množství obětí hospodářské kriminality je vyšší než množství obětí obecné kriminality. Oběťmi hospodářské kriminality se totiž nestávají jen přímé cíle kriminálních útoků, což jsou obvykle právnické osoby působící v ekonomické sféře, případně stát, ale následně také občané, nejen jako vkladatelé či zaměstnanci napadených subjektů, ale i např. jako zákazníci poškození cenovými manipulacemi, nekvalitními výrobky či službami, jako obyvatelé lokality poškozené chováním firem vůči životnímu prostředí, i jako občané státu, na něž dopadají důsledky chybějících prostředků ve státním rozpočtu následkem daňových úniků, zneužívání státních prostředků, předražování státních zakázek a pod.²¹

Hospodářskou kriminalitu chápeme jako *protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (stát, obchodní společnost, fond, fyzická osoba apod.), které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat konkrétních trestných činů.* Ekonomické jednání je jednání, které je realizováno v ekonomickém prostředí s využitím ekonomických nástrojů. K tomu je třeba dodat, že hospodářská kriminalita v tomto pojetí se nekryje zcela s rozsahem trestných činů uvedených v části druhé, hlavě VI. trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Trestné činy hospodářské (ani uvedené dříve v hlavě druhé trestního zákona č. 140/1961 Sb.), ale zahrnuje širší spektrum trestných činů, zasahujících i do trestných činů vymezených především v hlavě V. Trestné činy proti majetku, v souladu s klasifikací používanou ve statistikách Policie ČR. Z toho

---

¹⁹ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010. Praha: MV 2011.

²⁰ Pramen: Statistiky Policie ČR.

²¹ Srov. Economic Crime, Council of Europe, Strasbourg 1981, str. 19.

samozřejmě plyne, že nelze přímo propojovat či porovnávat justiční statistiky hospodářské kriminality dle hlavy VI. Trestního zákoníku se statistikou Policie ČR.

Zůstaneme-li u údajů, uváděných ve statistikách Policie ČR, je významné povšimnout si skladby známých a stíhaných pachatelů.

Tabulka 2

Osoby stíhané v roce 2010 – celkový počet a za hospodářskou kriminalitu

2010	stíhané osoby celkem	%	za hospodářskou kriminalitu	%
celkem osob	112 477	100	14 453	100
0-15 let	1 606	1,42	50	0,34
15-18 let	4 010	3,56	159	0,9
18-20 let	7 059	6,27	385	2,66
20-24 let	14 597	12,97	1 471	10,17
24-30 let	20 852	18,53	2 202	15,23
30-40 let	33 280	29,58	4 534	31,37
40-60 let	28 251	23,06	5 066	35,05
60 a více let	2 822	2,5	586	4,05
dosud netrestaní	58 166	51,71	9 868	68,28
trestaní-nedbalostní TČ	710	0,63	43	0,3
recidiva-úmyslná TČ	53 405	47,48	4 491	31,07
Ženy	14 804	13,16	3 947	27,31
Cizinci	7 377	6,56	1 253	8,67

Je očividné, a pro hospodářskou kriminalitu charakteristické, že mezi jejími pachateli jsou více zastoupeny osoby vyššího věku. Zatímco největší podíl na celkové skladbě pachatelů má věková kategorie 30-40 let, u hospodářské kriminality jsou to pachatelé ve věku 40-60 let. Pachatelé nad 40 let jsou mezi všemi pachateli zastoupeni 25,56 %, mezi pachateli hospodářské kriminality 39,1 %. Zastoupení pachatelů ve věku do 20 let je mezi pachateli hospodářské kriminality velmi nízké (celkem 3,9 %) v porovnání s podílem této věkové skupiny mezi všemi pachateli (11,25%). Mezi pachateli hospodářské kriminality jsou také podstatně více zastoupeni pachatelé dosud netrestaní, naopak významně nižší je podíl recidivistů. Větší podíl mezi pachateli hospodářské kriminality mají ženy a to více než dvojnásobný než činí jejich podíl na celkové skladbě pachatelů; o něco vyšší je podíl cizích státních občanů.

Celkově tedy platí, že mezi pachateli hospodářské kriminality jsou minimálně zastoupeni mladiství a mladí dospělí ve věku do 20 let, naopak podstatně více věková kategorie nad 40 let. V roce 2010 se téměř 70 % pachatelů rekrutovalo z dosud netrestaných

osob, podíl žen byl více než dvojnásobný oproti skladbě všech stíhaných pachatelů. Z tohoto pohledu by se dalo usoudit, že tato skladba odpovídá spíše tradičnímu pojetí pachatelů – tzv. bílých límečků; je to ovšem hypotéza jen povrchní, která by musela být důkladně empiricky ověřena.

Pohled na skladbu stíhaných a obžalovaných pachatelů hospodářské kriminality je ovšem podstatný také z hlediska zastoupení jednotlivých trestných činů. Počty stíhaných a obžalovaných pachatelů podle vybraných trestných činů v letech 2005 až 2010 ukazuje následující tabulka (v prvním sloupci je v prvním řádku vždy číslo příslušného § trestního zákona č. 140/1961 Sb., ve druhém řádku nové číslování podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.) :

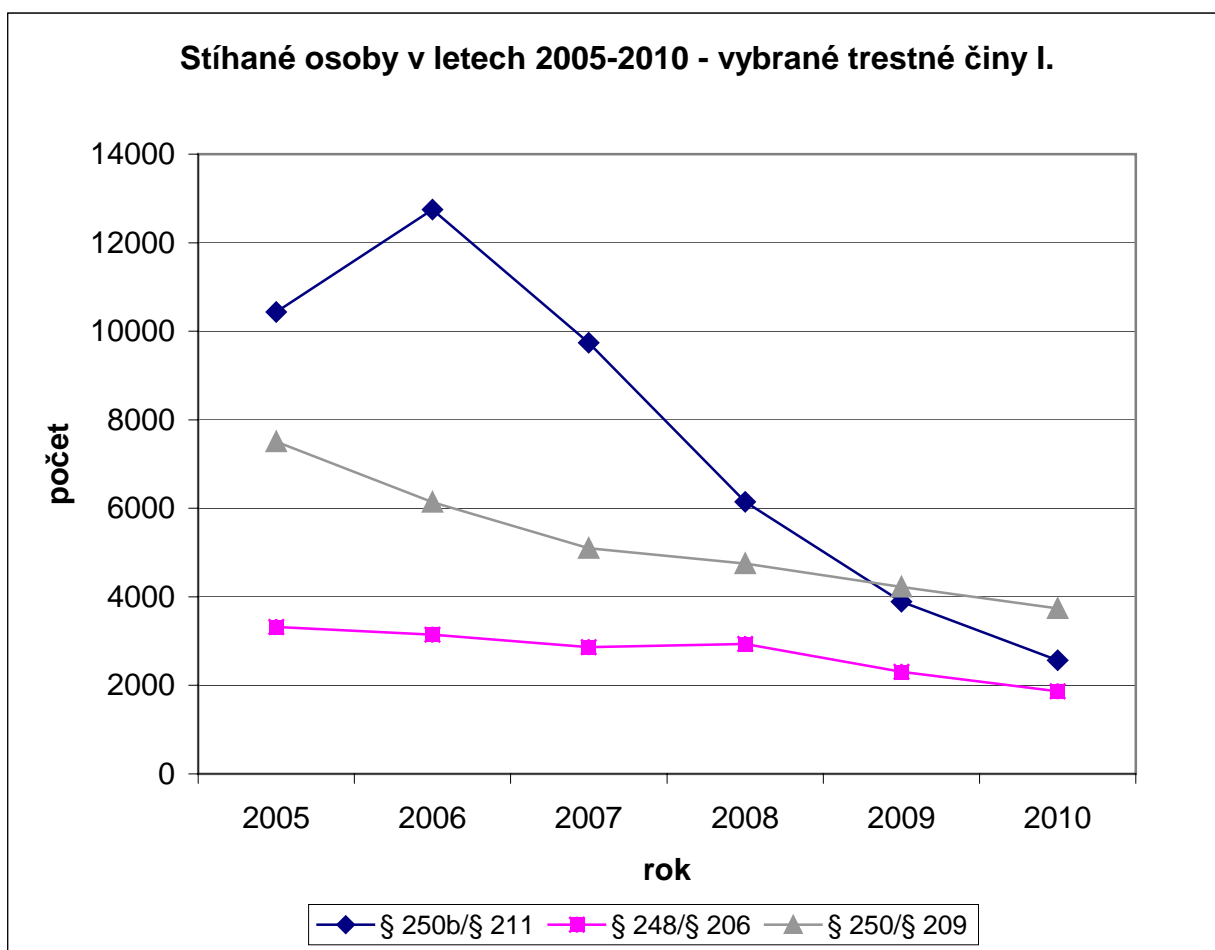
Tabulka 3

§§	stíháno- obžalováno	2005	2006	2007	2008	2009	2010
§ 118	stíháno	151	127	81	92	92	89
nový TZ § 251	obžalováno	119	96	59	71	72	70
§ 118a	stíháno	5	8	1	5	6	4
nový TZ § 252	obžalováno	4	7	0	4	5	3
§ 124	stíháno	10	3	30	8	15	4
Nový TZ § 261	obžalováno	8	3	28	5	8	4
§ 125	stíháno	361	318	303	237	211	182
Nový TZ § 254	obžalováno	310	281	267	206	184	159
§ 126	stíháno	279	367	293	107	36	28
Nový TZ § 225	obžalováno	252	329	275	50	35	28
§ 127	stíháno	18	4	6	5	4	30
Nový TZ § 248	obžalováno	14	4	6	2	3	26
§ 128	stíháno	53	46	46	25	26	20
Nový TZ § 255	obžalováno	48	43	38	11	23	14
§ 129	stíháno	3	2	0	2	0	1
Nový TZ § 259	obžalováno	3	2	0	1	0	1
§ 140	stíháno	216	220	226	203	235	247
Nový TZ § 233	obžalováno	200	210	208	199	226	229
§ 147	stíháno	723	559	517	421	352	344
Nový TZ § 241	obžalováno	571	443	408	328	282	270
§ 148	stíháno	484	418	492	468	480	460
Nový TZ § 240	obžalováno	416	337	419	405	400	390
§ 150	stíháno	240	235	226	296	257	233
Nový TZ § 268	obžalováno	206	204	197	258	234	210
§ 151	stíháno	2	3	4	9	3	34
Nový TZ § 269	obžalováno	1	3	4	8	0	30
§ 152	stíháno	353	238	228	235	220	163
Nový TZ § 270	obžalováno	276	170	170	173	166	115
§ 160	stíháno	99	42	48	44	37	37
Nový TZ § 331	obžalováno	91	40	37	42	31	31
§ 161	stíháno	114	103	74	84	72	92
Nový TZ § 332	obžalováno	82	96	65	78	68	82
§ 162	stíháno	2	4	6	6	3	6
Nový TZ § 333	obžalováno	2	3	2	6	3	3
§ 248	stíháno	3317	3149	2865	2933	2309	1869
Nový TZ § 206	obžalováno	2918	2736	2499	2534	2021	1660
§ 250	stíháno	7504	6139	5100	4750	4220	3736
Nový TZ § 209	obžalováno	6600	5409	4494	4119	3717	3344
§ 250a	stíháno	698	514	489	498	342	358
Nový TZ § 210	obžalováno	584	430	389	419	269	310
§ 250b	stíháno	10432	12748	9743	6147	3891	2570
Nový TZ § 211	obžalováno	9153	11017	8552	5351	3418	2269
§ 252a	stíháno	23	33	11	26	24	43
Nový TZ § 216	obžalováno	22	32	9	25	24	41
§ 255	stíháno	150	114	119	70	80	94
Nový TZ § 220	obžalováno	124	93	95	54	73	83
§ 255a	stíháno	9	18	7	10	15	34
Nový TZ § 221	obžalováno	7	17	7	8	13	28
§ 256	stíháno	230	191	125	123	118	80
Nový TZ § 222	obžalováno	205	181	109	113	104	74
§ 256a	stíháno	98	69	76	69	69	48
Nový TZ § 223	obžalováno	91	53	68	60	65	44
§ 256c	stíháno	42	23	33	36	14	29
Nový TZ § 224	obžalováno	39	22	32	30	12	28

Pramen: statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR – CSLAV

Z tabulky je patrné, že po celou dobu sledovaných šesti let pouze u deseti trestných činů z hospodářské oblasti dosáhl počet stíhaných, resp. obžalovaných pachatelů řádově stovky osob ročně a u tří z nich šlo řádově o tisícovky pachatelů. Vývoj u těchto početněji zastoupených trestných činů ukazují následující grafy:

Graf 3

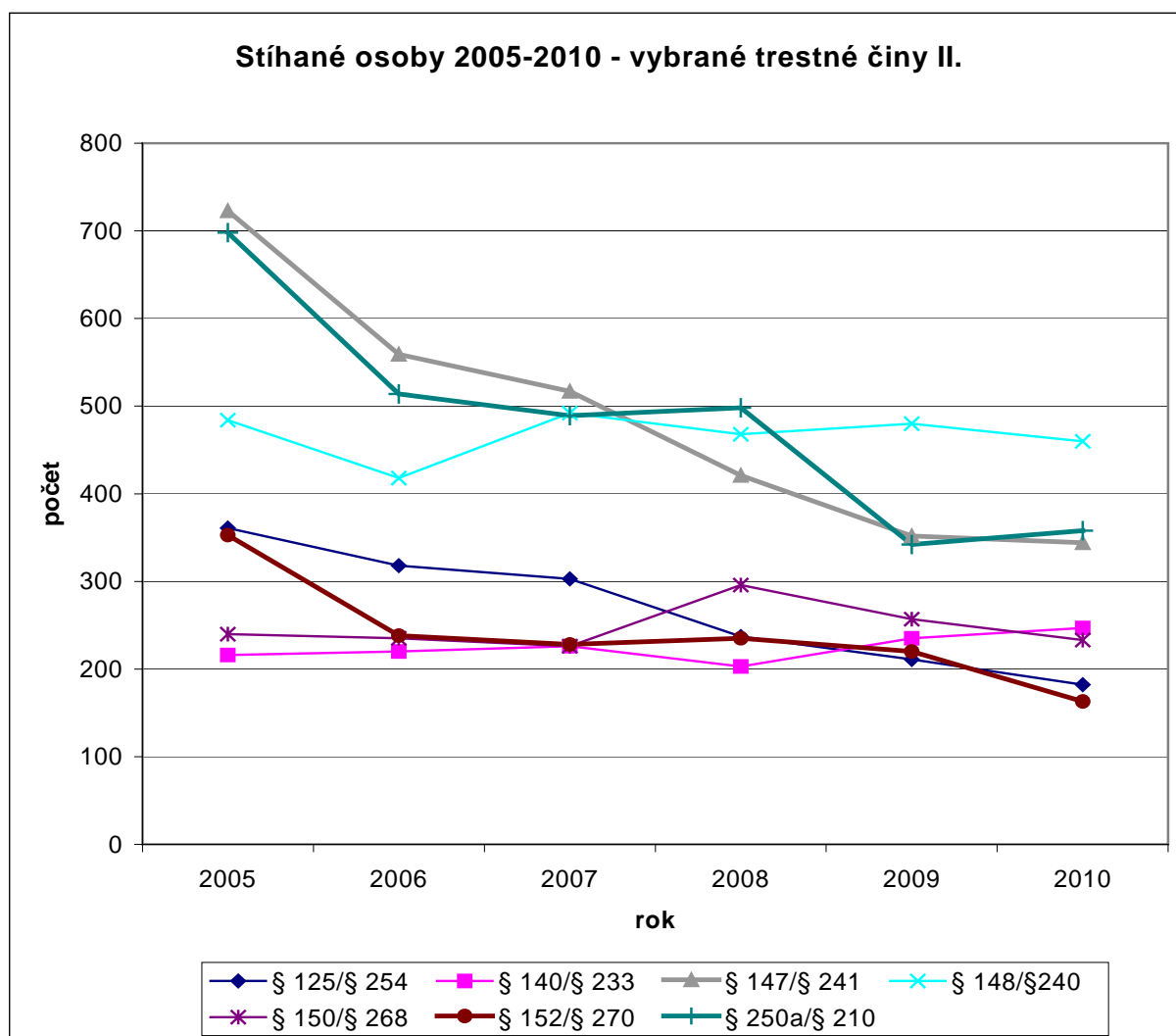

Pramen: statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR – CSLAV

Nejvíce osob stíhaných za hospodářskou kriminalitu bylo u trestného činu úvěrového podvodu (§ 250b, resp. § 211), zde ovšem po vrcholu v roce 2006 (12748 stíhaných osob!) počet stíhaných pachatelů začal poměrně strmě klesat (až na 2570 v roce 2010, t.j. o více než deset tisíc stíhaných osob). Pokles počtu stíhaných osob byl zaznamenán i u dalších nejvíce zastoupených trestných činů, i když ne tak prudký, a sice u trestného činu podvodu (§ 250, resp. § 209) a u trestného činu zpronevěry (§ 248, resp. § 206).

Graf 4

Pramen: statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR – CSLAV

Ve stovkách stíhaných osob se pohybují počty u dalších sedmi trestných činů. Z nich za sledované období zaznamenal podstatný pokles počet stíhaných osob za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (§ 147, resp. § 241) a za trestný čin pojistného podvodu (§ 250a, resp. § 210). K poklesu, i když ne tak výraznému, a to z nižších původních hodnot, došlo u trestných činů zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 125, resp. § 254) a porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi (§ 152, resp. § 270). Relativně stabilní úroveň počtu stíhaných osob zjišťujeme u trestných činů zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 148, resp. § 240), porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu (§ 150, resp. § 268) a padělání a pozměňování peněz (§ 140, resp. § 233).

Uvedených deset trestných činů tvoří v roce 2010 a v podstatě i v předchozích letech podle počtu stíhaných osob jádro a převážnou většinu známé a stíhané hospodářské kriminality. V průběhu sledovaného období poklesly počty stíhaných osob pod hranici jednoho sta ročně u trestných činů neoprávněného podnikání (§ 118, resp. § 251), porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 126, resp. § 225), podplácení (§ 161, resp. § 332) a porušování povinnosti při správě cizího majetku (§ 255, resp. § 220).

Tyto údaje lze konfrontovat s údaji ze statistik Policie ČR, týkajícími se počtu spáchaných trestných činů (trestné činy jsou zde sledovány podle tzv. takticko-statistické klasifikace trestné činnosti – TSK). Údaje se týkají roku 2010.

Tabulka 4

TRESTNÉ ČINY	Zjištěné	Objasněné	Spáchané recidivisty	Spáchané mladistvými 15-17 let	Zjištěná škoda (v tis. Kč)	zajištěno
Tr.č. proti předpisům o nekalé soutěži	21	3	0	0	16 150	0
Neoprávněné podnikání	101	72	38	1	22 269	0
Poškození spotřebitele	3	1	1	0	944	0
Pašování a krácení cla	4	4	0	0	118	0
Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění	246	173	58	0	99 680	0
Poruš. závaz. pravidel hosp. styku	0	0	0	0	0	0
Poruš. povin.v řízení o konkursu.	63	31	15	0	12 398	0
Poruš. povinností při správě cizího maj.	150	68	10	0	1 182 852	0
Podvody proti soc. zab. a nemocenskému pojištění	442	369	143	0	13 485	0
Ochrana měny	2 982	447	506	83	24 718	0
Padělání známek a kolků	7	2	1	0	49	0
Krácení daně	601	284	108	0	4 510 534	0
Zneuž. pravomoci veřejného činitele	75	41	4	0	47 454	0
Úplatkářství - přijímání úplatku	53	27	6	0	0	0
Poškození věřitele	173	76	26	0	517 422	0
Paděl. a pozměň. veřejné listiny	620	467	157	2	3 613	0
Nedov. výroba a držení st.pečetí a úředního razítka.	13	8	6	0	3	0
Ohrožování zdraví závadnými potravinami	2	1	0	0	0	0
Vystavení nepravdivého potvrzení	4	1	0	0	48	0
Zpronevěra	2 761	1 928	785	1	1 636 878	217
Podvod	4 407	2 568	1 326	4	3 380 075	744
Pletichy při veř. soutěži a dražbě	27	4	0	0	0	0
Zneuž. informací v obch. styku	31	8	1	0	157 248	0
Neoprávněné provozování loterie	8	7	1	0	2	2
Poruš. předpisů o nálepkách	78	66	7	0	4 832	0

Neoprávněné nakládání s os. údaji	16	8	0	0	0	0
Ostatní tr. činy proti měně	13	7	3	0	21	0
Neoprávněné držení plat. karty	8 074	1 475	891	125	339 919	16
Úplatkářství - podplácení	124	96	25	0	124	0
Úplatkářství - nepřímé	4	2	0	0	0	0
Zvýhodňování věřitele	70	28	5	0	100 263	0
Pletichy při řízení konk. a vyr.	0	0	0	0	0	0
Ohr. a pošk. život. prostř. - úmysl.	34	17	5	0	1 602	0
Ohr. a pošk. život. prostř. - nedbal.	13	4	1	0	294	0
Předlužení	34	23	8	0	94 166	0
Neoprávněné vydání cenného papíru	0	0	0	0	0	0
Manipulace s kurzem investičních nástrojů	0	0	0	0	0	0
Nedovolená výr.rad.mat.	1	0	0	0	0	0
Porušování práv k ochranné známce	359	312	28	2	20 375	0
Porušování průmyslových práv	22	20	3	0	619	0
Poruš. autor. práva, práva k databázi a padělání díla	650	464	244	9	37 708	0
Zastření původu věci	176	82	37	0	44 162	0
Pošk. a zneuž. záznamu na nosiči informací	101	30	13	0	0	0
Provoz. nepoctivých her a sázek	2	1	0	0	1 661	0
Pojistný podvod	354	245	78	1	102 858	0
Úvěrový podvod	3 768	2 984	1 456	1	1 125 996	229
Dotační podvod	31	14	3	0	161 817	0
Nesplnění oznamovací povinnosti v daň. říz.	0	0	0	0	0	0
Neodved. daně, pojistného a příspěvku. ..	665	330	67	0	203 378	0
Ostatní hosp. trestné činy	144	108	46	0	26 813	0

Pramen: statistiky Policie ČR

Z této statistiky vyplývá, že „nejběžnějším“ typem trestné činnosti v této oblasti bylo v roce 2010 neoprávněné držení platební karty, až pak podvod, úvěrový podvod, zpronevěra a trestná činnost proti ochraně měny. Největší objem škod, způsobených zjištěnou hospodářskou kriminalitou jde na vrub krácení daně a dále podvodů, zpronevěr, úvěrových podvodů a porušování povinnosti při správě cizího majetku. U těchto trestných činů se zjištěná škoda pohybuje v řádu miliard. Ve srovnání s výší způsobené škody je objem zajištěných prostředků minimální (a u naprosté většiny trestných činů nulový). Počet trestných činů spáchaných recidivisty je nejvyšší u podvodů a úvěrových podvodů, trestné činy spáchané mladistvými ve věku 15-17 let se týkají téměř výhradně ochrany měny a neoprávněného držení platební karty.

Důvody poklesu počtu pojistných podvodů v roce 2010 (o 75 ve srovnání s rokem 2009) je spatřován dle názoru Policie ČR v tom, že pojišťovny oznamují policii případy z hlediska dokazování složitější, s vyšší škodou, kde již v rámci svých oprávnění nemohou získat a prověřit určité okolnosti, na jejichž základě by mohlo být odpovědně rozhodnuto o výplatě pojistného.

Důvody poklesu počtu úvěrových podvodů lze spatřovat především v obezřetnějším přístupu bankovních institucí a dalších subjektů k poskytování půjček a úvěrů. Důsledněji jsou prověřovány schopnosti žadatelů úvěr splácet. Snížil se počet institucí, které půjčky poskytují, nejsou podávána trestní oznámení v takové míře, jako v minulých obdobích, ale jsou vyšší měrou využívány ostatní instrumenty (civilní žaloby, vymáhání pohledávek specializovanými firmami apod.). Naopak v oblasti daňové kriminality došlo k nárůstu v počtu skutků u obou daňových trestných činů: zkrácení daně a neodvedení daně (§ 241, § 240 tr. zákoníku, dříve § 147, § 148 tr. zák. 1961). Byl konstatován posun spočívající ve vylákávání výhody na dani z přidané hodnoty (nadměrných odpočtů DPH) od fiktivních dispozic s komoditami k reálným obchodům, avšak zčásti s fiktivními objemy komodit. Trestná činnost daňového charakteru byla i v roce 2010 charakterizována třemi oblastmi: falšování a fiktivní vystavování faktur, tradiční daňové trestné činy, jako je nelegální dovoz tabáku a výroba cigaret, pančování ropných produktů a lihovin a jejich prodej bez odvedení spotřební daně a vytváření takzvaných řetězců obchodních firem, přes které jsou realizovány fiktivní dovozy a vývozy na počátku téměř bezcenného zboží. V roce 2010 byl také zaznamenán enormní nárůst daňové trestné činnosti, a to zejména krácení spotřební daně z minerálních olejů (pohonných hmot). V posledních dvou letech se stal novým fenoménem daňových úniků v ČR a v EU obchod s emisními povolenkami.²²

Zpráva o činnosti státního zastupitelství v roce 2010 konstatuje, že se vyskytly některé nové formy podvodných jednání, včetně zneužívání internetu. Dle této zprávy u závažné hospodářské a finanční kriminality jednoznačně převažují daňové trestné činy a trestná činnost zaměřená proti ekonomickým zájmům Evropské unie. Bankovní kriminalita se prakticky nevyskytuje, aniž lze ovšem s určitostí říci, zda zcela odezněla, anebo si negativní jevy ve své oblasti řeší bankovní sektor sám, případně je skryta v latentní formě. Zčásti na tom mají zřejmě podíl i vnitřní opatření bankovního sektoru, zejména obezřetnější úvěrová

---

²² Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010. Praha: MV 2011.

politika a evidence problémových klientů. V roce 2010 byl sice zaznamenán relativně vyšší nárůst korupce, ale v absolutním počtu stíhaných a obžalovaných osob pro typické korupční trestné činy jde stále o vcelku zanedbatelná čísla. Pokud jsou úvahy o vysoké míře latence tohoto jevu reálné, pak nelze tato statistická data interpretovat jinak, než že se společnosti dosud nepodařilo najít žádný efektivní (ani trestněprávní) nástroj pro boj proti korupci.²³

---

²³ Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2010. 7 NZN 601/2011. Brno: NSZ 2011.

Stručný přehled vývoje trestního práva hmotného

Mgr. Jiří Vlach

Z historického hlediska zcela nedávno nahradil trestní zákoník publikovaný pod číslem 40/2009 Sb. svého letitého předchůdce po bezmála padesáti letech jeho planosti. Trestní zákon č. 140/1961 Sb. byl tak (byť mnohokrát novelizován) naším nejdéle platným kodexem trestního práva hmotného od roku 1918. Tato stať si klade za cíl stručně pojednat o některých důležitých milnících vývoje trestního práva hmotného od založení samostatného československého státu po současnost.

Záhy po vzniku samostatného československého státu 28. října 1918 vyvstala naléhavá potřeba stanovit jakým právním řádem se bude společnost řídit. Stalo se tak prostřednictvím tzv. recepční normy, tj. zákonem č. 11/1918 Sb. Jím byly ponechány v platnosti právní předpisy bývalého Rakouska-Uherska, „aby byla zachována souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu“. V oblasti trestního práva hmotného tak na území nově vzniklého státu zůstal v platnosti jednak rakouský trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích č. 117/1852 ř. z. se všemi změnami a doplňky, jednak uherský trestní zákon z roku 1878 a zákon o přestupcích z roku 1889; tyto uherské předpisy platily pouze na Slovensku, nikoliv v Českých zemích. Byla tak vytvořena situace, že na území Československa platily v oblasti trestního práva předpisy různé provenience a jen pomalu a s obtížemi se dosahovalo postupné unifikace právního řádu.²⁴

V období do 2. světové války bylo v Československu zpracováno několik návrhů a osnov nového trestního zákona, k celkové kodifikaci nového trestního práva však nedošlo. Určitá nepřehlednost trestně právních předpisů vyplývající z platnosti dvou trestních zákonů v Československé republice se prohlubovala postupným vydáváním dalších zákonů, které měly trestně právní charakter. Šlo např. o vydání zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., o zákon č. 178/1924 Sb. o úplatkářství a proti porušování úředního tajemství, o zákon č. 102/1929 Sb. o donucovacích pracovnách a policejním dozoru aj. Je též třeba zmínit

---

²⁴ srov. Karabec, Z. a kol.: Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe. Česká republika, Praha: IKSP, 2002, s. 7 a n.

významný zákon č. 48/1931 Sb. o trestním soudnictví nad mládeží, který byl na svou dobu velmi moderním předpisem založeným na řadě progresivních názorů na zacházení s mladistvými pachateli a na metody jejich převýchovy. Zákon zavedl pojem mladistvého, kterým se rozuměla osoba ve věku od 14 do 18 let, osoby mladší nebyly trestně odpovědné za své činy. Trestní věci mládeže soudili specializovaní soudci za účasti laických přísedících, tzv. senáty mládeže.

Okupací Československa za 2. světové války byla v podstatě ochromena účinnost demokratického právního řádu. I když formálně zůstaly základní předpisy v platnosti na území tzv. Protektorátu Čech a Moravy, postupně ve stále větší míře začalo platit německé trestní právo i pro české občany. Přestaly být respektovány základní zásady demokratického trestního zákonodárství, trestní právo bylo uplatňováno především k prosazení zájmu okupačních sil, zákony byly aplikovány různě podle národní, rasové a politické příslušnosti stíhaných osob, byly ukládány nepřiměřeně tvrdé tresty i za drobné delikty, u kterých bylo podezření na politickou motivaci.

Po osvobození Československa v roce 1945 a obnově státnosti pozbyly platnosti, podle ústavního dekretu o obnovení právního pořádku²⁵ z 3. 8. 1944, všechny změny zavedené v oblasti trestního práva německými okupanty a jejich přísluhovači. Trestní právo se tak formou i obsahem vrátilo do stavu před 2. světovou válkou.²⁶

Již v prvních měsících poválečného období bylo vydáno několik předpisů, které umožnily potrestání osob, které se dopustily zločinů proti českému a slovenskému národu a které kolaborovaly s německými okupanty. Tyto tzv. retribuční dekrety se staly základem pro stíhání válečných zločinců, zrádců a kolaborantů před mimořádnými lidovými soudy, které byly zřízeny zákonem č. 17/1945 Sb. I když pro řízení před mimořádnými lidovými soudy byly stanoveny velmi krátké procesní lhůty, řada trestních věcí nemohla být skončena včas, a proto po zrušení těchto soudů přešly v roce 1947 tyto trestní věci do pravomoci soudů řádných.

Po nastolení totalitního režimu v únoru 1948 došlo v československém trestním právu k řadě změn a podstatným zásahům do dosavadní koncepce buržoazního trestního práva. Již

²⁵ tento ústavní dekret prezidenta republiky byl publikován pod č. 11 Úředního věstníku československého, vydaného v Londýně dne 14. listopadu 1944 a později ratifikován ústavním zákonem č. 57/1946 Sb.

²⁶ viz Karabec, Z., Vlach, J. a kol: Criminal Justice System in the Czech Republic, Praha: IKSP, 2011, s. 7

na počátku totalitního období byl vydán zákon č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky, zákon č. 232/1948 Sb. o státním soudu a zákon č. 247/1948 Sb. o táborech nucených prací. Již tyto zákony významně změnily charakter trestního práva, které se postupně stalo nástrojem ostré represe zaměřené proti osobám nesouhlasícím s danými politickými změnami a proti celým společenských a sociálních třídám a skupinám. V podstatě však základem trestního práva v Československu stále zůstávaly staré trestní zákony pocházející z období Rakouska-Uherska.

Proto podle usnesení vlády ze 14. 7. 1948 byly v rámci tzv. právnické dvouletky zahájeny práce na návrhu nového trestního zákona. Dne 12.7.1950 schválilo tehdejší Národní shromáždění čtyři nové základní trestní předpisy: trestní zákon (zák. č. 86/1950 Sb.), trestní řád (zák. č. 87/1950 Sb.), trestní zákon správní (zák. č. 88/1950 Sb.) a trestní řád správní (zák. č. 89/1950 Sb.). Všechny tyto nové zákony měly již vyhraněně třídní charakter, jejich explicitním účelem bylo „chránit lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu i jednotlivců a vychovávat k dodržování pravidel socialistického soužití“. Trestní zákon byl koncipován podle zásad sovětského práva a vymezení trestného činu vycházelo výlučně z materiálního pojetí. Byla zavedena monopartice, tedy soudně trestné delikty byly jednotně označeny jako trestný čin. Hranice trestní odpovědnosti byla stanovena na dovršení 15. roku věku. Skutkové podstaty jednotlivých trestných činů byly formulovány mnohdy volně a neurčitě tak, aby umožňovaly široký výklad a trestní postih všech forem jednání proti zájmům státu zejména v politické a hospodářské oblasti.²⁷

V letech 1956-57 byla v návaznosti na změny v politické situaci provedena určitá reforma trestního zákona vydáním několika doplňujících zákonů hmotně právní povahy (viz např. zák. č. 63/1956 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 86/1950 Sb.). Šlo o určité posílení individualizace trestání vzhledem k osobě pachatele a o zvýšení ochrany majetku v socialistickém vlastnictví (zák. č. 24/1957 Sb. o kárném /disciplinárním/ stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví.).

Podstatnější změny v trestním právu byly provedeny po přijetí nové Ústavy v roce 1960, která reagovala na změny v politickém klimatu projevujícími se např. opuštěním

---

²⁷ blíže viz Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo procesní. 2. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 29 a n.

nejhrubších forem státního teroru proti politickým odpůrcům, překonáním důsledku tzv. kultu osobnosti aj. Byl přijat nový trestní zákon č. 140/1961 Sb., který byl v podstatě základem trestního práva v ČR po dalších bezmála 50 let.

Tento trestní zákon zavedl řadu změn do dosavadní úpravy trestního práva. Ústavou z roku 1960 byly zřízeny místní lidové soudy a zákonem č. 38/1961 Sb. byla upravena jejich činnost a bylo jim svěřeno rozhodování o méně nebezpečných činech, které byly označeny jako tzv. provinění, za která mohla být ukládána opatření především výchovné povahy. Zákon č. 60/1961 Sb. zrušil dosavadní trestní zákon správní a nově stanovil úkoly a pravomoci národních výborů při rozhodování o přestupcích a při zabezpečování tzv. socialistického pořádku. Zákon č. 120/1962 Sb. o boji proti alkoholismu obsahoval i ustanovení hmotně právní povahy umožňující ukládat trestní sankce za porušení některých povinností vyplývajících z tohoto zákona. Došlo také k nové úpravě výkonu trestu odnětí svobody a k zavedení určitých prvků humánnějšího zacházení s odsouzenými osobami (zák. č. 59/1965 Sb.).

Pokud jde o působení místních lidových soudů²⁸, po několika letech se ukázalo, že tyto instituce nenaplnily očekávání a nezískaly si potřebnou autoritu, a proto zákonem č. 150/1969 Sb. o přečinech byly místní lidové soudy zrušeny, a tím byla i zrušena kategorie provinění; zároveň byla vytvořena nová kategorie soudně trestných deliktů tzv. přečiny. Za zmínku stojí i zákon č. 44/1973 Sb. o ochranném dohledu, který byl určitým pokusem o kontrolu chování zvláště narušených osob po propuštění z trestu odnětí svobody. Tento dohled však byl záhy redukován na pouhý policejní dozor nad vybranými kategoriemi propuštěných osob a původně zamýšlené poslání zákona prohloubit postpenitenciární péči o odsouzené, zůstalo nenaplněno. Zákon o přečinech a tedy i kategorie soudně trestného deliktu „přečin“ byl zrušen novelou trestního zákona provedenou zák. č. 175/1990 Sb. Zároveň byl zrušen i zmíněný zákon č.44/1973 Sb.,o ochranném dohledu.

Vlivem společenských, ekonomických a politických změn, k nimž došlo po pádu totalitního režimu v roce 1989, vyvstala naléhavá potřeba reagovat na tyto změny ve všech právních oblastech. Dělo se tak formou mnoha dílčích novelizací, které však byly zaměřeny převážně na pokrytí aktuálních potřeb vyvolaných dynamikou kriminality a do koncepčního

---

²⁸ viz Karabec, Z. a kol.: Systémy trestní justice v Evropě a Severní Americe.Česká republika, Praha: IKSP 2002, s. 9 a n.

pojetí trestního práva zasahovaly jen okrajově.²⁹ Trestní zákon č. 140/1961 Sb. byl tak za poměrně dlouhou dobu své existence mnohokrát novelizován³⁰ a i když byly podstatně potlačeny nebo odstraněny různé deformace trestního práva vycházející z komunistické ideologie a třídního pojetí trestního zákona, bylo nezbytné přikročit ke zcela nové kodifikaci trestního práva ČR.

Dnem 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který přinesl do oblasti trestního práva hmotného celou řadu celou řadu změn. Kodifikace je založena na osvědčených zásadách demokratického trestního práva, mezi které patří zejména:

- subsidiární úloha trestního práva (princip „ultima ratio“) jako krajního prostředku ochrany jednotlivců a společnosti;
- pachatele lze uznat vinným a uložit mu za něj trestně právní sankci jedině na základě zákona („nullum crimen nulla poena sine lege“);
- zákaz retroaktivity přísnějšího zákona;
- nepřípustnost analogie k rozšiřování podmínek trestní odpovědnosti a při stanovení trestů a ochranných opatření, včetně podmínek pro jejich uložení (zákaz analogie in malam partem);
- individuální trestní odpovědnost fyzických osob za vlastní jednání vylučuje kolektivní odpovědnost, přičemž trestní odpovědnost právnických osob je připuštěna pouze za striktních podmínek uvedených v trestním zákoně;
- trestní odpovědnost je založena na zavinění („nullum crimen sine culpa“);
- ukládání a výkon sankcí vyjadřuje přiměřenost trestání ve vztahu k závažnosti trestného činu a k osobě pachatele.

Protože jsou v ČR uvedené zásady v teorii i praxi obecně uznávány, nejsou již přímo definovány v trestním zákoníku, ale jsou jeho samozřejmým základem a budou i nadále určovat charakter celého trestního zákonodárství.

Trestní zákoník opustil materiální pojetí trestného činu³¹ a nahrazuje jej pojetím formálně-materiálním.³² Dosavadní pojem společenské nebezpečnosti je nově nahrazen

---

²⁹ blíže viz důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb.

³⁰ blíže viz Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo procesní. 2. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck 2003, s. 30 a n.

³¹ v předchozí právní úpravě bylo toto pojetí zásadním a prvořadým elementem určujícím charakter trestního práva

pojmem společenská škodlivost činu, vztahující se k spáchanému činu, který zasáhl zájmy chráněné trestním zákoníkem, a v tomto smyslu je tedy „poškodil“.³³ Nově byla zavedena kategorizace trestných činů na zločiny a přečiny, která se projevuje nejen v trestním právu hmotném, ale i v trestním právu procesním. V obecné rovině lze též konstatovat, že se nová kodifikace nese v duchu výrazné změny hierarchie zákonem chráněných zájmů odrážející se v uspořádání jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku (blíže viz tabulka).

Tabulka

Srovnání jednotlivých hlav zvláštních částí trestního zákona a trestního zákoníku

Hlava	140/1961 Sb.	40/2009 Sb.
I	Trestné činy proti republice, cizímu státu nebo mezinárodní organizaci	Trestné činy proti životu a zdraví
II	Trestné činy hospodářské	Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
III	Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných	Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
IV	Trestné činy obecně nebezpečné	Trestné činy proti rodině a dětem
V	Trestné činy hrubě narušující občanské soužití	Trestné činy proti majetku
VI	Trestné činy proti rodině a mládeži	Trestné činy hospodářské
VII	Trestné činy proti životu a zdraví	Trestné činy obecně nebezpečné
VIII	Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti	Trestné činy proti životnímu prostředí
IX	Trestné činy proti majetku	Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
X	Trestné činy proti lidskosti	Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných
XI	Trestné činy proti brannosti	Trestné činy proti branné povinnosti
XII	Trestné činy vojenské	Trestné činy vojenské
XIII	–	Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

³² blíže viz . Šámal, P.: Trestní zákoník a naplňování funkcí a základních zásad trestního práva hmotného. Bulletin advokacie 10/2009, s. 23

³³ viz Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník I. §1 až 139. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck 2009, s. 94 a n.

Došlo k upřednostnění trestněprávní ochrany života, zdraví tělesné integrity, osobní svobody, nedotknutelnosti, důstojnosti, vážnosti, cti, soukromí, obydlí a majetku, jakož i dalších základních lidských práv, svobod a zájmů.³⁴ Patrná je také nová filosofie ukládání trestních sankcí vycházející ze zásady depenalizace. Trest odnětí svobody je zde chápán jako „ultima ratio“ soud by měl u méně závažných trestných činů nejdříve zvažovat možnost uložení některé z alternativních sankcí. Nově byl zaveden trest domácího vězení.

Trestní právo České republiky je z podstatné části kodifikováno v jednom zákoně. Je třeba uvést, že podle Listiny základních práv a svobod (uvozena ústavním zákonem č. 23/1991 Sb.) je možno označit nějaké jednání za trestný čin pouze na základě zákona. Vedle trestního zákoníku jsou ustanovení hmotně právní povahy obsažena též v:

- zákoně č. 184/1964 Sb., kterým se vylučuje promlčení trestního stíhání nejzávažnějších trestných činů proti míru, válečných trestných činů a trestných činů proti lidskosti, spáchaných ve prospěch nebo službách okupantů (ve spojitosti s 2. světovou válkou);
- zákoně č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů;
- zákoně č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., č. 633/1992 Sb. a č. 198/1993 Sb.;
- zákoně č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu;
- zákoně č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě; či v
- zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

S trestním zákonem souvisejí ovšem i další předpisy, ve kterých jsou uvedeny sankce za jednání, která jsou méně nebezpečná než trestné činy. Tato jednání jsou převážně označena jako přestupky nebo správní delikty. Jde především o zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, devizové správní delikty jsou upraveny v zákoně č. 219/1995 Sb., celní přestupky v zákoně č. 13/1993 Sb. Dále se jedná o různé předpisy upravující disciplinární odpovědnost pracovníků, kárné přestupky příslušníků ozbrojených sborů, přestupky účastníků dopravy apod. Tyto přestupky (nebo správní delikty) jsou projednávány ve správním řízení různými státními exekutivními nebo kontrolními orgány a nejsou za ně ukládány tresty uvedené v trestním zákoně. Rozhodnutí těchto orgánů mohou přezkoumávat soudy.

---

³⁴ srov. Šámal, P.: Trestní zákoník a naplňování funkcí a základních zásad trestního práva hmotného. Bulletin advokacie 10/2009, s. 23.

V návaznosti na uskutečněnou rekodifikaci trestního práva procesního je aktuálně připravována rekodifikace trestního práva procesního. Nicméně již s přijetím nového trestního zákona vyvstala naléhavá potřeba novelizovat stávající trestní řád,³⁵ především v souvislosti se zavedením kategorizace trestných činů, přechodem z materiálního na formální pojetí trestného činu, novou úpravou zabezpečovací detence či s úpravou trestu domácího vězení a obecně prospěšných prací.

---

³⁵ zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Resumé

PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

Sborník „Kriminalita v roce 2010“ je dvacátou publikací Institutu pro kriminologii a sociální prevenci z řady publikací (označovaných pracovně jako „ročenky“), věnovaných hodnocení stavu kriminality v roce předchozím a trendům kriminality v ČR obecně. Skládá se ze souboru několika statí pracovníků institutu a ve své tabulkové části navazuje na statistické údaje uvedené v dříve vydaných sbornících věnovaných trendům kriminality. Současně - zaměřením jednotlivých statí - se snaží poskytnout hlubší vhled do závažných problémů s kriminalitou souvisejících a jinde málo diskutovaných – konkrétně se jedná o problematiku obětí kriminality, problematiku organizovaného zločinu, ekonomické kriminality a v tomto sborníku i změnám v trestním právu hmotném, a to proto, že od 1.1.2010 platí v ČR nový trestní zákoník.

Rok 2010 se právě s ohledem na nový trestní zákoník, stává rokem určitého, i když nepřilíš radikálního zlomu ve sledování trendů kriminality v ČR. Vzhledem k tomu, že zatím nebyl proveden větší zásah do metodiky zpracování resortních statistik ani v resortu MV (Policie ČR), ani v resortu MSp (došlo jen k „přečíslování“ starých paragrafů trestního zákona na nové), nelze kvalifikovaně zhodnotit vliv nového trestního zákoníku, zohledňující nový přístup ke kontrole kriminality v ČR, na úroveň kriminality v hodnoceném roce. Proto v této naší studii nečiníme z dat roku 2010 žádné dalekosáhlé závěry, pokud se změn trendů kriminality týká, protože k tomu chybí hlubší analýza, jak se změna trestního zákona promítla do úrovně kriminality obecně, ale i jednotlivých kriminálních jevů zjišťovaných statistikami obou zmíněných resortů. Takovou analýzu však lze učinit až po uplynutí určité doby od data změny- minimálně však po 3 – 5 letech.

Proto úvodní stať vedoucí autorského kolektivu, která je tradičně věnována vývoji kriminality v roce předchozím, v kontextu vývoje kriminality po roce 1990 nezachází do příliš velkých detailů, ani nečiní ze změn ve statistických datech hlubší závěry. Jsou v ní sice komentovány základní statistické ukazatele o kriminalitě v roce 2010, jejichž zdrojem jsou standardní i nestandardní sestavy statistik Policie ČR a statistické údaje zpracovávané

Ministerstvem spravedlnosti ČR a Nejvyšším státním zastupitelstvím ČR, ale nejsou zde rozebírány změny v trendech oproti minulému období.

Ve stati věnované organizovanému zločinu se v rámci výzkumu organizovaného zločinu pravidelně zjišťují základní data o struktuře a činnosti organizovaných zločineckých skupin na území ČR. Z rozsáhlého výzkumu, který probíhá v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci od roku 1993, jsou zde uvedeny základní kvantitativní údaje, vypovídající o míře a způsobu účasti stálých členů a externistů, žen a cizinců ve zločineckých skupinách, o formách nelegálních a podpůrných aktivit organizovaných skupin. Základem uváděných dat jsou expertní odhady, které prostřednictvím anonymních dotazníků sdělují zkušenosti pracovníci speciálních útvarů Policie České republiky, zaměřených na boj proti organizovanému zločinu, drogám, korupci a finanční kriminalitě. Počet dotazovaných expertů se pohybuje mezi 12 - 33. Na začátku roku 2011 proběhlo u 28 expertů již osmnácté šetření, ve kterém dotázaní hodnotili stav v roce 2010. Díky tomu jsou ve studii využity dlouhodobé časové řady.

Příspěvek věnovaný problematice obětí trestné činnosti v České republice v roce 2010 je nejrozsáhlejším materiálem poskytujícím souhrnné informace o obětech jinde nezveřejňovaných. Jeho hodnotu umocňuje řada podrobných tabulek obsahujících statistické údaje o obětech v maximálně možném členění.

Další příspěvek se zabývá fenoménem hospodářské kriminality, které se v „ročence kriminality“ věnujeme dlouhodobě. Hospodářskou kriminalitu chápeme jako *protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (státu, obchodní společnosti, fondu, fyzické osoby apod.), které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat konkrétních trestných činů*. Ekonomické jednání je jednání, které je realizováno v ekonomickém prostředí s využitím ekonomických nástrojů. K tomu je třeba dodat, že hospodářská kriminalita v tomto pojetí se nekryje zcela s rozsahem trestných činů uvedených v části druhé, hlavě VI. trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Trestné činy hospodářské, ale zahrnuje širší spektrum trestných činů, zasahujících i do trestných činů vymezených především v hlavě V. Trestné činy proti majetku, v souladu s klasifikací používanou ve statistikách Policie ČR. Z toho samozřejmě plyne, že nelze přímo propojovat či porovnávat justiční statistiky hospodářské kriminality dle hlavy VI. Trestního zákoníku se statistikou Policie ČR.

Závěrečná stat' podává stručný přehled o některých důležitých milnících vývoje trestního práva hmotného od založení samostatného československého státu po současnost. Její zařazení do sborníku souvisí s existencí nového trestního zákoníka publikovaného pod číslem 40/2009 Sb., který nahradil svého letitého předchůdce po bezmála padesáti letech jeho platnosti. (Trestní zákon č. 140/1961 Sb. byl tak, byť mnohokrát novelizován, naším nejdéle platným kodexem trestního práva hmotného od roku 1918.)

Významnou část sborníku tvoří přílohy – tabulky zachycující kontinuální vývoj kriminality obecně i vývoj jednotlivých druhů a také méně dostupné informace získané při řešení jiných úkolů v IKSP, které však s problematikou hodnocení kriminality v ČR šířeji souvisejí (např. statistické údaje o počtu vězněných osob ve světě).

Abstract

PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

The compendium “Criminality in the Year 2010” is the twentieth publication by the Institute for Criminology and social prevention from a series of publications (with the working name “yearbooks”) devoted to assessing the state of criminality in the preceding year and criminal trends in the Czech Republic in general. It is compiled from a collection of several papers by institute staff and in its chart section it follows on from the statistical data given in previously published compendia devoted to criminality trends. At the same time – through the focus of separate papers – it attempts to provide a deeper insight into the serious problems connected with criminality and discussed very little elsewhere – specifically, this concerns the topics of victims of criminality, organised crime, economical criminality and, in this year’s compendium, changes in substantive law, due to the fact that a new legal code began to apply in the Czech Republic as of 1.1.2010.

With regard to the new criminal code, the year 2010 represents a certain, but not particularly radical, turning point in monitoring criminality trends in the Czech Republic. In view of the fact that no significant inroads have as yet been made into the methodology of processing departmental statistics either in the Ministry of the Interior (Police of the Czech Republic), or the Ministry of Justice (old clauses have only been “re-numbered” as new ones), it is impossible to make a qualified assessment of the influence of the new criminal code on the level of criminality in the year assessed, taking into account the new approach to prevention of criminality in the Czech Republic. For this reason, we do not come to any far-reaching conclusions in this study of ours from the data for 2010 as far as changes in criminality trends are concerned, because in-depth analysis both of how the change in the criminal act is reflected in the level of criminality as a whole, and also of separate criminal phenomena established by statistics from both of the above ministries is lacking. Such an analysis can be made only after the passing of a certain period from the date of this change – at least, however, 3 - 5 years.

For this reason, the introductory article by the head of the authorial team which is traditionally devoted to the development of criminality in the preceding year in the context of

developments in criminality after the year 1990 does not go into particularly great detail, nor does it draw any profound conclusions from changes in the statistic data. Although it includes a commentary on the basic statistical indicators of criminality for the year 2010, the source of which are standard and non-standard sets of statistics from the Police of the Czech Republic compiled by the Ministry of Justice of the Czech Republic and the Supreme State Prosecution Service of the Czech Republic, but it does contain a breakdown of the changes in trends as against the past period.

In the article dedicated to organised crime, as part of research into organised crime, basic data is regularly established on the structure and activities of organised criminal groups within the territory of the Czech Republic. Basic quantitative data from wide-ranging research which has been underway at the Institute for Criminology and Social Prevention since 1993 is contained in this article, reflecting the degree and method of participation of permanent members and externalists, women and foreign nationals within the criminal groups and on the forms of illegal and additional activities of these organised groups. The foundation of the aforementioned data is educated estimates communicated by means of anonymous questionnaires by experienced members of special units of the Police the Czech Republic targeted at fighting organised crime, drugs, corruption and financial criminality. The number of those questioned is in the region of 12 - 33. At the beginning of 2011, the 18th running examination was carried out of 28 experts where they assessed the situation in the year 2010. Due to this, long-term time sequences are used in the study.

The contribution dedicated to problem of victims of violent crime in the Czech Republic in 2010 is the most wide-reaching material providing a mass of information on the victims not published elsewhere. Its value is enhanced by a range of detailed charts containing statistical data on the victims in the greatest possible of distribution.

Another contribution concerns the phenomenon of commercial crime which we have been addressing over the long-term in the “criminality yearbooks”. We understand commercial crime as *unlawful economic behaviour whereby financial or other benefit is achieved at the expense of a specific economic entity (the State, a company, a fund, physical entities etc.) which constitutes the legal basis for criminal acts being committed*. Economic acts are acts which are performed in an economic environment using economic instruments. It must be added that commercial criminality under this definition does not fully cover the scope

of crimes appearing in Part Two, Title VI of the Criminal Code no. 40/2009 Coll. Commercial crimes, but comprising a wider spectrum of crimes, crossing over into crimes defined mainly in Title V, Crimes against Property, in accordance with the classification used in the statistics of the Police of the Czech Republic. This suggests, of course, that it is impossible to include or compare judicial statistics of commercial criminality under Title VI of the Criminal Code with the statistics of the Police of the Czech Republic.

The final paper affords a brief overview of several important milestones of the development of substantive criminal law from the foundation of the independent Czechoslovak State until the present. Its inclusion in the compendium relates to the existence of the new criminal code published under number 40/2009 Coll., which replaced its aging predecessor after almost fifty years of being valid. (Criminal Act no. 140/1961 Coll. was, despite being amended many times, our longest valid code of substantive criminal law since the year 1918.)

A significant part of the compendium is formed of appendices – charts capturing the continual development of criminality in general and the development of individual types and also less accessible information gained while performing different tasks at the ICSP which relate to the matter of assessment of criminality of in the Czech Republic in a wider sense (e.g. statistical data on the numbers of persons imprisoned in the world).

Translated by: Presto

Přílohy

Příloha č. 1

Celková kriminalita v České republice (Policíí ČR evidované trestné činy od počátku počítačového zpracování dat o kriminalitě)

zpracovala A. Marešová

Tabulka č. 1

Rok	Zjištěné trestné činy	Objasněné tr.činy	Procento
1973	109 355	92 685	85,00
1974	109 573	92 536	84,45
1975	110 957	96 725	87,17
1976	106 602	93 753	87,94
1977	103 083	89 956	87,26
1978	103 251	89 798	86,97
1979	98 091	83 825	85,45
1980	103 219	86 653	83,95
1981	110 312	90 906	82,40
1982	120 444	97 847	81,23
1983	117 001	96 939	82,85
1984	120 918	100 672	83,25
1985	121 272	100 665	83,00
1986	122 122	101 000	82,70
1987	120 260	99 006	82,32
1988	119 675	97 064	81,10
1989	120 768	93 542	77,45
1990	216 852	83 237	38,38
1991	282 998	94 115	33,25
1992	345 140	108 380	31,40
1993	398 505	126 442	31,72
1994	372 427	136 935	36,76
1995	375 630	151 842	40,42
1996	394 267	162 929	41,32
1997	403 654	169 177	41,90
1998	425 930	185 093	43,46
1999	426 626	193 354	45,32
2000	391 469	172 245	43,99
2001	358 577	166 827	46,52
2002	372 341	151 492	40,69
2003	357 740	135 581	37,90
2004	351 629	134 444	38,23
2005	344 060	135 281	39,32
2006	336 446	133 695	39,74
2007	357 391	138 852	38,85
2008	343 799	127 906	37,20
2009	332 829	127 604	38,33
2010	313 387	117 685	37,55

**Trestná činnost v České republice v roce 2010 podle územního členění
(vyšších územních celků)**

Tabulka č. 2

	Tr.činy evidované policíí	Počet obyvatel k k 1.1.2009	Tr.činy na 1000 obyvatel	Pořadí podle zamořenosti území evid. kriminalitou (k počtu obyv.)
Česká republika	313.387	10 467 542	29,93	
Praha	74 028	1 233 211	60,03	1.
Středočeský kraj	38 217	1 230 691	31,05	5.
Jihočeský kraj	15 298	636 328	24,04	9.
Plzeňský kraj	13 843	569 627	24,30	8.
Karlovarský kraj	7 939	308 403	25,74	6.
Ústecký kraj	29 438	835 891	35,21	2.
Liberecký kraj	13 764	437 325	31,47	4.
Královehradecký kraj	11 121	554 520	20,05	11.
Pardubický kraj	8 877	515 185	17,23	12.
Vysočina	8 678	515 411	16,84	13.
Jihomoravský kraj	29 312	1 147 146	25,55	7.
Olomoucký kraj	13 721	642 137	21,37	10.
Zlínský kraj	9 430	591 412	15,94	14.
Moravskoslezský kraj	39 721	1 250 255	31,77	3.

* Zdroj: Ročenka ČSÚ

Stínováním jsou označeny změny oproti roku 2009: „polepšil si“ o 2 místa Moravskoslezský kraj a následkem toho se též změnilo pořadí Libereckého a Středočeského kraje.

Trestná činnost v Praze podle jednotlivých obvodních ředitelství Policie ČR (oblastí)**2010***(ze statistik Policie ČR zpracovala A. Marešová)***Tabulka č. 3**

	Praha I.	Praha II.	Praha III.	Praha IV.	Praha celkem
Násilná kriminalita					
Evidováno tr. činů	515	449	550	768	2282
Objasněno	289	219	283	367	1158
Tj. procent	56,1	48,8	51,5	47,8	50,7
Mravnostní kriminalita					
Evidováno tr. činů	40	55	54	58	207
Objasněno	21	33	35	32	121
Tj. procent	52,5	60,0	64,8	55,2	58,5
Krádeže vloupáním*					
Evidováno tr. činů	1992	2200	2811	3743	10746
Objasněno	181	148	288	180	793
Tj. procent	9,0	6,6	10,2	4,8	7,4
Krádeže prosté*					
Evidováno tr. činů	9070	8616	9014	15208	4208
Objasněno	725	520	602	715	2562
Tj. procent	8,0	6,0	6,7	4,7	6,1
Ostatní majetková krim.					
Evidováno tr. činů	888	1016	1061	1588	4543
Objasněno	228	148	159	228	763

Tj. procent	25,7	14,6	15,1	14,3	16,8
Hospodářská kriminalita					
Evidováno tr. činů	1955	1244	1508	1531	6238
Objasněno	712	385	692	403	2192
Tj. procent	36,4	31,0	45,9	26,3	35,5
Ostatní kriminalita					
Evidováno tr. činů	928	753	997	972	3650
Objasněno	777	573	815	675	2840
Tj. procent	83,7	76,1	81,7	69,4	77,8
Zbývající kriminalita					
Evidováno tr. činů	678	1038	1308	1220	4242
Objasněno	561	876	1089	982	3508
Tj. procent	82,7	84,6	83,2	80,5	82,7

* Případné drobné nesrovnalosti v součtech jsou způsobeny tím, že do celkových dat je zahrnuta i evidence trestných činů zjištěná Pohraniční policií v Ruzyni. Celkem v roce 2010 to bylo 109 trestných činů převážně majetkové (62 tr. činů) a hospodářské kriminality (36 tr.činů).

Rozdělení pražských obvodů pod správu jednotlivých obvodních ředitelství Policie ČR (oblastí) je následující:

- Obvodní ředitelství PČR Praha I. – obvody 1,6,7**
- Obvodní ředitelství PČR Praha II. – obvody 2,5**
- Obvodní ředitelství PČR Praha III. – obvody 3,8,9**
- Obvodní ředitelství PČR Praha IV. – obvody 4,10**

Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistik a statistik státních zastupitelství a soudů (ze statistik Policie ČR a statistik MS ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 4

Rok	Policií zjištěné trestné činy	Policií objasněné trestné činy	Stíháno nebo zkrácené příp. řízení	Obžalováno nebo návrh na potrestání	Soudy odsouzené osoby
1987	120 260	99 006	71 716	59 379	53 366
1988	119 657	97 064	72 887	51 782	47 887
1989	120 768	93 542	65 959	48 523	41 005
1990	216 852	83 237	55 317	26 341	16 521
1991	282 998	94 115	63 194	44 114	27 837
1992	345 1400	108 380	66 565	48 556	31 017
1993	398 505	126 442	82 575	57 917	35 148
1994	372 427	136 935	85 929	65 139	51 931
1995	375 630	151 842	105 169	84 006	54 957
1996	394 267	162 929	109 204	85 377	57 974
1997	403 654	169 177	108 275	84 066	59 777
1998	425 930	185 093	106 488	73 905*	54 083*
1999	426 626	193 354	107 879**	84 973	62 595
2000	391 469	172 245	110 808	86 074	63 211
2001	358 577	166 827	110 461	84 855	60 182
2002	372 341	151 491	110 800**	93 881**	65 098
2003	357 740	135 581	110 997**	95 920**	66 131
2004	351 629	134 444	108 061**	94 430**	68 443
2005	344 060	135 281	108 100**	95 767**	67 561
2006	336 446	133 695	110 339**	97 880**	69 445
2007	357 391	138 852	113 813**	101 240**	75 728
2008	343 799	127 906	110 411**	98 446**	75 761
2009	332 829	127 604	113 217**	102 667**	73 787
2010	313 387	117 685	101 133**	92 807**	69 953***

Vysvětlivky:

Stíháno – počet osob, jejichž stíhání vedené podle § 160 trestního řádu bylo ve sledovaném roce ukončeno

Obžalováno – počet osob, na něž byla podána obžaloba podle § 176 trestního řádu

Odsouzeno – počet osob pravomocně odsouzených

* V roce 1998 v důsledku amnestie prezidenta bylo v přípravném řízení ukončeno více než 27 tisíc trestních věcí a zastaveno stíhání více než 15 tis. osob. Projevilo se to jak snížením počtu obžalovaných osob, tak i následně osob odsouzených. Největší dopad měla amnestie na počty obžalovaných mladistvých pachatelů a obžalovaných žen.

** Údaje byly převzaty z přílohy „Přehled o celkovém stavu a vývoji trestné činnosti podle počtu osob stíhaných, osob, kterým bylo sděleno podezření, a odsouzených“ ze Zprávy o činnosti státního zastupitelství (NSZ) za rok 2010. Od roku 2002 jsou v počtu stíhaných osob zahrnuty i osoby, u kterých bylo vedeno zkrácené přípravné řízení a u obžalovaných osob i osoby navržené na potrestání.

*** V některých materiálech ze soudní statistiky je uváděn trochu jiný počet v roce 2010 odsouzených osob, a to 70 651 osob. Ověřit jaký údaj je správný se nám zatím nepodařilo.

Počty policíí evidovaných vražd* na území ČR od roku 1974
(ze statistik Policie ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 5

Rok	Celkový počet	Objasněné trestné činy	Z toho pokusů	Novorozeneých děti
1974	151	-	50	16
1975	137	-	36	14
1976	114	-	32	9
1977	101	-	33	11
1978	120	-	31	13
1979	130	-	37	12
1980	124	-	44	5
1981	135	-	39	7
1982	161	-	57	21
1983	173	-	67	12
1984	147	-	56	15
1985	142	-	45	12
1986	129	-	38	12
1987	139	-	35	12
1988	100	-	33	1
1989	126	119	41	5
1990	212	184	55	7
1991	194	174	61	9
1992	258	219	78	8
1993	278	229	83	6
1994	286	237	82	4
1995	277	239	96	3
1996	267	226	91	4
1997	291	252	101	3
1998	313	272	135	1
1999	265	236	89	4
2000	279	228	101	6
2001	234	208	84	1
2002	234	210	92	1
2003	232	199	66	3
2004	227	205	85	0
2005	186	161	79	0
2006	231	196	88	2
2007	196	174	64	0
2008	202	174	87	1
2009	181	157	73	2
2010	173	156	64	1

* včetně přípravy vraždy a pokusu vraždy. Počet příprav k trestnému činu vraždy představuje cca 4-8 skutků ročně. V roce 2010 to byly 4 skutky.

Počty policíí evidovaných loupeží na území ČR od roku 1973

(ze statistik Policie ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 6

Rok	Zjištěné trestné činy	Objasněné trestné činy
1973	522	445
1974	483	402
1975	469	389
1976	408	322
1977	641	547
1978	664	558
1979	602	540
1980	735	645
1981	643	534
1982	712	601
1983	893	732
1984	815	695
1985	944	816
1986	870	754
1987	800	683
1988	799	675
1989	789	631
1990	3 855	1 475
1991	4 142	1 515
1992	3 855	1 475
1993	4 109	1 530
1994	3 826	1 767
1995	3 978	1 752
1996	4 218	1 965
1997	4 751	2 006
1998	4 306	1 861
1999	4 817	1 900
2000	4 644	1 811
2001	4 372	1 813
2002	5 434	2 450
2003	5 468	2 334
2004	6 107	2 598
2005	5 550	2 388
2006	4783	2 128
2007	4 668	1 893
2008	4 515	1 966
2009	4 687	2 125
2010	4 019	1 900

Vývoj stavu obviněných a odsouzených ve věznicích ČR v letech 2000-2010
(zpracováno ze statistik GŘVS ČR)

1. Vývoj stavů obviněných v letech 2000 – 2010 (vždy k 31.12.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	5 604	4 341	3 222	3 244	3 084	2 697	2 277	2 110	2 214	2 209	2 279
Ženy	363	242	162	165	185	163	122	144	188	151	164
Celkem	5 967	4 583	3 384	3 409	3 269	2 860	2 399	2 254	2 402	2 360	2 443

2. Vývoj stavů odsouzených v letech 2000 - 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	14 966	14 190	12 321	13 298	14 437	15 336	15 376	15 792	17 209	18 367	18 320
Ženy	605	547	508	570	637	741	803	855	891	1 007	1 129
Celkem	15 571	14 737	12 829	13 868	15 074	16 077	16 179	16 647	18 100	19 374	19 449

3. Vývoj stavů mladistvých v letech 2000 – 2010

a) Obvinění

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	156	116	99	90	73	63	58	33	58	44	47
Ženy	7	4	3	3	6	1	1	1	3	1	2
Celkem	163	120	102	93	79	64	59	34	61	45	49

Vývoj stavů mladistvých v letech 2000- 2010

b) Odsouzení

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	107	84	80	90	96	120	109	133	148	166	142
Ženy	3	3	1	4	6	4	2	1	4	8	9
Celkem	110	87	81	94	102	124	111	134	152	174	151

4. Vývoj stavů obviněných a odsouzených cizích státních příslušníků v letech 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obvinění	1 405	1 097	757	790	792	663	532	541	505	579	549
Odsouzení	1 129	1 029	917	913	920	915	846	851	944	1 057	1 051
Celkem	2 534	2 126	1 674	1 703	1 712	1 578	1 378	1 392	1 449	1 636	1 600

Počty vězňených osob ve vybraných státech Evropy a mimoevropských státech včetně indexů vězňených osob k počtu obyvatel

*Zpracovala A. Marešová podle Walmsley, Roy: World Prison Population List (eighth edition), King's College London, International Centre for Prison Studies
(devátá edice v roce 2010 ještě nebyla vydána)*

Tabulka č. 8

Stát/pořadí (jen prvních 10)	Počet vězňených osob	Data k měsíc/rok	Přibližný počet obyvatel v mil.	Index na 100 tis. obyvatel	Zdroj dat
Albánie	5 041	6/08	3,18	159	NPA
Andorra	30	9/06	0,08	37*	EU
Anglie a Wales	83 392	11/08	54,56	150	NPA
Armenie	3 520	10/07	3,23	109	NPA
Azerbajdžán	19 559	12/06	8,53	229	EU
Belgie	10 002	6/08	10,71	93	NPA
Bělorusko/3.	45 416	12/06	9,71	468	UN
Bosna a Hercegovina	1 750	4/08	2,6	67	MJ
Bulharsko	10 271	1/08	7,64	134	NPA
Česká republika	21 892	12/10	10,5	207	GR VS
Dánsko	3 448	9/08	5,49	63*	NPA
Estonsko	3 467	1/08	1,34	259	NPA
Finsko	3 370	1/08	5,30	64*	NPA
Francie	59 655	7/08	62,10	96	NPA
Holandsko	16 416	8/08	16,44	100	NPA
Chorvatsko	4 127	7/07	4,44	93	NPA
Irsko	3 325	10/07	4,39	76	NPA
Island	140	9/08	0,318	44*	NPA
Itálie	55 057	6/08	59,86	92	NPA
Kosovo	1 300	2/06	2,1	62*	UN
Kypr	671	8/08	0,805	83	NPA
Litva	7,866	1/08	3,36	234	LSÚ
Lotyšsko	6,548	1/08	2,27	288	NPA
Maďarsko	14 911	9/08	10,04	149	NPA
Makedonie	2 200	3/08	2,05	107	EU
Malta	387	2007	0,409	95	MJ
Moldávie/6.	8 130	9/07	3,58	227	EU

Německo	73 203	8/08	82,16	89	GSÚ
Norsko	3 276	8/08	4,74	69	NPA
Polsko/8.	84 321	10/08	38,11	221	NPA
Portugalsko	11 017	11/08	10,63	104	NPA
Rakousko	7 909	8/08	8,35	95	NPA
Rumunsko	26 551	11/08	21,49	124	NPA
Rusko/2.	891 738	11/08	141,83	629	NPA
Řecko	12 300	11/08	11,25	109	MJ
Skotsko	7 893	11/08	5,18	152	NPA
Slovensko	7 986	12/07	5,40	148	NPA
Slovinsko	1 317	9/08	2,04	65*	NPA
Srbsko	8 978	9/07	7,38	122	EU
Srbská republika	928	9/07	1,4	66*	EU
Španělsko	73 687	11/08	46,02	160	NPA
Švédsko	6 770	10/07	9,17	74	NPA
Švýcarsko	5 715	9/07	7,56	76	SSÚ
Turecko	101 100	11/08	71,33	142	NPA
Ukrajina/4.	149 690	1/08	46,37	323	NPA

Vybrané mimoevropské státy

Stát	Počet vězněných osob	K datu měsíc/rok	Přibližný počet obyvatel v mil.	Index na 100 tis obyvatel	Zdroj dat
Argentina	60 621	12/06	39,3	154	MJ
Austrálie	27 615	6/08	21,37	129	NPA
Bolívie	7 682	10/06	9,4	82	NPA
Brazílie	440 013	6/08	194,2	227	NPA
Čína	1 565 771	12/05	1,319,7	119	NPA
Ekvádor	17 065	8/08	13,5	126	NPA
Filipíny	91 530	2006	84,5	108	UN
Chile/5.	51 244	10/08	16,8	305	NPA
Indie	373 271	12/06	1,127,5	33*	ISÚ
Indonésie	136 017	10/08	236,0	58*	NPA
Írán	158 351	8/07	71,3	222	NPA
Japonsko	81 255	12/06	128,25	63*	NPA

Kanada	38 348	07/08	33,1	116	SÚK
Kolumbie	69 689	9/08	46,7	149	NPA
Korea	47 097	6/08	48,4	97	NPA
Mexiko	222 671	9/08	107,4	207	NPA
Malajsie	50 305	2007	26,2	192	NPA
Mongolsko	6 593	2006	2,7	244	NPA
Nový Zéland	7 887	6/08	4,27	185	NPA
Paraguay	6 031	11/08	6,2	97	NPA
Peru	41 745	1/08	28,5	146	NPA
Saudská Arábie	28 612	2002	21,7	132	UN
Srí Lanka	25 537	7/07	21,1	121	NPA
Thajsko	166 338	2/08	64,7	257	NPA
USA/1.	2 293 157	12/07	303,15	756	USÚJS
Uruguay	6 947	8/06	3,6	193	CJE
Venezuela	22 000	4/08	28,0	79	VSÚ
Vietnam	98 556	2006	85,3	116	NPA

Vysvětlivky: NPA – National prison administration

UN – United Nations

EU – Rada Evropy

MJ – ministerstva justice

ÚS, SSÚ, FSÚ apod. – statistické úřady

CJE – criminal justice expert

Pozn.: V tabulce je zvýrazněno a označeno pořadím 5 nejvyšších indexů vyjadřujících poměr počtu vězňů k počtu obyvatel v hodnoceném období . Nejmenších 10 indexů je označeno hvězdičkou.

Analýza trendů kriminality v roce 2010

Autoři: Alena Marešová
Martin Cejp
Milada Martinková
Miroslav Scheinost
Jiří Vlach

Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFR s.r.o.
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: prosinec 2011

Edice: Studie

Vydání: první

Náklad: 200 ks

www.kriminologie.cz

ISBN 978-80-7338-117-2